

KUPIŠKIO MIESTO VIETOS VEIKLOS GRUPĖ

Vietos plėtros strategija
**Kupiškio miesto 2016–2023 metų
vietos plėtros strategija**

RENGĖJAS:
Kupiškio miesto vietos veiklos grupė

Kupiškis

2016

A handwritten signature in blue ink, appearing to be "Alvydas", is located in the bottom right corner of the page.

Turinys

ĮVADAS.....	3
1. KUPIŠKIO MIESTO ESAMA SITUACIJA	7
1.1. Vietos plėtros strategijos įgyvendinimo teritorija ir gyventojai.....	7
1.2. Vietos plėtros strategijos teritorijos analizė.....	11
1.3. Kupiškio miesto gyventojų apklausa	19
1.4. Kupiškio miesto stiprybės, silpnybės, galimybės, grėsmės	26
2. KUPIŠKIO VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS TIKSLAI, UŽDAVINIAI IR ĮGYVENDINIMO STEBĖSENOS RODIKLIAI BEI INTEGRUOTO IR NOVATORIŠKO STRATEGIJOS POBŪDŽIO APIBŪDINIMAS	28
3. KUPIŠKIO MIESTO BENDRUOMENĖS DALYVAVIMO RENGIANČIAI VIETOS PLĖTROS STRATEGIJĄ APIBŪDINIMAS.....	36
4. VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS ĮGYVENDINIMO VEIKSMŲ PLANAS	38
5. VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS VALDYMO IR STEBĖSENOS TVARKA	59
6. FINANSINIS PLANAS	66

ĮVADAS

Kupiškio miesto plėtros strategiją parengė **Kupiškio miesto vietos veiklos grupė**. Kupiškio miesto vietos veiklos grupė (toliau – Kupiškio miesto VVG arba Asociacija) įsteigta Kupiškio rajono savivaldybės tarybos 2015 m. rugpjūčio 6 d. sprendimu Nr. TS-235. Tai yra ribotos civilinės atsakomybės viešasis juridinis asmuo, kurio teisinė forma – asociacija.

Kupiškio miesto VVG misija – skatinti bendruomenines iniciatyvas bei gyventojų verslumą, didinti bedarbių ir neaktyvių darbingų gyventojų užimtumą įgyvendinant Europos Sąjungos strategiją

Kupiškio miesto VVG veiklos tikslai – pagerinti vietines įsidarbinimo galimybes ir didinti bendruomenių socialinę integraciją, išnaudojant vietos bendruomenių, verslo ir vietos valdžios ryšius. Įgyvendinama šiuos veiklos tikslus, Kupiškio miesto VVG atstovauja savo narių interesus bei tenkina kitus viešuosius interesus pagal asociacijos įstatuose apibrėžtas veiklos sritis (Kupiškio miesto VVG įstatai pateikiami 1 priede)

Kupiškio miesto VVG būstinės adresas: Vytauto g. 2, Kupiškis.

Kupiškio miesto VVG valdymo organus sudaro:

1. Visuotinis narių susitikimas. Visuotinį eilinį narių susirinkimą šaukia valdyba kartą per metus, ne vėliau kaip per 4 mėnesius nuo finansinių metų pabaigos.

Vienasmenis asociacijos valdymo organas – vadovas. Vadovą renka ir atšaukia, nustato jo atlyginimą, tvirtina pareiginius nuostatus Kupiškio miesto VVG visuotinis narių susirinkimas. Vadovui taikomi šie reikalavimai: vadovas turi turėti aukštojo mokslo išsilavinimą ir patirties rengiant ir įgyvendinant strateginio planavimo dokumentus susijusius su Europos Sąjungos struktūrinių fondų ar kitos finansinės paramos valdymu ir panaudojimu arba ne mažesnę kaip 1 metų vadovaujamojo darbo patirtį įmonėje, įstaigoje ar organizacijoje, turinčioje ne mažiau kaip 5 darbuotojus. Vadovas veikia Asociacijos vardu, kai Asociacija palaiko santykius su kitais asmenimis, taip pat sudaro sandorius Asociacijos vardu. Vadovas atsako už Asociacijos tikslų įgyvendinimą, priima darbuotojus į darbą ir atleidžia iš jo, sudaro darbo sutartis su jais, parengia praėjusių finansinių metų Asociacijos metinės veiklos ataskaitą ir pateikia ją visuotiniam narių susirinkimui, pateikia Asociacijos duomenis, informaciją ir dokumentus Juridinių asmenų registro tvarkytojui, patiekia informaciją ir dokumentus visuotiniam narių susirinkimui, valdybai ir Asociacijos nariams, įgyvendina visuotinio narių susirinkimo nutarimus, analizuoja valdybos pasiūlymus, viešai skelbia ar organizuoja teisės aktuose nustatytos informacijos viešą paskelbimą, organizuoja savanoriškų darbų organizavimą Lietuvos Respublikos savanoriškos veiklos įstatymo nustatyta tvarka, atlieka kitas teisės aktuose, Asociacijos įstatuose ir vadovo pareiginiuose nuostatuose nustatytas iš Asociacijos veiklos kylančias funkcijas. 2015 m. rugpjūčio 11 dieną Kupiškio miesto VVG valdybos pirmininku išrinktas Algirdas Valiušis.

2. Kolegialus Asociacijos valdymo organas – valdyba. Valdybą 4 metų laikotarpiui renka ir atšaukia visuotinis narių susirinkimas. Valdybą sudaro 9 nariai (įskaitant valdybos pirmininką), kuriais skiriami Kupiškio miesto VVG narių – juridinių asmenų pasiūlyti fiziniai asmenys. Kiekvienas iš partnerių skiria po tris valdybos narius. Kupiškio miesto VVG valdyba

veikia vadovaudamasi Lietuvos Respublikos įstatymais ir kitais teisės aktais, Kupiškio miesto VVG įstatais ir Kupiškio miesto VVG visuotinio narių susirinkimo sprendimais. Valdybos funkcijos: analizuoja Asociacijos veiklos rezultatus, finansinių išteklių panaudojimą, mokestinių patikrinimų ir auditų, inventorizacijos ir kitų vertybių apskaitos duomenis ir teikia siūlymus šiais klausimais visuotiniam narių susirinkimui ir vadovui; priima nutarimus nekilnojamojo turto pirkimo, perleidimo, nuomos, nuosavybės teisės apribojimų klausimais, nepažeisdama įstatymų nustatytų Asociacijos narių ir vadovo keliamus klausimus; svarsto Valdybos narių, Asociacijos narių ir vadovo keliamus klausimus; nustato Asociacijos administracijos organizacinę struktūrą ir darbuotojų pareigybes, tvirtina administracijos darbuotojų atlyginimų dydžius; įgyvendina visuotinio narių susirinkimo nutarimus; sprendžia kitus teisės aktų ir Asociacijos įstatų valdybos kompetencijai priskirtus Asociacijos veikloje kylančius klausimus. Sprendimus valdyba priima savo posėdžiuose. Valdybos posėdžius šaukia valdybos pirmininkas.

3. Revizorius. Renkamas visuotinio narių susirinkimo 3 (trejų) metų laikotarpiui ir vykdo Asociacijos veiklos kontrolę.

Kupiškio miesto VVG steigėjai yra:

1. Kupiškio rajono savivaldybės taryba, veikianti per Kupiškio rajono savivaldybės administraciją, atstovaujama Kupiškio rajono savivaldybės administracijos direktoriaus Mariaus Mališausko;

2. Asociacija „Kupiškio sūpynės“, atstovaujama vadovo Redijaus Anikanovo;

3. Asociacija „Kupiškio kraštą keiskime kartu“, atstovaujama Vilijos Morkūnaitės;

4. Kupiškio rajono neįgaliųjų draugija, atstovaujama Bronės Kaleinikovienės;

5. Visuomeninė organizacija „Gelbėkit vaikus“, atstovaujama Viktorijos Gabriūnienės;

6. Kupiškio trečiojo amžiaus universitetas, atstovaujamas Marytės Semaškienės;

7. Jaunimo organizacija DARBAS, atstovaujama Jaunimo organizacijos DARBAS

Kupiškio skyriaus nario Vyganto Valmos;

8. UAB „Rivilda“, atstovaujama direktoriaus Vido Ruzgo;

9. UAB „Agrojavai“, atstovaujama direktoriaus Jono Matulionio;

10. E. Briedytės IĮ „TEma“, atstovaujama Ritos Briedienės.

Kupiškio miesto VVG vertybės:

- *Rezultato siekimas ir bendradarbiavimas*: bendradarbiaudavimi su vietos bendruomene ir miesto, besiribojančių teritorijų (Kupiškio rajono vietos veiklos grupė) ir kitais partneriais, ieškome inovatyviausio ir efektyviausio būdo pasiekti geriausią rezultatą.

- *Kompetencija ir gerosios patirties perdavimas*: vadovaujames aukštais darbo standartais, vertiname patirtį, kuri leidžia prisitaikyti prie įvairių pokyčių ir greitai adaptuotis prie pasikeitusios situacijos.

- *Atsakomybė ir noras veikti*: esame atsidavę savo kraštui, siekiame gerinti esamą situaciją, pritraukti investicijas, inovacijas, gerinti žmonių gyvenimo kokybę, ugdyti bendruosius gebėjimus.

- *Iniciatyva ir kūrybiškumas*: nuolat ieškome naujų ir kūrybiškų problemų sprendimo būdų, atsižvelgiame į individualius miesto gyventojų poreikius.

- *Pagarba ir lygiavertiškumas*: gerbiame šalia esančius asmenis nepriklausomai nuo jų lyties, rasės ar tautybės, seksualinės orientacijos, negalios, amžiaus ar įsitikinimų.

Kupiškio miesto VVG įgyvendindamas projektą pagal priemonę Nr. 08.6.1-ESFA-V-911 „Vietos plėtros strategijų įgyvendinimas“. Kupiškio miesto VVG iki 2022 metų gruodžio 31 d. sieks, kad jos teritorijoje būtų:

- Didinamas bendrųjų socialinių paslaugų spektras ir jų prieinamumas, skatinama savanorystė šių paslaugų teikime;
- Užtikrinama pakankama informacijos apie teikiamas socialines paslaugas skaida;
- Skatinamos ir įgyvendinamos iniciatyvos, skirtos bedarbių ir neaktyvių darbingų gyventojų aktyvumui ir užimtumui didinti, gerinama padėtis darbo rinkoje;
- Skatinamas gyventojų verslumas, siekiant sukurti konkurencingas vietos verslo įmones, kurios gebėtų efektyviai panaudoti vietos išteklius ir kurti naujas darbo vietas.

Šios vietos plėtros strategijos rengimo tikslas – parengti Kupiškio miesto vietos plėtros strategiją analizuojant miesto stiprybes, silpnybes, galimybes ir grėsmes bei remiantis išvadamis nustatyti plėtros poreikius, išsikelti tikslus ir juos įgyvendinti per uždavinius siekiant bendrojo tikslo – pagerinti vietines įsidarbinimo galimybes ir didinti bendruomenių socialinę integraciją, išnaudojant gyvenamosios vietos bendruomenių, verslo ir vietos valdžios ryšius. Kupiškio miesto vietos veiklos grupės teritorijos vizija 2023 metams – tai miestas, kuriame gyvena darbštūs ir gebantys greitai prisitaikyti prie pokyčių gyventojai, kurie gerbia šalia esantį žmogų, nepriklausomai nuo jo amžiaus, religijos ir kitų skirtumų, kurie noriai ir drąsiai imasi naujų veiklų, tiki savanoriško darbo prasme ir verte, noriai prisideda prie miesto plėtros ir skatina aplink esančius prisijungti, esa ištikimi miestui ir savo kraštui.

Kupiškio miesto vietos plėtros strategija rengiama 2016–2020 metams, o jos įgyvendinimas planuojamas ne vėliau nei iki 2023 m. gruodžio 31 d.

Numatoma, kad Kupiškio miesto 2016–2023 metų vietos plėtros strategijos tęstinumas bus užtikrinamas kuriant ir užtikrinant tvarų ir darnų bendradarbiavimą tarp mieste ir susijusiose teritorijose veikiančių organizacijų, Kupiškio rajono savivaldybės ir įmonių, sudarant ilgalaikis bendradarbiavimo sutartis ir atskirus susitarimus bendrų veiksmų ir projektų įgyvendinimui. Taip pat numatoma, kad vietos plėtros tęstinumas bus užtikrinamas Kupiškio miesto vietos veiklos grupės narių, toliau prisidedant prie miesto plėtros vizijos kūrimo ir įgyvendinimo savanorišku darbu, finansiniais ir kitais disponuojamais ištekliais. Kartu, atsižvelgiant į tai, kad Kupiškio miesto veiklos grupės vienas iš steigėjų ir narių yra Kupiškio rajono savivaldybės taryba, numatoma, kad prie Kupiškio miesto vietos veiklos grupės įgyvendintos 2016–2023 metų strategijos tęstinumo, Kupiškio rajono savivaldybės tarybos sprendimu ir toliau bus prisidedama skiriant finansavimą Kupiškio miesto vietos veiklos grupės darbuotojų ir patalpų išlaikymui.

Kupiškio miesto 2016–2023 metų vietos plėtros strategijos įgyvendinimui suplanuotas 565.000 Eur lėšų poreikis. Šias lėšas sudaro iki 10,5 proc. Kupiškio rajono savivaldybės piniginis pridėjimas, ne mažiau nei 5,0 proc. numatomas vietos projekto ir Kupiškio miesto vietos veiklos grupės prisidėjimas savanorišku darbu bei iki 84,5 proc. finansavimas Europos Sąjungos lėšomis. Pažymėtina, kad be Europos Sąjungos numatomos gauti paramos Kupiškio miesto 2016–2023 metų vietos plėtros strategija negalėtų būti įgyvendinta pilna apimtimi per numatytą laikotarpį, pasiekiant užsibrėžtus visus efekto, produkto ir rezultato rodiklius bei įgyvendinant išsikeltus tikslus numatyta apimtimi. Visos Kupiškio miesto 2016–2023 metų vietos plėtros strategijos numatytos išlaidos nebuvo, nėra ir nebus finansuojamos iš kitų

nacionalinių programų ir Europos Sąjungos struktūrinių fondų. Numatomi galutiniai Kupiškio miesto 2016–2023 metų vietos plėtros strategijos naudos gavėjai yra visi dirbantys ir vykdančios veiklą Kupiškio mieste asmenys ir organizacijos ir priskiriami numatytoms tikslinėms Kupiškio miesto 2016–2023 metų vietos plėtros strategijos grupėms.

Kupiškio miesto vietos veiklos grupė visu strategijos rengimo ir įgyvendinimo metu užtikrina visos aktualios informacijos ir planuojamų rezultatų prieinamumą Kupiškio miesto ir rajono bendruomenei.

1. KUPIŠKIO MIESTO ESAMA SITUACIJA

1.1. Vietos plėtros strategijos įgyvendinimo teritorija ir gyventojai

Kupiškio miesto vietos plėtros strategijos įgyvendinimo teritorija apima Kupiškio miestą, t.y. apie 7 kv. km teritoriją šiaurės rytų Lietuvoje, Panevėžio apskrityje, 44 km į rytus nuo Panevėžio, išsidėstęs rytiniame Vidurio Lietuvos žemumos pakraštyje. Kupiškio miestas yra Kupiškio rajono ir seniūnijos centras.

1 pav. Kupiškio miesto žemėlapis
(Šaltinis: maps.google.lt)

Šiaurės vakariniu miesto pakraščiu prateka Lėvu, per centrą teka upė Kupa, pietuose eina geležinkelis. Miesto centre yra keletas mūrinių pastatų statytų XIX-XVIII amžiuje, tarp jų seniausias linų sandėlis, esantis prie pat Lauryno Stuokos Gucevičiaus aikštės. Miesto centre Kupą kerta senasis Gedimino tiltas. Kupiškio mieste taip pat yra etnografijos muziejus, Kristaus žengimo į dangų bažnyčia (pastatyta 1914 m.), miesto šiauriniame pakraštyje, prie Lėvens stūkso Aukštupėnų piliakalnis, trykšta Akmenytės šaltinis, driekiasi Kupiškio marios. Per Kupos upę yra nutiesti 8 tiltai, iš kurių 5 skirti pėstiesiems ir 3 transporto priemonėms. Miestas skirstomas į kelis mikrorajonus:

- Zuntės (šiaurinė miesto dalis, nuosavieji namai);
- Krantinės (daugiabučių mikrorajonas);

A handwritten signature in blue ink, located in the bottom right corner of the page.

- Kraštiečių (Pietrytinė miesto dalis);
- Račiupėnų;
- (nuosavųjų namų rajonas).

Žemiau pateikiamoje lentelėje galima matyti, kaip 2015 m. pradžioje atrodė žemės ūkio fondo sudėtis Kupiškio rajone, bei palyginimas su Panevėžio apskrities ir bendrais šalies rodikliais. Kaip matyti, Kupiškio rajono žemės fondo struktūra iš esmės nesiskiria nuo bendrų rodiklių.

1. lentelė. Žemės fondo sudėtis 2015 m. pradžioje (proc.)

Teritorija	Bendras plotas, ha	Žemės ūkio naudmenos	Miškai	Keliai	Užstatyta teritorija	Vandenys	Kita žemė
Lietuvos Respublika	6 528 606,88	53,1	34,0	1,6	3,7	4,0	3,5
Panevėžio apskritis	787 830,64	60,6	28,9	1,4	3,2	2,5	3,4
Kupiškio rajono savivaldybė	108 009,45	58,2	30,4	1,3	3,0	2,5	4,6

(Šaltinis: Žemės informacinė sistema)

Kupiškio mieste veikia visos rajono centrui būdingos valstybinės įstaigos: Kupiškio rajono Savivaldybė, Valstybinė mokesčių inspekcija prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (Kupiškio poskyris), Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos Kupiškio skyrius, Kupiškio rajono policijos komisariatas, Kupiškio r. apylinkės prokuratūra, Kupiškio darbo birža prie LR socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, paštas, kultūros centras, Kupiškio rajono centrinė ligoninė. (20)

Gyventojų kaitos tendencijos, kaip ir visoje Lietuvoje, Kupiškio mieste taip pat yra neigiamos, t. y. mieste mažėja gyventojų: 2001 m. visuotinio gyventojų surašymo duomenimis Kupiškio mieste gyveno 8.451 žmonės, 2011 m visuotinio gyventojų surašymo duomenimis – 7.206 žmonės, o 2015 m. pradžioje, Lietuvos Respublikos statistikos departamento duomenimis, Kupiškio mieste gyvena 6.821 žmonės, t.y. 19,29 proc. mažiau lyginant su 2001 metais. Gyventojų sudėtis pagal lytį mieste analizuojamu laikotarpiu ženkliai nesikeičia ir 2015 metų pradžioje Kupiškio rajono savivaldybėje 1 tūkst. vyrų teko 1181 moteris. (21)

Kupiškio miesto gyventojų pasiskirstymas pagal amžiaus grupes pateikiamas žemiau esančioje lentelėje. (22)

2 lentelė. Gyventojų pasiskirstymas Kupiškio mieste pagal amžiaus grupes (2011–2015 m. pr.)

Amžiaus grupė	Asmenų skaičius metų pradžioje				
	2011	2012	2013	2014	2015
0–4 metai	281	276	276	291	306
5–9 metai	347	322	388	299	281
10–14 metų	397	392	388	367	357
15–19 metų	542	552	488	438	403
20–24 metai	486	456	447	480	475

25–29 metai	378	352	391	382	378
30–34 metai	338	340	321	303	273
35–39 metai	429	389	361	344	338
40–44 metai	585	559	515	508	474
45–49 metai	667	647	645	611	593
50–54 metai	591	612	610	631	616
55–59 metai	440	479	502	512	545
60–64 metai	369	379	403	382	396
65–69 metai	336	322	318	323	329
70–74 metai	349	328	315	324	312
75–79 metai	308	327	289	311	308
80–84 metai	217	218	246	237	240
85 metų ir vyresni	166	172	166	188	197

(Šaltinis: Lietuvos Respublikos Statistikos departamento duomenys)

Remiantis Kupiškio miesto duomenimis apie gyventojų amžiaus grupių pokyčius, matyti, kad visoje teritorijoje labiausiai mažėjo 30-59 m. amžiaus gyventojų, t.y. jaunų darbingų žmonių, taip pat 5-1 m. amžiaus gyventojų, t.y. mokinių. Tokių tendencijų svarbiausiomis priežastimis galima išskirti natūralų Kupiškio gyventojų senėjimą bei migraciją. (23)

Remiantis Kupiškio r. savivaldybės 2015 m. socialinių paslaugų plano duomenimis 2011–2014 m. laikotarpiu pastebimas pensinio amžiaus gyventojų skaičiaus Kupiškio r. sav. mažėjimas (nuo 5381 iki 5074), kuris tiesiogiai susijęs su gyventojų skaičiaus Kupiškio rajone mažėjimu. 2014 metų pradžioje Kupiškio r. savivaldybėje gyveno 5074 pensinio amžiaus gyventojai, kurie sudarė 27,1% visų Kupiškio savivaldybės gyventojų, tačiau ši statistika neįtakoja socialinių paslaugų mažėjimo. Kupiškio socialinių paslaugų centro ir Kupiškio rajono savivaldybės administracijos seniūnijų pateiktais duomenimis 2014 m. gruodžio 31 d. Kupiškio r. savivaldybėje gyveno 336 pagyvenę vieniši asmenys. (24)

3 lentelė. Tarptautinės ir vidinės migracijos saldo 2011–2014 metais palyginimas.

Teritorija	2011 m.	2012 m.	2013 m.	2014 m.	Pokytis 2011-2014 m., proc.
Lietuvos Respublika	-38 178	-21 257	-16 807	-12 327	-67,7
Panevėžio apskritis	-3 438	-2 404	-2 124	-1 980	-42,4
Kupiškio r. sav.	-300	-211	-206	-182	-39,3

(Šaltinis: Lietuvos Respublikos Statistikos departamento duomenys)

Galima daryti išvadą, kad pagrindinės gyventojų mažėjimo priežastys yra neigiama neto migracija (daugiau emigravo negu imigravo) ir mažas gimstamumas. (25)

4 lentelė. Kupiškio rajono gyventojų gimstamumas ir mirštamumas 2011–2014 metais

Rodiklis	2011 m.	2012 m.	2013 m.	2014 m.	2015 m.
Natūrali gyventojų kaita	-220	-200	-160	-198	<i>duomenų nėra</i>
Demografinės senatvės koeficientas metų pradžioje	159	166	169	173	177

Gimusių asmenų skaičius	138	156	170	160	<i>duomenų nėra</i>
Mirusiųjų skaičius	358	356	330	358	<i>duomenų nėra</i>

(Šaltinis: Lietuvos Respublikos Statistikos departamento duomenys)

Lietuvos Respublikos Statistikos departamento duomenimis 2015 m. pr. Kupiškio rajone gyveno 97,17% lietuvių, 1,7% rusų, 0,27% lenkų ir 0,86% kitų tautybių gyventojai, todėl galima teigti, jog Kupiškio miesto gyventojų sudėtis tautybės aspektu yra gana vienalytė.

Vertinant gyventojų pasiskirstymą pagal ekonominį aktyvumą, Lietuvos Respublikos Statistikos departamento duomenimis, 2011 m. užimtųjų gyventojų dalis (15 m. ir vyresnių) Kupiškio rajono savivaldybėje siekė – 36,9% (6 429 asm.), bedarbių – 12,2% (2 131 asm.) ir ekonomiškai neaktyvių gyventojų – 50,8% (8 841 asm.). Tuo tarpu, Lietuvos Respublikos Statistikos departamento duomenimis 2014 m. bedarbių skaičius siekė 1,6 tūkst., o registruotų bedarbių ir darbingo amžiaus gyventojų santykis tapo lygus 14,1%.

Pagal Kupiškio rajono savivaldybės 2015 m. socialinių paslaugų plano duomenis, 2014 m., lyginant su 2012 m., nedarbas Kupiškio rajone sumažėjo. Kupiškio rajone 2012 m. darbo biržoje registravosi – 1.820 bedarbių, o 2014 metais – 1.674 asmenys. Moterys tarp besikreipiančių į darbo biržą sudarė vidutiniškai 39% bedarbių. Iš visų 2014 m. besikreipusių asmenų apie 40,4%, gyveno Kupiškio mieste. Bedarbių amžiaus vidurkis 36–37 metai, kas penktas registruotas bedarbis buvo vyresnis kaip 50 metų, tačiau 2014 m. vyresnių kaip 50 m. asmenų buvo įdarbinta daugiau negu jaunų žmonių. 2014 m., lyginant su 2013 m., neįgaliųjų buvo įdarbinta beveik 50% mažiau negu 2013 m. 2014 m. ilgalaikiai bedarbiai sudarė 45% visų ieškančiųjų darbo, 2013 m. buvo 45,8%.

Lietuvos darbo biržos duomenis 2011 m. Kupiškio r. savivaldybėje vidutinis metinis bedarbių procentas nuo darbingo amžiaus gyventojų siekė 15,5%, o 2013 m. 15,3%.

Lietuvos Respublikos Statistikos departamento duomenimis vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis 2011 m. Kupiškio rajone buvo – 1.611, tuo tarpu Panevėžio apskrityje – 1.766, o bendrai Lietuvoje – 2.046 litų. Tuo tarpu, 2012 m. lyginant su 2011 m. matoma darbo užmokesčio augimo tendencija, vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis Kupiškio rajone buvo – 1.660, Panevėžio apskrityje – 1.825, o bendrai Lietuvoje – 2.124 litų. (26)

Remiantis 2011 m. visuotinio gyventojų ir būstų surašymo duomenimis, 2011 m. didžiausia gyventojų dalis Kupiškio rajono savivaldybėje buvo išlaikoma iš pensijų (28,7%) ir darbo užmokesčio (28,6%). Šeimos ir (ar) kitų asmenų išlaikomų asmenų Kupiškio rajone buvo net 26,6%, iš pašalpų gyveno 8,1%, pajamas iš žemės ūkio veiklos gavo 3,2% gyventojų, iš kitų pragyvenimo šaltinių gyveno 1,7%, valstybės išlaikomų buvo 1,2%, stipendijas gavo 0,7%, pajamos iš savo ar šeimos verslo ir pajamas iš nuosavybės ar investicijų gavo tik 1,2% gyventojų.

1.2. Vietos plėtros strategijos teritorijos analizė

Lietuvos statistikos departamente duomenys apie namų ūkius, pateikiami apskričių lygmeniu. 2011 m. Panevėžio apskrityje, kurie vertėsi labai sunkiai buvo tiek pat kaip ir Lietuvoje 13%, o 2012–2013 metais jų buvo keliais procentais daugiau. Panevėžio apskrityje 2011–2013 m. namų ūkių, kurie verčiasi sunkiai sudarė (atitinkamai 26%, 27% ir 25%) namų ūkių, panašiai kaip ir Lietuvoje (atitinkamai 26%, 26% ir 25%).

Remiantis Kupiškio r. savivaldybės 2015 m. socialinių paslaugų plano duomenimis, Kupiškio rajono savivaldybėje 2015 m. pradžioje gyveno 2.926 neįgalūs asmenys, iš jų 128 vaikai. Neįgaliųjų skaičius Kupiškio rajono savivaldybėje vis didėja, o tai daro įtaką vis didėjančiam bendrųjų ir specialiųjų socialinių paslaugų poreikiui. Nuo 2010 m. neįgaliųjų skaičius Savivaldybėje išaugo beveik 50% (1).

Remiantis Kupiškio r. savivaldybės 2015 m. socialinių paslaugų plano duomenimis, 2015 m. pradžioje Kupiškio rajono savivaldybėje buvo 128 socialinės rizikos šeimos ir jose augo 313 vaikų. 2015 m. pradžioje Kupiškio miesto VVG teritorijoje, buvo 24 socialinės rizikos šeimos. Lyginant 2013 m. ir 2015 m., socialinės rizikos skaičius mažėjo 3 šeimomis, bet vaikų skaičius augančių šiose šeimose liko toks pat (258). (2)

Remiantis Kupiškio r. savivaldybės 2015 m. socialinių paslaugų plano duomenimis, socialinių paslaugų asmens namuose gavėjų skaičius, lyginant 2011 m. ir 2014 m., Kupiškio rajono savivaldybėje padidėjo nuo 126 iki 152, t.y. 20,6%. (3)

Verslo aplinka. Kupiškio rajono plėtros iki 2020 m. strateginiame plane pateikiama informacija, kad 2010 metų pradžioje Kupiškio rajono savivaldybės ribose (informacijos apie verslo aplinką išskirtinai veikiančią tik Kupiškio miesto teritorijos ribose neturima) veikė 339 ūkio subjektai. 2007 - 2010 m. pradžios laikotarpiu veikiančių ūkio subjektų skaičius sumažėjo 1,17 proc. (4)

Viešosios įstaigos Kupiškio rajono turizmo ir verslo informacijos centro duomenimis 2013 metais rajone veikė 310 įmonių, iš jų: 39 valstybinės įmonės, 271 privataus sektoriaus įmonės.

Lietuvos statistikos departamentas pateikia duomenis, kad 2016 metų pradžioje Kupiškio rajone veiklą vykdė 290 įmonių, t.y. 20 įmonių arba ~ 6,5 proc. įmonių mažiau, nei 2013 metais. Kupiškio rajone veikiančios įmonės 2016 metais sudarė ~ 4,8 proc. Panevėžio apskrities arba ~ 0,3 proc. Lietuvos Respublikoje veikiančių įmonių. (5)

Daugiausiai Kupiškio rajone veikiančių įmonių sudaro – 151 arba ~ 52 proc. visų rajono įmonių, kuriose dirba 0-4 darbuotojai, 56 įmonės arba ~ 19,3 proc., kuriose dirbančiųjų skaičius sudaro 5-9 darbuotojai, 35 įmonės arba ~ 12 proc., kuriose dirba 20-49 darbuotojai, 25 įmonės arba ~ 8,6 proc. – 10-19 darbuotojų, 17 įmonių arba ~ 5,8 proc., 50-99 darbuotojai, po 3 įmones arba ~ po 1 proc., kuriose dirba 100-149 ir 150 -249 darbuotojai. Didžioji dalis rajono įmonių yra labai mažos, vyrauja mikro įmonės, tačiau vyraujančių mikro įmonių tendencija, 2016 m. Lietuvos statistikos departamento duomenimis, išlieka ir Panevėžio apskrityje bei Lietuvos Respublikoje. (6)

Mažėjančių įmonių skaičius yra problema Kupiškio rajone, nes tai nulemia mažesnį sukuriamų darbo vietų skaičių, kurių kūrimas yra būtinas sėkmingai ūkio raidai. (7)

Pagal veiklos sritis, 2013 m. Kupiškio rajono turizmo ir verslo informacijos centro duomenimis, daugiausia įmonių Kupiškio rajone veikė paslaugų srityje – 239 arba 77,1 proc. visų rajono įmonių, atitinkamai toliau 31 arba 10,0 proc. pramonės srities, 21 – 6,8 proc. žemės ir miško ūkio, 19 – 6,1 proc. statybos srityje veikiančių įmonių.

Kupiškio rajono įmonės, kuriose dirbo 100 ir daugiau darbuotojų (2013 m. duomenys):

✓ UAB „Durpeta“. Viena seniausių šiuo metu veikiančių durpių gavybos bei perdirbimo bendrovių Lietuvoje.

✓ UAB „Slavita“. Baldų komponentų gamybos įmonė

✓ AB „Dastros medis“. Veiklos sritis – mediena ir jos gaminiai.

✓ VšĮ Kupiškio ligoninė

✓ Kupiškio PASPC

✓ Kupiškio raj. savivaldybės administracija

✓ Kupiškio L. Suokos – Gucevičiaus gimnazija

✓ Kupiškio technologijos ir verslo mokykla

Kupiškio rajono įmonės, kurių apyvarta 2014 m. buvo didžiausia: UAB „BIZEA“, UAB „Slavita“, VĮ Kupiškio miškų urėdija, UAB „LAVISOS AGROGRUPĖ“, UAB „Gilota“, UAB „Bočiupis“, UAB „Ratversa“, AB „Simega“, UAB „Durpeta“, UAB „ENZINAS“, UAB „Dailista“, UAB „Velseka“, UAB „NODORA“, UAB „Nodama“, UAB „Narjanta“, UAB „Kupiškio Akmenlita“, Kooperatyvas „Pieno puta“, AB „Dastros medis“, UAB „Dovalda“, Kooperatyvas „Pienininkai“.

Kupiškio rajone 2012 metais įregistruoti 34 juridiniai asmenys, 2013 – 24, 2014 m. 16 juridinių asmenų, ***išregistruoti*** 2012 m. – 26, teigiamas saldo sudaro 8, 2013 m. – 10, teigiamas saldo – 10, 2014 m. 22 įmonės, neigiamas saldo – 6. Įregistruojamų įmonių skaičius Kupiškio rajone kasmet mažėja, trijų metų įregistruotų įmonių vidurkis sudarytų apie 25 įmones kasmet, išregistruojamų - 19 įmonių. (8)

Kupiškio mieste veikia verslo inkubatorius viešojoje įstaigoje Kupiškio rajono turizmo ir verslo informacijos centre priklausančiame verslo centrų asociacijai. Verslo informacijos centras – tai vienos ar kelių savivaldybių teritorijoje veikianči viešoji įstaiga, kuri tos teritorijos smulkaus ir vidutinio verslo subjektams ir fiziniams asmenims, ketinantiems pradėti verslą, lengvatinėmis sąlygomis teikia verslo informaciją ir konsultavimo paslaugas; organizuoja mokymus, informacijos sklaidos renginius, įvairias verslumo skatinimo kampanijas; tarpininkauja ieškant verslo partnerių Lietuvoje ir užsienio šalyse, taip pat atlieka įmonių registravimo procedūras; rengia verslo planus, kitą verslininkams reikalingą dokumentaciją; konsultuoja Europos Sąjungos struktūrinių fondų finansavimo klausimais ir rengia paraiškas Europos Sąjungos struktūrinių fondų paramai gauti, teikia įvairias biuro paslaugas (fakso išsiuntimas/gavimas, kopijavimas, spausdinimas, naudojimasis internetu, salės ir įrangos nuoma ir kt.). (9)

Kupiškio rajono turizmo ir verslo informacijos centro 2014 metų duomenimis Kupiškio mieste veikiančios įmonės pagal veiklos sritį: 11 įmonių veikė autoservisų, techninės priežiūros, detalių srityje, 2 apskaitos, 3 architektūros, 1 automobilių prekybos, 4 alaus gamybos, 3 baldų,

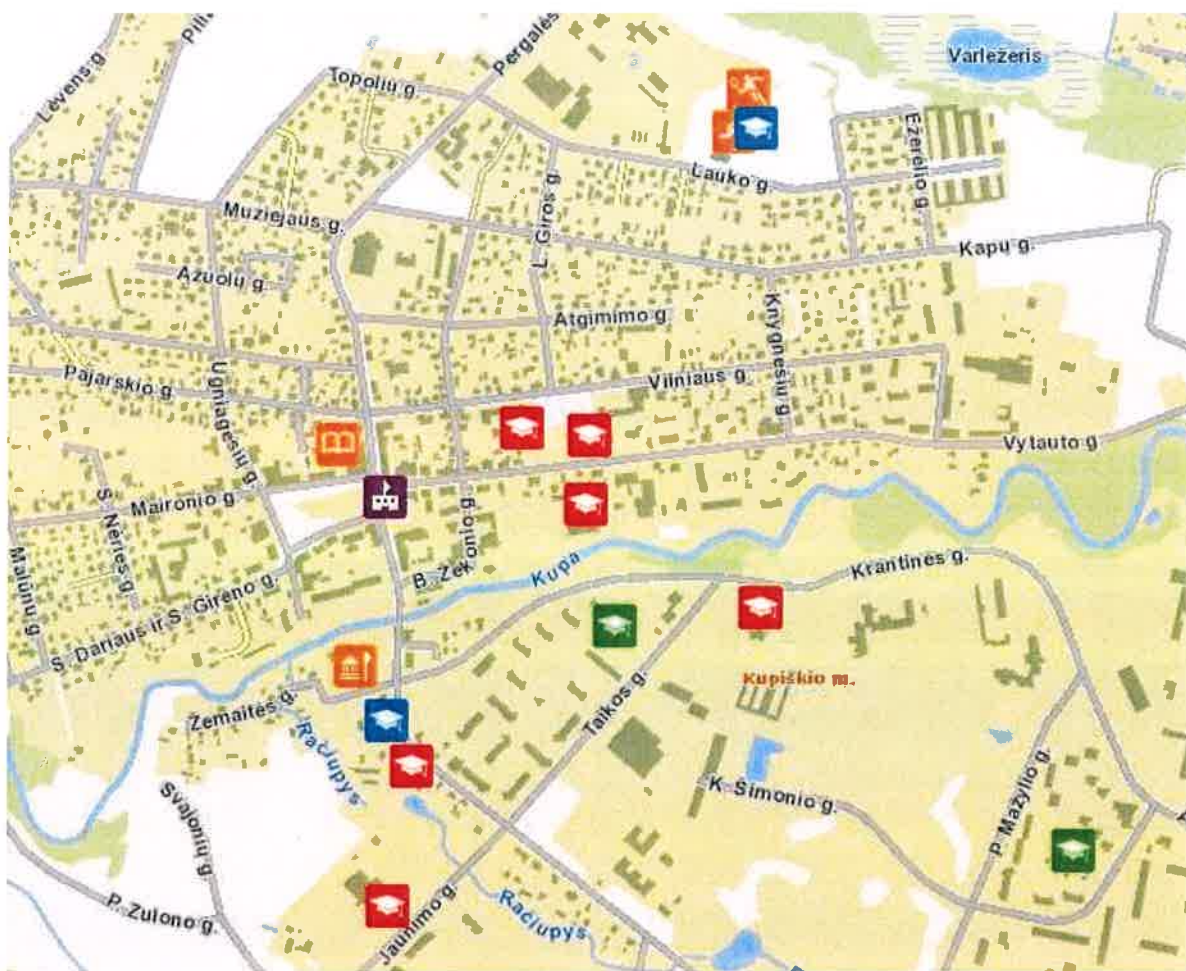
baldų gamybos srityse, 6 optikos, 5 nekilnojamojo turto, 1 elektros montavimo, instaliavimo darbu, 1 fotografijos paslaugų, prekių, 4 įrangos, staklių srityje. Mieste veikė 9 bankai, kredito unijos, 3 stomatologijos kabinetai, 4 degalinės, naftos produktų srities įmonės, 6 įmonės teikė draudimo paslaugas, 5 kavinės, barai, picerijos, 2 komunalines paslaugas teikiančios įmonės, 1 knygynas, 3 kirpyklos, grožio salonai, 2 klubai, 1 langų įmonė, 4 metalo laužo įmonės, 12 medienos apdirbimo, gaminių, 4 maisto, maisto priedų, 1 mėsos, mėsos gaminių, 2 metalo gaminių įmonės. Paslaugas teikė 3 notariai. Prekybos, parduotuvių ir prekybos centrų veikla užsiėmė – 24 įmonės, statyba, projektavimo darbais – 16, statybinėmis medžiagomis – 2, siuvimo, siuvimo pramonių – 1, spaudos - 1 įmonė, veikė 1 teismas, 1 vaistinė, 18 įmonių teikė transporto, 5 veterinarijos paslaugas, 8 įmonės užsiėmė žemės ūkio produktų veikla, 1 naudingųjų iškasenų veikla, 15 teikė įvairias paslaugas.

Durpių, gėlių, įrankių, kaimo turizmo, miškininkystės, apgyvendinimo paslaugų, akmens ir akmens gaminių srityse veikiančių įmonių tais metais neužfiksuota.

Kupiškio mieste, Kupiškio rajono savivaldybės internetinio puslapio duomenis, veikia 64 nevyriausybinės organizacijos, tarp kurių neįgaliųjų draugija, bitininkų draugija, policijos rėmėjų visuomeninė organizacija, Lietuvos medžiotojų ir žvejų draugijos, Rotary klubas, Lietuvos gyventojų patarėjų sąjungos Kupiškio skyrius, sportinės žūklės klubas „Salaris“, „Cantus vita“, Lietuvos ūkininkų draugijos Kupiškio r. skyrius, šokių klubai, bronchine astma sergančių klubas, darbdavių klubas, Kupiškio rajono likusių be tėvų globos vaikų globėjų klubas, trečiojo amžiaus universitetas, kūrybos ir tarpreigioninių kultūrinių ryšių palaikymo sambūris, moterų informacijos ir mokymo centras, žemdirbių asociacija, Lietuvai pagražinti draugijos Kupiškio skyrius, Kupiškio rajono sporto veteranų klubas, laisvalaikio organizavimo klubas, liaudies meno studija, Lietuvos pensininkų sąjungos „Bočiai“ Kupiškio rajono bendrija, Jaunimo centras, sporto draugijos ir klubai, ekologinis klubas, literatų klubas „Lėvens balsai“, folkloro klubas, verslininkų asociacija, frontininkų kuopa, sutrikusio intelekto žmonių globos bendrija, diabeto klubas, Natalijos Oreiro gerbėjų klubas, Kupiškio rajono vietos veiklos grupė, Kupiškio miesto bendruomenė „Mūsų Kupiškis“, agentūros „Visos Lietuvos vaikai“ Kupiškio skyrius, Lietuvos žmonių su negalia šeimų bendrijos padalinio Panevėžio apsk. sk., Kupiškio rajono nevyriausybinių organizacijų koalicija, Kupiškio krašto žmonių su negalia sąjunga, Tarptautinės policijos asociacijos Lietuvos skyriaus Kupiškio poskyris, Kupiškio rajono kaimo bendruomenių asociacija, Afganistano karo veteranų klubas, muzikos klubas „Nostalgija“, asociacijos fil. Lietuvos verslo darbdavių konfederacijos Kupiškio filialas, asociacijos fil. Lietuvos aklujų ir silpnaregių sąjungos Kupiškio rajono filialas. (10)

Daugiausia Kupiškio miesto gyventojų individualią veiklą vykdė (2014 m. pb. duomenys) kitoje, niekur kitur nepriskirtoje, švietimo veikloje – 14, atitinkamai toliau 13 reklamos agentūrų veikloje, 12 draudimo agentūrų ir brokerių, 10 kirpyklų ir kitų grožio salonų, po 7 nekilnojamojo turto agentūrų, konsultacinės verslo ir kito valdymo, naudotų daiktų mažmeninės prekybos parduotuvių veikloje, 6 užsakomojo pardavimo paštu arba internetu, po 5 kitoje pagalbinėje draudimo ir pensijų lėšų kaupimo veikloje, tekstilės, drabužių ir avalynės mažmeninės prekybos kioskuose ir prekyvietėse.

Kultūros ir ugdymo aplinka.

Šaltinis: http://www.regia.lt/map/kupiskio_r

Kupiškio mieste veikia 11 švietimo ir mokslo institucijų (11):

- Kupiškio vaikų lopšelis-darželis „Saulutė“, Taikos g. 6, Kupiškis;
- Kupiškio vaikų lopšelis-darželis „Obelėlė“, P. Mažylio g. 16, Kupiškis;
- Kupiškio Kupos pradinė mokykla, Krantinės g. 24, Kupiškis
- Kupiškio mokykla „Varpelis“, Vytauto g. 26, Kupiškis;
- Kupiškio Povilo Matulionio progimnazija, Jaunimo g. 2, Kupiškis;
- Kupiškio Lauryno Stuokos-Gucevičiaus gimnazija, Vytauto g. 21, Kupiškis;
- Kupiškio technologijos ir verslo mokykla, Jaunimo g. 8, Kupiškis;
- Kupiškio privati užsienio kalbų mokykla, Vytauto g. 21, Kupiškis.

- Kupiškio r. švietimo pagalbos tarnyba, Vilniaus g. 8, Kupiškis, kurioje teikiama švietimo pagalba mokyklai ir mokiniui, vykdoma kvalifikacijos tobulinimo veikla. (12)

- Kupiškio meno mokykla, Gedimino g. 46, Kupiškis, kurioje vykdomos ankstyvojo, pradinio, pagrindinio, išplėstinio, kryptingojo muzikinio ugdymo programos, taip pat muzikinės saviraiškos ir muzikos mėgėjų suaugusiųjų ugdymo programa. Meno mokykloje veikia jaunučių

choro, akordeonininkų kvarteto, vokalinio ansamblio, trimitų trio, smuikininkų, kanklių ansamblių, jaunių choro kolektyvai. Meno mokykloje taip pat veikia ir dailės skyrius. (13)

- Kupiškio r. kūno kultūros ir sporto centras, Lauko g. 5A, Kupiškis, kuriame Kupiškio miesto bei rajono gyventojai gali užsiimti futbolo, graikų-romėnų imtynių, krepšinio, lengvosios atletikos, stalo teniso, irklavimo sporto. Kūno kultūros ir sporto centras vienija Kupiškio mieste ir rajone įsikūrusių sporto klubus: visureigių sporto klubas „35 coliai“, futbolo klubas „FC Narjanta“, Kupiškio rajono motociklų klubas „Vingis“, Kupiškio rajono sporto klubas „Pagardai“, kurios svarbiausias veiklos tikslas: propaguoti tinklinį, paplūdimio tinklinį, krepšinį, į sportinę veiklą įtraukiant vaikus ir jaunimą, suaugusius ir veteranus, Lietuviško ritinio sporto klubas „Aukštaičiai“, kuris įkurtas siekiant toliau populiarinti šį tautinį žaidimą Kupiškyje ir Lietuvoje, puoselėti senas šio žaidimo tradicijas, Kupiškio rajono šotokan karate sporto klubas „Egis“. (14)

Miestelėnai ir rajono gyventojai sportine veikla taip pat gali užsiimti ir Kupiškio miesto centriniam stadione, kuriame įrengta krepšinio aikštelė, 2 lauko teniso ir tinklinio aikštelės, futbolo aikštė ir bėgimo takai, šuolio į tolį ir disko metimo sektoriai, bei teniso kortuose prie Kupos upės. (15)

*Kupiškio mieste, Lauryno Stuokos – Gucevičiaus g. 3a, veikia **Kupiškio rajono savivaldybės viešoji biblioteka**, kurioje 2014 metų duomenis registruoti 2.506 skaitytojai (vartotojai), sulaukta 43.909 lankytojų, fonduose sukaupta 58.964 fiz. vnt. įvairių rūšių dokumentų, vartotojams išduota 97.569 fiz. vnt. dokumentų, organizuoti 175 žodiniai ir vaizdiniai renginiai.*(16)

***Kupiškio rajono savivaldybės kultūros centras**, veikiantis adresu: Gedimino g. 40, Kupiškis, vykdo kultūrinę – meninę veiklą, skelbia informaciją apie mieste ir rajone vyksiančias šventes bei renginius. Kupiškio rajono kultūros centras vienija 13 padalinių Kupiškio rajone, kuriuose kultūrinę – meninę veiklą puoselėja choreografijos, folkloro, muzikos, teatro meno kolektyvai, veikia žmonių klubai, išskirtinai jaunimo klubai. Kupiškio miesto kultūros centro meno kolektyvai: senjorų sportinių šokių grupė „Amrita“, šokio studija „Račiupėlis“, pagyvenusiųjų tautinių šokių kolektyvas „Susiedai“, vyresniųjų tautinių šokių kolektyvas „Vaivora“, jaunių šokių grupė „Šėltinis“, vaikų ir jaunimo pramoginių šokių kolektyvas, folkloro ansamblis „Kupkėmis“, kamerinis choras „Cantus Vita“, Kupiškio kultūros centro pučiamųjų orkestras, mišrus choras „Bočiai“, moterų vokalinis duetas, moterų vokalinis ansamblis „Versmė“, vaikų ir jaunimo teatro studija, teatras „Provincija“.*

***Kupiškio jaunimo centras** (Gedimino g. 7, Kupiškis) – atviras kiekvienam jaunam žmogui. Centre laukiami visi, kurie turi idėjų, kurie nori įdomiai praleisti savo laisvalaikį, kurie nori tiesiog išgerti arbatos ir pasikalbėti. Jaunimo centre bendraminčiai pagal savo pomėgius dažniausiai buriasi į grupes, įgyvendina projektus, smagiai leidžia laiką. Kiekvienas norintis gali prisijungti prie jau esančių jaunimo grupių.*

Turizmo ir verslo informacijos nemokamų ir mokamų paslaugų teikimu Kupiškio rajone Lietuvos Respublikos bei užsienio piliečiams užsiima ***Kupiškio rajono turizmo ir verslo informacijos centras*** (Gedimino g. 34 – 5, Kupiškis). Pagrindinis Centro veiklos tikslas turizmo informacijos srityje yra rinkti, kaupti ir nemokamai teikti informaciją turistams bei Kupiškio miesto svečiams apie lankytinas Kupiškio vietas ir objektus. Kupiškio rajono turizmo ir verslo informacijos centras sudarė miesto bei rajono turistiniu maršrutus, kuriuos gausu lankytinų vietų, muziejų, dvarų, sporto ir kitų laisvalaikio paslaugų: „Muziejus po atviru dangumi“, „Kupiškio dvarų romantika“, maršrutas po Kupiškio miestą, dviračių maršrutai „Aplink Kupiškio marias“, „Senųjų dvarų ir bažnyčių keliu“, „Palėvenės - Stirniškių istorinės vietos“, vandens maršrutas „Lėvens upe su baidare“. (17)

Kupiškio mieste veikia keletas muziejų: Kupiškio etnografijos muziejus, kuris turi 3 struktūrinius padalinius: Adomo Petrausko muziejų, Veronikos Šleivyčės paveikslų galeriją ir Laukminiškių kaimo muziejų. Muziejus yra įsikūręs Gedimino g. 2, Kupiškis. Muziejaus rinkinį sudaro archeologijos, buities ir etnografijos, meno, nuotraukos, raštijos, numizmatikos eksponatai; ***Profesoriaus Povilo Matulionio memorialinis muziejus***, įsikūręs P. Matulionio g. 18, Kupiškis, kuriame galima susipažinti su miškų ūkio ištakomis. (18)

Sveikatingumo ir socialinėje aplinkoje veikiančios įstaigos:

- ***VŠĮ Kupiškio rajono savivaldybės pirminės asmens sveikatos priežiūros centras (Krantinės g. 30, Kupiškis)***, kuriame dirba 12 šeimos gydytojų, 4 vidaus ir 2 vaikų ligų gydytojai, 2 gydytojai akušeriai ginekologai, 1 gydytojas chirurgas, 2 gydytojai psichiatrai (atvykstantys antraeilininkai), 5 gydytojai odontologai (3 iš jų dirba ambulatorijose), psichologas ir medicinos biologė (atvykstantys antraeilininkai), 79 slaugytojos. Iš viso įstaigoje dirba 145 darbuotojai. VŠĮ Kupiškio rajono savivaldybės Pirminės asmens sveikatos priežiūros centrą sudaro tokie padaliniai: poliklinika, 3 ambulatorijos, 13 kaimo medicinos punktų, greitosios medicinos pagalbos skyrius.

- ***VŠĮ Kupiškio ligoninė*** (Krantinės g. 28, Kupiškis). Ligoninė turi 100 lovų. 2014 metais ligoninėje gydėsi 1.795 ligonis (2013 m. – 2213), iš jų 323 vaikai (2013 m. – 410), lovadienių skaičius sudaro 22.805 (2013 m. – 23.941). Daugiausiai ligonių gydėsi Vidaus ligų skyriuje. Vidutinis gulėjimo laikas 2014 m. 5,3 dienos (2013 m. 6,0). 2014 m. pradžioje dirbo 162 darbuotojai (2013 m. – 187, 2012 m. – 189) darbuotojai, o metų pabaigoje – 164 (2013 m. – 162, 2012 m. – 186) darbuotojai.

- ***Kupiškio socialinių paslaugų centras*** (Kupiškio g. 4, Subačius LT- 40404, Kupiškio rajono savivaldybė). Teikia pagalbą asmeniui (šeimai) dėl amžiaus, neįgalumo, socialinių problemų iš dalies ar visiškai neturinčiam, neįgijusiam arba praradusiam gebėjimus ar galimybes savarankiškai rūpintis asmeniniu (šeimos) gyvenimu ir dalyvauti visuomenės gyvenime ir sudaryti sąlygas asmeniui (šeimai) ugdyti ar stiprinti gebėjimus ir galimybes savarankiškai spręsti savo socialines problemas, padeda palaikyti socialinius ryšius su visuomene, įveikti socialinę atskirtį. Teikia socialines paslaugas prevencijos tikslais, siekiant užkirsti kelią galimoms socialinėms problemoms. Užtikrina saugią ir sveiką aplinką, kultūrinę ir dvasinę šioje įstaigoje gyvenančių žmonių reikmes, žmogaus orumą atitinkančią pagalbą, suderintą su

asmens sveikatos priežiūra, nuolatine slauga ir nuolatine priežiūra (pagalba), kitomis specialiosios pagalbos priemonėmis, padedančiomis kompensuoti prarastą savarankiškumą.

2013 metų pradžioje Kupiškio socialinių paslaugų centras paslaugas teikė 25 paslaugų gavėjams: 13 moterų ir 12 vyrų. Metų eigoje klientų skaičius kito. Per metus iš globos įstaigos (išskyrus mirties atvejus) neišvyko nė vienas klientas. 2013 metų pabaigoje Stacionarių socialinių paslaugų padalinyje ilgalaikės socialinės globos paslaugomis naudojosi 32 klientai, iš jų 18 moterų. 2013 metais socialinių paslaugų iš viso suteikta 16.005 kartų, ir tai 5.225 kartų daugiau, nei 2012 metais: informavimo ir konsultavimo, taip pat atstovavimo ir tarpininkavimo paslaugų poreikis 2013 metais išaugo po 107, maitinimo paslaugų teikimas – 145 kartus, aprūpinimo techninės pagalbos priemonėmis sumažėjo 34 kartus, transporto paslaugų teikimas išaugo – 115 kartų, asmens higienos ir priežiūros paslaugų teikimas – 276, aprūpinimo būtiniaisiais daiktais (drabužiais, avalyne) – 226, sociokultūrinės paslaugos – 62 kartais daugiau.

Dabartinė Kupiškio miesto sociokultūrinė ir ekonominė situacija neatitinka gyventojų poreikių, nes yra didelis nedarbas, sukuriama nepakankamai naujų darbo vietų, taip pat mieste jaučiamas laisvalaikio organizavimo paslaugų trūkumas, ypač, specifinių poreikių turintiems atskirų grupių asmenims, nėra užtikrinamos sveikatinimo ir laisvalaikio organizavimo paslaugos socialinę atskirtį patiriantiems asmenims (socialinės rizikos šeimos ir jose augantys vaikai, nedirbantys asmenys ir kt.) bei nemokamos atskirų rūšių (suaugusiųjų švietimas, sporto klubai, konsultavimas) paslaugos. Pastebėtina, kad vietos NVO vis labiau domisi bendruomeninio verslo plėtra, todėl galima teigti, kad miesto ateities plėtros tendencijos Kupiškio mieste yra palankios. Vietos gyventojai susitikimų ir anketinės apklausos metu išreiškė verslo ir darbo vietų kūrimo skatinimo, bei informavimo ir konsultavimo paslaugų poreikius. Atsižvelgus į išsakytus poreikius, tinkamai paskatinus ir parėmus vietos iniciatyvas būtų prisidedama prie ekonominės aplinkos atotrūkio nuo regiono ir visos šalies mažinimui. (19)

Europos Sąjungoje skaičiuojama, jog vidutiniškai savanoriškai ir karitatyvinei veiklai asmenys skiria 6,5 val. per savaitę. Kupiškio mieste šis rezultatas nėra pasiektas, todėl skatinant savanorystės idėjas visoje Lietuvoje, taip pat raginant asmenis jungtis prie savanorių jungiančių organizacijų, idėjos plis ir Kupiškio mieste, kur prie savanoriškos veiklos visų pirma bus skatinamas jungtis jaunimas bei visi gyventojai.

Kaip matyti iš bendros gyventojų situacijos apžvalgos, dabartinė socialinė situacija didesne dalimi netenkina gyventojų poreikių. Gyventojų skaičius nuolat ir gana sparčiai mažėja, o ypač jaunų, darbingo amžiaus, kurie išvyksta į kitas savivaldybes ar užsienį, mažėja gimstamumas, žmonės natūraliai sensta. Didele problema išskirtinas ir nedarbas, pensijų ir pašalpų kaip pagrindinio pajamų šaltinio procentas. Kaip išeitį iš minėtos situacijos gyventojai išreiškia verslo skatinimo, darbo vietų kūrimo poreikį. Kupiškio mieste yra nemažas socialinę atskirtį patiriančių asmenų skaičius: skurdą patiriantys asmenys, socialinės rizikos šeimos ir jose augantys vaikai, neįgalieji, socialinės globos reikalaujantys asmenys. Patys miesto gyventojai išreiškia socialinės atskirties mažinimo poreikį atskirų grupių asmenų įtraukimą į aktyvią veiklą, trūkstamų socialinių paslaugų organizavimą ir teikimą, taip pat moksleivių ir jaunimo užimtumo gerinimo poreikį.

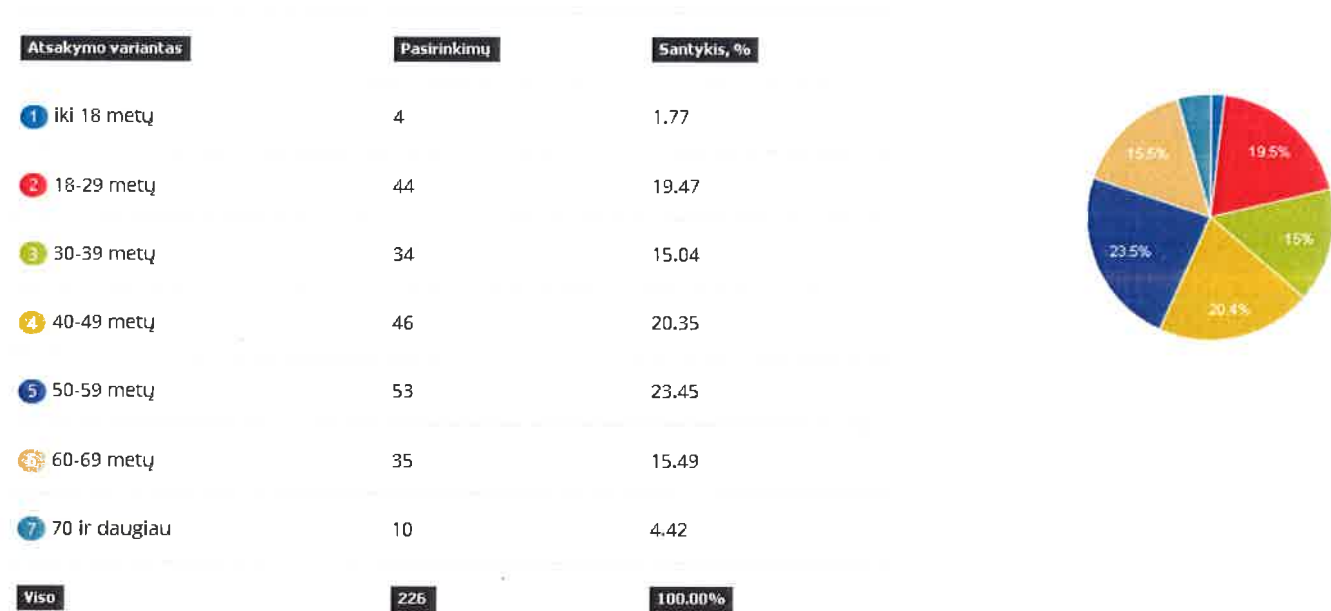
Atsižvelgiant į esamą vietos plėtros strategijos įgyvendinimo teritorijos gyventojų situaciją, išskiriamos šios Kupiškio miesto tikslinės grupės, į kurias bus orientuota vietos plėtros strategija, įgyvendinant atskirus strategijos prioritetus ir veiksmus:

1. socialinę atskirtį patiriantys darbingi gyventojai;
2. darbingų gyventojų šeimos nariai, kurie dėl amžiaus, neįgalumo ar kitų priežasčių negali savarankiškai rūpintis asmeniniu gyvenimu ir savarankiškai dalyvauti visuomenės gyvenime;
3. darbingi bedarbiai ir neaktyvūs gyventojai (išskyrus teritorinėse darbo biržose registruotus asmenis);
4. darbingi gyventojai, kurių namų ūkio pajamos neviršija namų ūkio skurdo rizikos ribos;
5. vietos plėtros strategijos įgyvendinimo teritorijos gyventojai;
6. vietos plėtros strategijos įgyvendinimo teritorijoje ir besiribojančiose teritorijose ūkinę komercinę veiklą vykdančios verslininkai ir savarankišką veiklą vykdančios asmenys;
7. vietos plėtros strategijos įgyvendinimo teritorijoje ir besiribojančiose teritorijose veiklą vykdančių juridinių asmenų darbuotojai ir valdymo organų atstovai.

1.3. Kupiškio miesto gyventojų apklausa

Kupiškio miesto gyventojų apklausa dėl Kupiškio miesto plėtros strategijos parengimo 2016–2020 metams buvo vykdoma nuo 2015 m. lapkričio 4 d. iki 2015 m. lapkričio 30 d. Apklausoje dalyvavo 277 Kupiškio rajono gyventojų, iš jų – 226 Kupiškio miesto gyventojai bei dirbantys ir vykdančys veiklą Kupiškio mieste. Tai sudaro apie 3,5 procento nuo visų Kupiškio miesto gyventojų (generalinė aibė 6.821 gyventojai). Apklausoje metu buvo siekiama užtikrinti, jog apklausa būtų reprezentatyvi, todėl buvo kviečiami dalyvauti visų amžių, lyties, išsilavinimo gyventojai, apklausa vykdyta tiek internete, tiek popierine forma, kuri buvo prieinama Kupiškio rajono savivaldybėje, seniūnijoje, Panevėžio teritorinės darbo biržos Kupiškio skyriuje, miesto bibliotekoje bei kitose viešose įstaigose.

70,35 proc. apklausoje dalyvavusių asmenų buvo moterys, 29,65 proc. – vyrai. Respondentai buvo visų amžiaus grupių: daugiausia respondentų buvo 50-59 metų amžiaus – 23,45 proc., 20,35 proc. respondentų buvo 40-49 metų amžiaus, 19,47 proc. buvo 18-29 metų amžiaus, 15,49 proc. buvo 60-69 metų amžiaus, 15,04 proc. buvo 30-39 metų amžiaus asmenys.

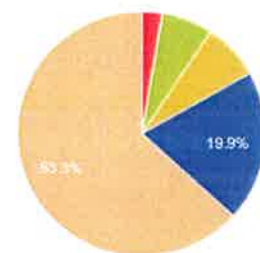

2

pav. Apklausoje respondentai pagal amžių ir išsilavinimą.

Apie 63,27 proc. apklausoje dalyvavusių Kupiškio miesto gyventojų turėjo aukštąjį išsilavinimą, 19,91 proc. aukštesnįjį, 7,52 proc. profesinį, 9,29 proc. – kitą išsilavinimą. (27)

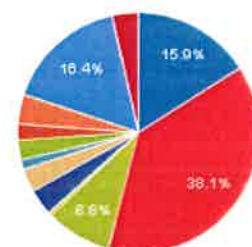
Atsakymo variantas	Pasirinkimų	Santykis, %
1 Pradinis	0	0
2 Pagrindinis	6	2.65
3 Vidurinis	15	6.64
4 Profesinis	17	7.52
5 Aukštesnysis	45	19.91
6 Aukštasis	143	63.27
Viso	226	100.00%

3 pav. Apklauso respondentai pagal amžių ir išsilavinimą.

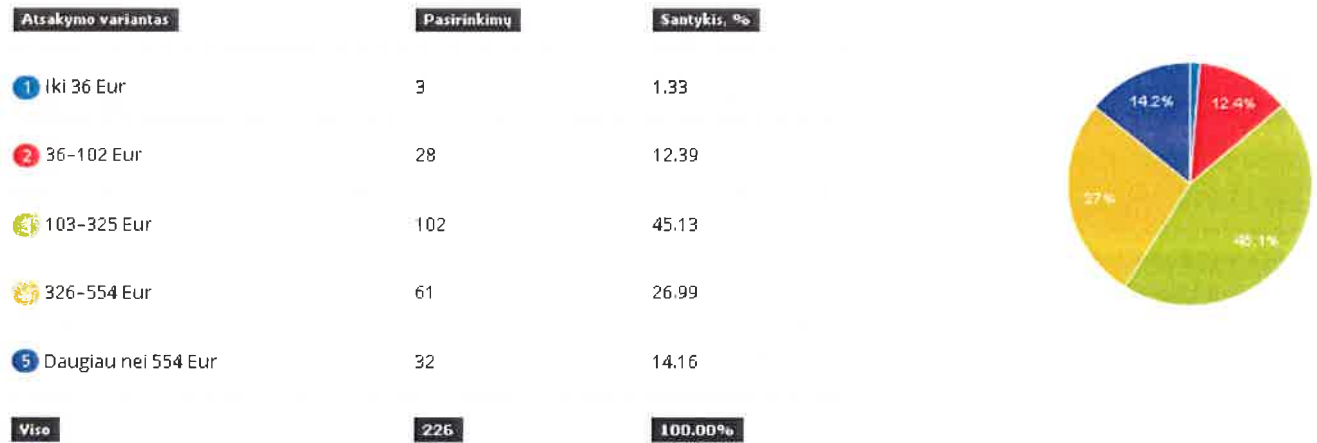
Tiriant respondentus pagal užsiėmimą buvo nustatyta, jog daugiausia 38,05 proc. buvo tarnautojai, 16,37 proc. – pensininkai, 15,93 – vadovaujantys darbuotojai, 8,85 proc. - darbininkai, 3,98 proc. - bedarbiai, 3,54 proc. – verslininkai, likusieji sudarė 16,31 proc.

Atsakymo variantas	Pasirinkimų	Santykis, %
1 Vadovaujantis darbuotojas	36	15.93
2 Tarnautojas	86	38.05
3 Darbininkas	20	8.85
4 Sezoninis/laikinas darbuotojas	1	0.44
5 Verslininkas	8	3.54
6 Ūkininkas	7	3.1
7 Moksleivis	3	1.33
8 Studentas	6	2.65
9 Namų šeimininkė	5	2.21
10 Bedarbis	9	3.98
11 Pensininkas	37	16.37
12 Kita (rašykite):	8	3.54

14 pav. Apklauso respondentai pagal užsiėmimą.

Daugiausia respondentų nurodė, jog vidutinės mėnesio pajamos vienam namų ūkio nariui sudarė 103-325 Eur (45,13 proc.), apie 26,99 proc. respondentų nurodė, jog vidutinės pajamos sudarė 326-554 Eur, 14,16 proc. nurodė, jog pajamos didesnės nei 554 Eur, apie 12,39 proc. respondentų nurodė, jog pajamos sudarė 36-102 Eur vienam namų ūkio nariui, 1,33 proc. nurodė, jog pajamos buvo iki 36 Eur. (28)

15 pav. Apklauso respondentų mėnesio pajamos vienam namų ūkio nariui.

Apklauso metu respondentų buvo prašoma išskirti pagrindines Kupiškio miesto problemas su galimybe nurodyti jiems svarbias. Buvo nustatyta, jog pagrindines tris problemas gyventojai laiko nedarbą, jaunimo emigraciją į didžiuosius Lietuvos miestus ir/arba kitas šalis ir mažas gyventojų pajamas. Kitos problemos nebuvo laikomomis itin svarbiomis (blogos infrastruktūros (kelių, apšvietimo, viešųjų pastatų, vandentiekio ir pan.), kitų tautybių asmenų pabėgėlių integracijos problemos). Papildomai gyventojai nurodė socialinę atskirtį žmonių grįžusių iš įkalinimo įstaigų, kitų socialiai atskirtų asmenų, gyventojų pasyvumas, motyvacijos stoka daugelyje sričių). (29)

Atrakymo variantas	Pasirinkimų	Santykis, %
1 Gyventojų skaičiaus mažėjimas	89	13.88
2 Jaunimo emigracija į didžiuosius Lietuvos miestus ir/arba kitas šalis	111	17.32
3 Gyventojų senėjimas	73	11.39
4 Mažas gyventojų verslumas	59	9.2
5 Nedarbas	137	21.37
6 Mažos gyventojų pajamos	98	15.29
7 Paslaugų trūkumas	52	8.11
8 Bloga infrastruktūra (keliai, apšvietimas, viešieji pastatai, vandentiekis ir pan.)	11	1.72
9 Kitų tautybių asmenų, pabėgėlių integracijos	0	0
10 <u>Kita (įrašykite):</u>	11	1.72
Viso	641	100.00%

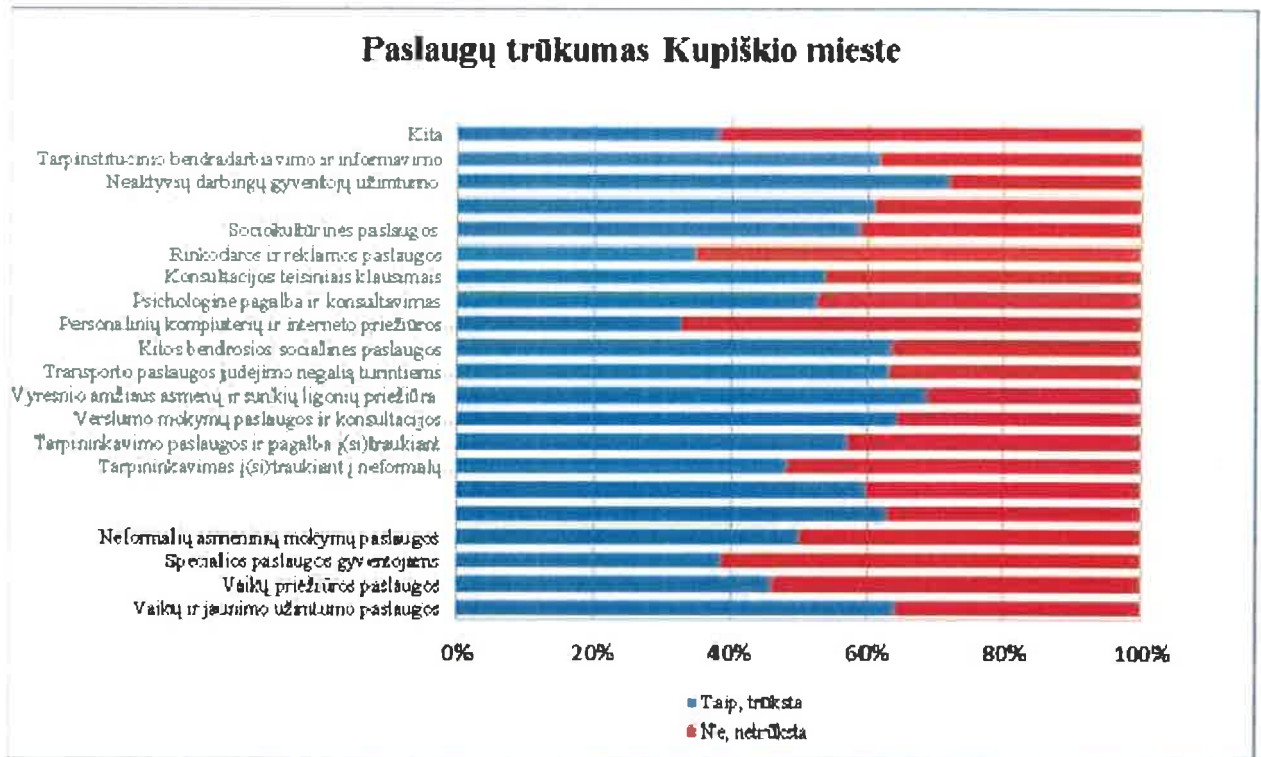
16 pav. Apklauso respondentų išskirtos pagrindinės Kupiškio miesto problemos.

Atliekant paslaugų poreikio tyrimą buvo nustatyta, jog gyventojams labiau trūksta šių paslaugų (prioriteto tvarka): (30)

1. Neaktyvių darbingų gyventojų užimtumo paslaugos;
2. Vyresnio amžiaus asmenų ir sunkių ligonių priežiūra: slauga, vaistų suleidimas, aprūpinimas būtiniaisiais pirkiniais ir pan.;
3. Verslumo mokymų paslaugos ir konsultacijos verslo pradžiai ir plėtrai: verslo kūrimo, besikuriančio verslo konsultavimas, pagalba randant tiekėjus bei klientus, mentorystė „verslas – verslui“, teikiant konsultacijas konkrečiau verslo kūrimui ir plėtrai;
4. Vaikų ir jaunimo užimtumo paslaugos;
5. Kitos bendrosios socialinės paslaugos (tarpininkavimas, informavimas, maitinimas, viešojo transporto paslaugos, asmeninės higienos ir priežiūros paslaugos, sociokultūrinės, savipagalbos grupių ir pan.);
6. Transportavimo paslaugos judėjimo negalią turintiems asmenims;
7. Tarpinstitucinio bendradarbiavimo ir informavimo;
8. Specialiosios socialinės priežiūros paslaugos socialinę atskirtį patiriantiems asmenims (psichosocialinės ir intensyvios krizių įveikimo pagalbos, socialinių įgūdžių ugdymo ir palaikymo, pagalbos į namus ir kt.);
9. Tarpininkavimo ir informavimo paslaugos ir pagalba įdarbinant (informacija apie darbo vietas, profesinis orientavimas, motyvavimas imtis aktyvios veiklos ir kt.);
10. Sociokultūrinės paslaugos (kūrybinės dirbtuvės, sporto klubai, parodos, teatrai ir kt.);

11. Tarpininkavimo paslaugos ir pagalba į(si)traukiant į savanoriškas veiklas;
12. Konsultacijos teisiniais (sutartys, darbo santykiai ir kt.) klausimais
13. Psichologinė pagalba ir konsultavimas;
14. Neformalių asmeninių mokymų (darbas internetu, darbas kompiuteriu, kt.) paslaugos.

Papildomai respondentai kaip trūkstamas paslaugas nurodė: sveikatingumo, vaikų užimtumo, aktyvaus poilsio paslaugų, infrastruktūros pritaikytos senyvo amžiaus ir judėjimo negalią turintiems asmenims.

16 pav. Apklausoje respondentų išskirtas paslaugų poreikis Kupiškio mieste.

Už trūkstamas paslaugas iš dalies mokėtų sutiktų 48,23 proc. apklaustųjų, 39,82 proc. nurodė, jog trūkstamas paslaugas sutiktų pirkti, 11,95 proc. nurodė, jog mokamų paslaugų nepirktų. Tarp sutinkančių pirkti paslaugas arba iš dalies mokėti buvo aukštesnes pajamas gaunančių grupių atstovai. (31)

Respondentų buvo klausiama, kokias ekonomines veiklas galėtų vykdyti Kupiškio miesto bendruomenės ir organizacijos bei pavieniai asmenys, kurioms galėtų būti suteikiama Europos Sąjungos parama. Atlikus analizę prioriteto tvarka nurodytos veiklos buvo šios: (32)

1. Vaikų ir jaunimo užimtumo organizavimas (16,6 proc.);
2. Maitinimo paslaugų teikimas (14,62 proc.);
3. Vyresnio amžiaus asmenų ir sunkių ligonių priežiūros paslaugų teikimas (14,50 proc.);
4. Laisvalaikio būrelių organizavimas (11,28 proc.);
5. Mokymų, skirtų darbo įgūdžių lavinimui, organizavimas ir vykdymas (11,03 proc.);
6. Ūkininkų produkcijos realizavimas (10,78 proc.);
7. Renginių organizavimas (8,92 proc.);

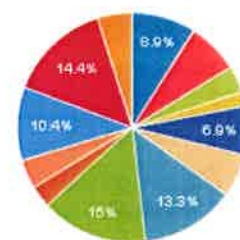
8. Konsultavimas teisiniais klausimais (5,58 proc.);
9. Rinkodaros ir reklamos paslaugų teikimas (2,85 proc.).

Kupiškio miesto gyventojai būtų linkę imtis bendruomeninio verslo iniciatyvų ir įgyvendinti bendruomeninį verslą skatinančius projektus (42,92 proc. respondentų), tiek pat šiuo metu nežino (23,89 proc.), 21,68 proc. apklaustųjų nebūtų linkę, 7,96 proc. svarsto apie galimybę tokių projektų galimybę. (33)

Net 52,65 procento respondentų nurodė, jog sutiktų dalyvauti veiklose/paslaugų teikime ir dalyvauti savanoriškais pagrindais. Pagrindinės veiklos, kuriose dalyvautų daugiausia respondentų buvo nurodytos šios: (34)

1. Pagalba namuose;
2. Renginių organizavimas, sociokultūrinės paslaugos;
3. Atskirų asmenų švietimas, mokymas ir informacijos teikimas;
4. Atskirų bendruomenės iniciatyvų įgyvendinimas;
5. Darbas globos namuose.

Atsakymo variantas	Pasirinkimų	Santykis, %
1 Darbas globos namuose	31	8.93
2 Darbas su neįgaliaisiais	25	7.2
3 Darbas su priklausomybės ligomis sergančiais asmenimis	13	3.75
4 Darbas su psichikos sutrikimų turinčiais asmenimis	7	2.02
5 Darbas su smurtą patiriančiais asmenimis	24	6.92
6 Darbas su kitais socialinės rizikos asmenimis ir/ar šeimomis	21	6.05
7 Atskirų asmenų švietimas, mokymas ir informacijos teikimas	46	13.26
8 Pagalba namuose	52	14.99
9 Asmens higienos ir priežiūros paslaugų organizavimas ir teikimas	11	3.17
10 Transporto organizavimo paslaugos (asmenims turintiems judėjimo negalią, ligoniams, vaikams ir kt.)	14	4.03
11 Atskiros bendruomeninės iniciatyvos (pvz., savipagalbos grupių veikla, pagalba ir/ar informacijos telefonu/el. paštu teikimas, meno/sporto/verslo srities ar kitu bendru interesu paremtų asociacijų ir klubų veikla, kt.)	36	10.37
12 Renginių organizavimas, sociokultūrinės paslaugos	50	14.41
13 Kita (įrašykite):	17	4.9
Viso	347	100.00%

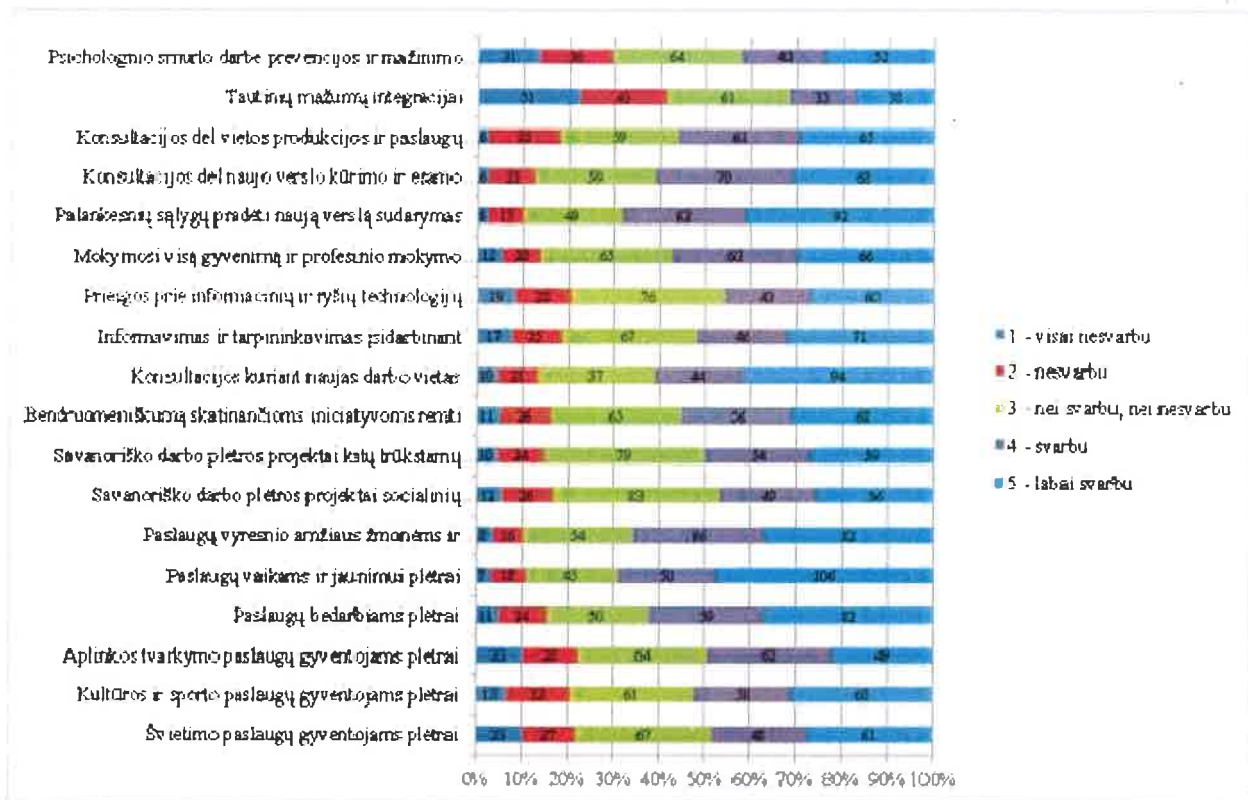

18 pav. Apklauso respondentų išskirtos veiklos, kuriose dalyvautų savanoriškais pagrindais.

Almuf

Anketinės apklausos metu gyventojai nustatė jų manymu svarbiausius prioritetus teikiant Europos Sąjungos paramą Kupiškio mieste. Didžiausią prioritetą respondentai skyrė paslaugų vaikams ir jaunimui plėtra (4,23 balo iš 5 galimų), tuo tarpu respondentų nuomone, mažiausiai dėmesio reiktų skirti tautinių mažumų integracijai (2,68 balo). (35)

21 pav. Apklausos respondentų išskirtos prioritetinės veiklos rūšys.

Anketinės apklausos metu gyventojai nustatė jų manymu svarbiausius prioritetus teikiant Europos Sąjungos paramą Kupiškio mieste. Didžiausią prioritetą respondentai skyrė paslaugų vaikams ir jaunimui plėtra (vidutiniškai teko 4,02 balo iš 5 galimų), palankesnių sąlygų pradėti naują verslą sudarymui (vidutiniškai teko 3,96 balo iš 5 galimų) ir paslaugų vyresnio amžiaus žmonėms ir neįgaliesiems plėtra (vidutiniškai teko 3,88 balo iš 5 galimų).

Handwritten signature

1.4. Kupiškio miesto stiprybės, silpnybės, galimybės, grėsmės

1. STIPRYBĖS
1.1. Saugi aplinka gyventi ir vykdyti veiklą; (20)
1.2. Miesto gyventojai pasižymi aukštu išsilavinimo lygiu; (27)
1.3. Stiprios bendruomenių iniciatyvumo ir šeimyniškumo tradicijos; (10; 33)
1.4. Kupiškio rajono, kurio centre yra Kupiškio miestas, geografinė vieta palanki turizmo srautams pritraukti; (17-18)
1.5. Kiekvienais metais registruojamos naujos įmonės; (8)
1.6. Išvystytas švietimo ir kultūros įstaigų tinklas; (11-15)
1.7. Aktyviai veikia neformaliojo suaugusiųjų ir vaikų švietimo įstaigos; (11-16)
1.8. Kupiškio mieste daug lankytinų objektų; (17-18)
1.9. Gyventojai linkę imtis bendruomeninio verslo iniciatyvų ir įgyvendinti bendruomeninį verslą skatinančias priemones;
1.10. Gyventojai sutiktų dalyvauti veiklose/paslaugų teikime ir dalyvauti savanoriškais pagrindais.
2. SILPNYBĖS
2.1. Sparčiai mažėjantis miesto gyventojų skaičius; (21; 25)
2.2. Senstanti miesto bendruomenė; (22)
2.3. Jaunų gyventojų migracija į Lietuvos didmiesčius ir į užsienį; (23; 25)
2.4. Žemas rajono gyventojų verslumo rodiklis; (4; 5; 7)
2.5. Didžiąją dalį ūkio subjektų sudaro mažos įmonės, kurioms sunku diegti inovacijas; (6)
2.6. Trūksta paslaugų judėjimo negalią turintiems asmenims; (1; 24; 29; 30)
2.7. Trūksta neaktyvių darbingų gyventojų užimtumo programų; (24)
2.8. Trūksta verslumo mokymų, konsultacijų verslo pradžiai ir plėtrai; (9; 29; 30)
2.9. Trūksta naujų profesinių įgūdžių įgijimui reikalingų paslaugų; (19)
2.10. Trūksta psichologinės pagalbos ir konsultavimo; (19; 29; 30)
2.11. Nepakankamos specialios socialinės priežiūros pasaulio socialinę atskirtį patiriantiems asmenims; (1; 2; 3; 24; 29; 30)
2.12. Nepakankamos vaikų ir jaunimo užimtumo pasaulio apimtys; (19; 29; 30)
2.13. Trūksta tarpininkavimo paslaugų ir pagalbos įsitraukiant į savanoriškas veiklas; (35)
2.14. Nepakankamo tarpinstitucinio bendradarbiavimo ir informavimo paslaugos; (19; 29; 30)
2.15. Nepakankamos vaikų priežiūros paslaugos; (19; 29; 30)
2.16. Profesionalių vadybinių žinių ir įgūdžių stoka bendruomeninių organizacijų, NVO valdyme. (29; 30)
2.17. Mažos gyventojų pajamos. (26; 28)

3. GALIMYBĖS
3.1. Spartėjant šalies ekonominei ir socialinei raidai didesnis dėmesys bus skiriamas visuomenės socializacijai vykdyti ir jaunimo problemoms spręsti;
3.2. Visuomenei senstant vis labiau bus naudojamos „gerontotechnologijos“, kurių pagalba kuriama draugiška gyvenamoji ir darbo aplinka, atitinkanti specifinius vyresnio amžiaus asmenų poreikius;
3.3. Keičiamas darbo kodeksas sudarys sąlygas lanksčiau dalyvauti darbo rinkoje; (34)
3.4. Visuomenė bus suinteresuota, kad darbo rinka taptų užtikrintų didesnį vyresnio amžiaus darbuotojų ir jaunimo užimtumo lygį;
3.5. Skatinti įvairių amžiaus grupių socialinį ir ekonominį aktyvumą, privačias ir bendruomenines iniciatyvas; (31-33)
3.6. Ilginant darbingą amžių įmonės ir organizacijos turės prisitaikyti prie kintančio darbuotojų socialinio statuso;
3.7. Didėjant savanoriškos veiklos apimtims bei plečiantis veiklų spektrui, vis daugiau gyventojų įsitrauks į savanoriškas, neatlygintinas veiklas; (34)
3.8. Didėjant gyventojų verslumui, išaugs steigiamų įmonių skaičius, taip pat gyventojų pajamos, sumažės nedarbo lygis; (31-35)
3.9. Didėjant gyventojų aktyvumui didės mažų įmonių skaičius, kurios teiks kasdienes paslaugas įvairioms gyventojų grupėms; (35)
3.10. Didės paslaugų, skirtų šeimoms, auginančioms vaikus, skaičius, augs paslaugų kokybė. (35)
3.11. Vadybinių ir profesionalaus valdymo įgūdžių vystymas ir lavinimas siekiant efektyvaus ir strategiško infrastruktūros, socialinio ir kultūrinio kapitalo valdymo
4. GRĖSMĖS
4.1. Dėl mažėjančio gyventojų ir darbingų asmenų skaičiaus, gali sumažėti savivaldybių biudžetai;
4.2. Mažėjantis Lietuvos gyventojų skaičius pasieks nacionalinės grėsmės mastą ir visoje šalyje išaugs konkurencija dėl žmogiškųjų išteklių;
4.3. Ekonomikai tapus vyraujančiu vietos plėtros prioritetu gali būti mažiau orientuojamasi į aplinkos ir kultūros paveldo apsaugos reikalavimus;
4.4. Nepalanki mokesčių politika NVO ir verslininkams;
4.5. Pensijos amžiaus vėlinimą turės lydėti vyresnio amžiaus žmonėms pritaikytos mokymosi visą gyvenimą priemonės;
4.6. Darbo santykių ir valstybinio socialinio draudimo teisinis - administracinis modelis bus tobulinamas liberalizavimo linkme ir tai pareikalaus iš visuomenės naujų gebėjimų šiuolaikiškai spręsti sudėtingas socialinės atskirties ir skurdo problemas.
4.7. Atvykstamojo turizmo plėtrai būtinos viešosios ir apgyvendinamosios infrastruktūros nepakankamas išvystymas.

2. KUPIŠKIO VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS TIKSLAI, UŽDAVINIAI IR ĮGYVENDINIMO STEBĖSENOS RODIKLIAI BEI INTEGRUOTO IR NOVATORIŠKO STRATEGIJOS POBŪDŽIO APIBŪDINIMAS

Siekiant spręsti Kupiškio miesto išskirtų tikslinių grupių problemas, atsižvelgiant į teritorijos specifiką, gyventojų poreikius bei galimybes ir turimas stiprybes, išskiriami du šios strategijos pasiekimo tikslai bei tam numatomi reikalingi įgyvendinti uždaviniai bei numatomi pasiekti rodikliai pateikiami žemiau lentelėje.

Tikslas/uždavinys:	Svarstytos alternatyvos ir pasirinkimo pagrindimas	Pagrindžiantys SSSG teiginiai	Efektų rodiklis	Produkto rodiklis	Rezultato rodiklis
1. Tikslas. Didinti bendruomenių socialinę integraciją, išnaudojant vietos bendruomenių, verslo ir vietos valdžios ryšius.	Įvertinti alternatyvas tikslai: 1) „Ugdyti vietos bendruomenių ir organizacijų solidarumą ir savanorišką socialinę kultūrinę veiklą, orientuotą į aktyvų bendruomenišką dalyvavimą ir gyvenamosios aplinkos gerinimą“, 2) „Didinti bendruomenių dalyvavimą mažinant tikslinių grupių atskirtį bei skatinant bendruomeniškumu pagrįstų iniciatyvų įgyvendinimą“ Alternatyvos vertintos atsižvelgiant į šiuos kriterijus: 1) Reikalingas finansavimo dydis ir jo galimas prieinamumas; 2) Poveikio mastas;	<ul style="list-style-type: none"> - Sparčiai mažėjantis miesto gyventojų skaičius; - Trūksta neaktyvių darbingų gyventojų užimtumo programų; - Trūksta verslumo mokymų, konsultacijų verslo pradžiai ir plėtrai; - Trūksta psichologinės pagalbos ir konsultavimo; - Nepakankamos specialios socialinės priežiūros pasaugos socialinę atskirtį patiriantiems asmenims; - Nepakankamo tarpinstitucinio 	1) Savanorių skaičius, tenkantis 1.000-iiui gyventojų; 3) Pasitenkinimo sociokultūrine aplinka Kupiškio mieste padidėjimas (procentais).	1) BIVP projektų veiklų dalyviai (įskaitant visas tikslines grupes) (skaičius); 2) Suorganizuotų renginių skaičius (skaičius); 3) Partnerių, su kuriais bendradarbiaujama, skaičius (skaičius); 4) Įgyvendinant BIVP ¹ projektų veiklas padidėjęs socialinių paslaugų	1) Darbingi asmenys, kurių socialinė atskirtis sumažėjo dėl projekto veiklų dalyvių dalyvavimo projekte veiklose (praėjus 6 mėnesiams po projekto veiklų dalyvių dalyvavimo ESF veiklose) (procentai).

¹ Bendruomenės iniciuota

<p>1.1. Uždaviny. Mažinti Kupiškio miesto bendruomenės narių socialinę atskirtį per bendruomenių inicijuojamas veiklas.</p>	<p>3) Efecto pasiekimo laikotarpis. Pasirinkta tikslo alternatyva „Didinti bendruomenių socialinę integraciją, išnaudojant vietos bendruomenių, verslo ir vietos valdžios ryšius“, nes ji yra optimaliausia ir efektyviausiai išnaudojanti prieinamas finansavimo lėšas, vietos galimybes ir stiprybes.</p>	<p>bedradarbiavimo ir informavimo paslaugas.</p>	<p>prieinamumas, sukuriant naujas paslaugas ar padidinant esamų prieinamumą tikslinės grupės asmenims, praėjus 6 mėnesiams po dalyvavimo ESF veiklose (skaičius).</p>	
<p>1.1. Uždaviny. Mažinti Kupiškio miesto bendruomenės narių socialinę atskirtį per bendruomenių inicijuojamas veiklas.</p>	<p>Įvertinti alternatyvūs uždaviniai: 1) „Ugdyti ir skatinti jaunų tikslinės grupės asmenų lyderystę, vietos problemoms spręsti“. 2) „Didinti atskirtį patiriančių asmenų integracijai skirtų veiklų skaičių“. Alternatyvos vertintos atsižvelgiant į šiuos kriterijus: 1) Reikalingas finansavimo dydis ir jo galimas prieinamumas; 2) Poveikio mastas; 3) Efecto pasiekimo laikotarpis. Pasirinkta uždavinio alternatyva „Mažinti Kupiškio miesto bendruomenės narių socialinę atskirtį per bendruomenių inicijuojamas veiklas“, nes ji yra optimaliausia ir efektyviausiai išnaudojanti prieinamas finansavimo lėšas, vietos galimybes ir stiprybes.</p>	<p>Pagrindinė sprendžiama problema – įvairių sociokultūrinių ir socialinių paslaugų trūkumas, kas prisideda prie gyvenamosios vietovės atskirties nuo kitų Lietuvos miestų ir regionų, taip nesukuriant palankių sąlygų išlaikyti jaunimą ir vykdyti darnią vietos plėtrą.</p>	<p>1) BIVP projektų veiklų dalyviai (įskaitant visas tikslines grupes) (skaičius) – 130. 2) Suorganizuotų renginių skaičius (skaičius) – 4. 3) Partnerių, su kuriais bendradarbiaujama, skaičius (skaičius) – 2 (vienas iš numatomų partnerių – Kupiškio rajono vietos veiklos grupė). 4) Įgyvendinant BIVP² projektų</p>	<p>1) Darbingi asmenys, kurių socialinė atskirtis sumažėjo dėl projekto veiklų dalyvių dalyvavimo projekto veiklose (praėjus 6 mėnesiams po projekto veiklų dalyvių dalyvavimo ESF veiklose) (procentai) – 15.</p>

² Bendruomenės inicijuota

<p>2. Tikslas. Pagerinti vietines įsidarbinimo galimybes, išnaudojant vietos bendruomenių, verslo ir vietos valdžios ryšius.</p>	<p>Įvertinti alternatyvūs tikslai: 1) „Vietos verslui skirtų mokymų organizavimas, gerinant įdarbinimo galimybes“, 2) „Naujų darbo vietų kūrimo skatinimas, taikant finansavimo pagalbą vietos verslui“ Alternatyvos vertintos atsižvelgiant į šiuos kriterijus: 1) Reikalingas finansavimo dydis ir jo galimas prieinamumas; 2) Poveikio mastas; 3) Efekto pasiekimo laikotarpis. Pasirinkta tikslo alternatyva „Pagerinti vietines įsidarbinimo galimybes, išnaudojant vietos bendruomenių, verslo ir vietos valdžios ryšius“, nes ji</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Gyventojai linkę imtis bendruomeninio verslo iniciatyvų ir igyvendinti bendruomeninį verslą skatinančias priemones; - Kupiškio rajono, kurio centre yra Kupiškio miestas, geografinė vieta palanki turizmo srautams pritraukti; - Saugi aplinka gyventi ir vykdyti veiklą; - Didėjant gyventojų aktyvumui didės mažų įmonių skaičius, kurios teiks kasdienes paslaugas įvairioms gyventojų grupėms - Žemas rajono gyventojų 	<p>1) Įsidarbinimo galimybių Kupiškio mieste galimybių pagerėjimas; 2) Savanorių skaičius, tenkantis 1.000-iiui gyventojų; 3) Pasitenkinimo verslo aplinka Kupiškio padidėjimas (procentais).</p>	<p>veiklas padidėjęs socialinių paslaugų prieinamumas, sukuriant naujas paslaugas ar padidinant esamų prieinamumą tikslinės grupės asmenims, praėjus 6 mėnesiams po dalyvavimo ESF veiklose (skaičius) – 3.</p> <p>1) BIVP projektų veiklų dalyviai (įskaitant visas tikslines grupes) (skaičius); 2) Partnerių, su kuriais bendradarbiaujama, skaičius (skaičius).</p>	<p>1) BIVP³ projektų veiklų dalyvių, kurių padėtis darbo rinkoje pagerėjo praėjus 6 mėnesiams po dalyvavimo ESF veiklose, dalis (procentai). 2) Darbingi asmenys, kurių socialinė atskirtis sumažėjo dėl projekto veiklų dalyvių dalyvavimo projekte veiklose (praėjus 6 mėnesiams po projekto veiklų dalyvių dalyvavimo ESF veiklose) (procentai).</p>
---	---	---	---	---	--

³ Bendruomenės iniciuota

<p>2.1. Uždavinys. Kupiškio miesto bedarbių ir neaktyvių darbingų gyventojų užimtumo didinimas įgyvendinant neformalias iniciatyvas.</p>	<p>Yra optimaliausia ir efektyviausia išnaudojanti prieinamas finansavimo lėšas, vietos galimybes ir stiprybes.</p>	<p>verslumo rodiklis; - Trūksta neaktyvių darbingų gyventojų užimtumo programų.</p>	<p>1) BIVP projektų veiklų dalyviai (įskaitant visas tikslines grupes) (skaičius) – 12. 2) Partnerių, su kuriais bendradarbiaujama, skaičius (skaičius) – 1.</p>	<p>1) BIVP⁴ projektų veiklų dalyvių, kurių padėtis darbo rinkoje pagerėjo praėjus 6 mėnesiams po dalyvavimo ESF veiklose, dalis (procentai) – 20. 2) Darbingi asmenys, kurių socialinė atskirtis sumažėjo dėl projekto veiklų dalyvių dalyvavimo projekto veiklose (praėjus 6 mėnesiams po projekto veiklų dalyvių dalyvavimo ESF veiklose) (procentai) – 15.</p>
<p>2.2. Uždavinys. Gyventojų verslumo skatinimas gerinant</p>	<p>Įvertinti alternatyvūs uždaviniai: 1) „Skatinti miesto bedarbių ir neaktyvių darbingų gyventojų įdarbinimą vietos įmonėse“. 2) „Didinti bedarbių ir neaktyvių darbingų gyventojų informavimui ir konsultavimui skirtų veiklų skaičių“ Alternatyvos vertintos atsižvelgiant į šiuos kriterijus: 1) Reikalingas finansavimo dydis ir jo galimas prieinamumas; 2) Poveikio mastas; 3) Efekto pasiekimo laikotarpis. Pasirinkta uždavinio alternatyva „Kupiškio miesto bedarbių ir neaktyvių darbingų gyventojų užimtumo didinimas įgyvendinant neformalias iniciatyvas“, nes ji yra optimaliausia ir efektyviausia išnaudojanti prieinamas finansavimo lėšas, vietos galimybes ir stiprybes.</p>	<p>Pagrindinė sprendžiama problema yra neaktyvių darbingų gyventojų užimtumo programų trūkumas.</p>	<p>1) BIVP projektų veiklų dalyviai (įskaitant visas) (skaičius) – 12. 2) Partnerių, su kuriais bendradarbiaujama, skaičius (skaičius) – 1.</p>	<p>1) BIVP⁵ projektų veiklų dalyvių, kurių padėtis darbo rinkoje pagerėjo</p>

⁴ Bendruomenės inicijuota veikla

⁵ Bendruomenės inicijuota

Kupiškio miesto 2016–2023 metų vietos plėtros strategija

<p>darbingų Kupiškio miesto gyventojų padėtį darbo rinkoje.</p>	<p>skatinant kurti verslą Kupiškio mieste“.</p> <p>2) „Didinti vietos verslo informavimo ir konsultavimo veiklas Kupiškio mieste“</p> <p>Alternatyvos vertintos atsižvelgiant į šiuos kriterijus:</p> <p>1) Reikalingas finansavimo dydis ir jo galimas prieinamumas;</p> <p>2) Poveikio mastas;</p> <p>3) Efekto pasiekimo laikotarpis.</p> <p>Pasirinkta uždarinio alternatyva „Gyventojų verslumo skatinimas gerinant darbingų Kupiškio miesto gyventojų padėtį darbo rinkoje“, nes ji yra optimaliausia ir efektyviausiai išnaudojanti prieinamas finansavimo lėšas, vietos galimybes ir stiprybes.</p>		<p>tikslines grupes) (skaičius) – 20.</p>	<p>praėjus 6 mėnesiams po dalyvavimo ESF veiklose, dalis (procentai) – 20.</p> <p>2) Darbingi asmenys, kurių socialinė atskirtis sumažėjo dėl projekto veiklų dalyvių dalyvavimo projekto veiklose (praėjus 6 mėnesiams po projekto veiklų dalyvių dalyvavimo ESF veiklose) (procentai) – 15.</p>
<p>Vietos projektų įgyvendinimo laikotarpis – iki 2022 m. gruodžio mėn. Uždavinių įgyvendinimo, tikslų ir rezultatų pasiekimo stebėsenos laikotarpis – iki 2023 m. gruodžio mėn. Visiems ir kiekvienam numatytam tikslui pasiekti ir uždaviniui įgyvendinti suplanuotos konkrečios (žr. skyrių „6. Finansinis planas“) ir pakankamos lėšos, numatant aiškius finansavimo šaltinius.</p>				

Pažymėtina, kad Kupiškio miesto poreikiai yra išskirti išsamiai susiejant su SSGG analizės išvadomis (aukščiau esančios lentelės trečias stulpelis), kurios pagrįstos Kupiškio miesto VVG teritorijos gyventojais poreikiais, atsižvelgiant į teritorijos aplinkos analizę. Nustatant miesto vietos plėtros prioritetinius poreikius buvo vertinamos esančios problemos, atsižvelgiant į jų mastą mieste, prioritetai teikiant didžiausioms tikslinėms grupėms bei labiausiai pažeidžiamiems strategijos teritorijos gyventojams. Atsižvelgiant į tai, prioritetiniais poreikiais išskirta socialinės atskirties mažinimas bei įsidarbinimo galimybių didinimas, tokiu būdu siekiant išnaudoti vietos strategijos teritorijos stiprybes ir galimybes, tam, kad poveikį pajustų labiausiai pažeidžiamos miesto tikslinės grupės ir per netiesioginį poveikį pajustų didžiausias strategijos teritorijos gyventojų skaičius.

Žemiau pateikiama apibendrinta, įgyvendinus Kupiškio miesto 2016–2023 metų vietos plėtros strategiją, numatomų pasiekti stebėsenos rodiklių lentelė:

Stebėsenos rodikliai				
Eil. Nr.	Rodiklio pavadinimas	Matavimo vienetas	Tarpinė reikšmė 2018 m. gruodžio 31 d.	Galutinė reikšmė 2023 m. gruodžio 31 d.
Rezultato rodikliai (nurodo formuojant tikslą vertinto vidinio veiksnio – silpnybės (problemos) arba stiprybės kiekybinį pokytį ir naudą):				
1.	BIVP ⁶ projektų veiklų dalyvių, kurių padėtis darbo rinkoje pagerėjo praėjus 6 mėnesiams po dalyvavimo ESF veiklose, dalis	Procentai	20	20
2.	Darbingi asmenys, kurių socialinė atskirtis sumažėjo dėl projekto veiklų dalyvių dalyvavimo projekto veiklose (praėjus 6 mėnesiams po projekto veiklų dalyvių dalyvavimo ESF veiklose)	Procentai	15	15
Produkto rodikliai:				
1.	BIVP projektų veiklų dalyviai (įskaitant visas tikslines grupes)	Skaičius	42	162
2.	Suorganizuotų renginių skaičius	Skaičius	0	4
3.	Partnerių, su kuriais bendradarbiaujama, skaičius	Skaičius	1	3
4.	Įgyvendinant BIVP ⁷ projektų veiklas padidėjęs socialinių paslaugų prieinamumas, sukuriant naujas paslaugas ar padidinant esamų prieinamumą tikslinės grupės asmenims, praėjus 6 mėnesiams po dalyvavimo ESF veiklose	Skaičius	0	3
Efeko rodikliai:				
1.	Pasitenkinimo sociokultūrine aplinka Kupiškio mieste padidėjimas	Procentai	0	20
2.	Įsidarbinimo galimybių Kupiškio mieste galimybių pagerėjimas	Procentai	0	10
3.	Savanorių skaičius, tenkantis 1.000-iai gyventojų	Santykinis įvertis	0	0,01
4.	Pasitenkinimo verslo aplinka Kupiškio mieste padidėjimas	Procentai	0	20

⁶ Bendruomenės inicijuota veikla

⁷ Bendruomenės inicijuota veikla

Įvertinta ir numatyti tik tokie vietos plėtros strategijos pasiekimų rodikliai, kurie pagal konkrečius uždavinius ir tikslus yra realūs, suderinti su suplanuotomis lėšomis, o jų pasiekiamumas pagrindžiamas strategijos įgyvendinimo etapais ir veiksmais, kaip apibrėžta vietos plėtros strategijos veiksmų plane.

Pažymėtina, kad Kupiškio miesto 2016–2023 metų vietos plėtros strategija atitinka regioninius prioritetus, tikslus bei uždavinius ir taip prisideda prie Panevėžio regiono 2014–2020 metų plėtros plano įgyvendinimo, nes Kupiškio miesto 2016–2023 metų vietos plėtros strategijoje iškeltas tikslas „Didinti bendruomenių socialinę integraciją, išnaudojant vietos bendruomenių, verslo ir vietos valdžios ryšius“ ir jam pasiekti užsibrėžtas 1.1. uždavinys „Mažinti Kupiškio miesto bendruomenės narių socialinę atskirtį per bendruomenių inicijuojamas veiklas“ atitinka Panevėžio regiono 2014–2020 metų plėtros plano 1 prioriteto „Kokybiškos viešosios paslaugos“ 1 tikslo „Padidinti viešųjų ir administracinių paslaugų kokybę ir prieinamumą“ 3 uždavinį „Išplėsti socialines paslaugas bei modernizuoti socialinių paslaugų infrastruktūrą“, o Kupiškio miesto 2016–2023 metų vietos plėtros strategijoje iškeltas tikslas „Pagerinti vietines įsidarbinimo galimybes, išnaudojant vietos bendruomenių, verslo ir vietos valdžios ryšius“ ir jam pasiekti užsibrėžtas 1.1. uždavinys „Gyventojų verslumo skatinimas gerinant darbingų Kupiškio miesto gyventojų padėtį darbo rinkoje“ atitinka Panevėžio regiono 2014–2020 metų plėtros plano 2 prioriteto „Ekonominiam augimui palanki aplinka“ 1 tikslo „Padidinti teritorinę sanglaudą ir gerinti aplinkos būklę“ 1 uždavinį „Padidinti gyvenamųjų vietovių konkurencingumą, ekonomikos augimą ir gyvenamosios vietos patrauklumą“.

Kartu pažymėtina, kad parengta Kupiškio miesto 2016–2023 metų vietos plėtros strategija yra integruota ir novatoriška, nes kaip ir daugelyje pažangesnių Europos valstybių, šia strategija yra siekiama ne finansiškai paremti ar sušelpiti asmenį/organizaciją, patiriančią socialinę atskirtį ar laikinas socialines ir/ar ekonomines problemas, tačiau padėti tokiam asmeniui/organizacijai integruotis į visuomenę ir vietos struktūras. Tam pasitelkiamos selektyvios informacinės sklaidos priemonės, ugdomi socialinę atskirtį ar laikinas socialines ir/ar ekonomines problemas patiriančių asmenų gebėjimai pasirūpinti savimi ir savo šeimos nariais, bendrauti su kitais bendruomenės nariais bei aktyviai dalyvauti visuomeniniame gyvenime. Taigi, nors strategijoje nėra numatytos priemonės, kurios iki šio nebūtų žinomos, tačiau yra laikomasi inovatoriškos nuostatos, jog pagrindinė nauda yra suteikti visų bendruomenių, jos atskirų narių, nevyriausybinių organizacijų ir vietos valdžios patirtį ir ją dalintis, kartu kuriant tinkamas sąlygas vietos teritorijos stiprybių išnaudojimui esančių problemų sprendimui.

Taip pat svarbu pažymėti ir tai, kad Kupiškio miestas yra viena iš Lietuvos Respublikos [2014–2020 m. integruotų teritorijų](#) ir prisideda prie 2014–2020 metų Panevėžio regiono integruotų teritorijų vystymo programos 1. Tikslo „Sumažinti nedarbo lygį skatinant ekonomikos augimą ir gerinant gyvenimo kokybę“ 1.1. Uždavinio „Modernizuoti ir įgalinti regiono bendruomenėms ir verslui svarbią infrastruktūrą bei diegti aplinkos gerinimo priemones“ įgyvendinimo per numatomas verslumo skatinimo veiklas bei prie 1.2. Uždavinio „Padidinti viešųjų ir administracinių paslaugų kokybę ir prieinamumą“ per numatomus vietos plėtros strategijos veiksmus, skirtus socialinės atskirties mažinimui.

Pažymėtina, kad įgyvendinant Kupiškio miesto 2016–2023 metų vietos plėtros strategiją, vietos projektų atrankos metu bus taikomos naujausios informacinės ir komunikacinės

technologijos, taip pat novatoriškumo ir naujumo principas bus įgyvendinamas mažinant informacinę izoliaciją, užtikrinant, jog projektų atranka vyktų bendradarbiaujant bendruomenės, verslo ir vietos valdžios atstovams. Nes tik tokiu būdu vykdoma atranka leis stiprinti bendruomeninius ryšius bei garantuoti atvirą ir skaidrą projektų atrankos procesą. Inovatyvių vietos projektų įgyvendinimo metu bus siekiama apjungti skirtingas gyventojų, verslo, valdžios sritis, siekiant maksimaliai tenkinti vietos poreikius, atsižvelgiant į vietos apribojimus ir galimybes. Numatoma, kad vietos ir susijusios teritorijos bendradarbiavimo metu bus kuriami ir plėtojami įvairiausi veiklos efektyvinimo metodai, ieškoma bendrų sprendimų projektų įgyvendinimo efektyvumui užtikrinti, skatinamas atvirumas, siekiant visapusiško bendruomenės narių įsitraukimo. Projektų atrankos ir įgyvendinimo informacijos viešinimas bus užtikrinamas pateikiant informaciją pasitelkiant modernias informacines technologijas, įgyvendinant viešinimo veiklas, užtikrinant informacijos prieinamumą visoje vietos veiklos grupės teritorijoje visų tikslinių grupių asmenims, tokiu būdu užtikrinant visuotinio principo įgyvendinimą.

Numatoma, kad įgyvendinant Kupiškio miesto vietos plėtros strategiją bus bendradarbiaujama keičiantis informacija ir siekiant išvengti veiklų dubliavimo bei dalinantis gerąja patirtimi ir įgyvendinant bendrus projektus su Kupiškio rajono veiklos grupe, kuri veikia besisiekiančioje – Kupiškio rajono savivaldybės kaimiškojoje teritorijoje.

3.KUPIŠKIO MIESTO BENDRUOMENĖS DALYVAVIMO RENGIANT VIETOS PLĖTROS STRATEGIJĄ APIBŪDINIMAS

Rengiant Kupiškio miesto vietos plėtros strategiją buvo konsultuojamasi su vietos bendruomenių ir verslo atstovais, diskutuojama su savivaldybės politikais ir savivaldybės administracijos padalinių atstovais, besiribojančių VVG atstovais, nevyriausybinių organizacijų atstovais.

Kupiškio rajono savivaldybės interneto puslapyje www.kupiskis.lt buvo patalpinta informacija apie rengiamą strategiją - straipsnis, trumpai pristatantis projekto veiklas ir esmę, o taip pat kviečiantis visus suinteresuotus asmenis dalyvauti strategijos rengime ir teikti pasiūlymus. Nuo spalio mėn. ši informacija A3 plakato forma buvo patalpinta prie Kupiškio miesto VVG teritorijos vietoje iškabinti plakatai ir pranešimai apie numatomas veiklas ir kvietimas teikti pasiūlymus. Informacija apie strategijos rengimą buvo pateikta Kupiškio rajono savivaldybės internetiniame puslapyje.

2015-11-09 Kupiškio rajono savivaldybėje vyko susitikimas su Kupiškio miesto gyventojais, organizacijų ir savivaldybės administracijos darbuotojais. Renginio metu buvo pristatyta Kupiškio miesto vietos veiklos grupė, pristatyta programa, pagal kurią rengiama strategija, strateginės kryptys, finansavimas, taip pat jau renginio metu pateikta apklausa. Informacija apie renginį buvo pristatyta vietinėje spaudoje.

Kupiškio miesto gyventojų, suinteresuotų asmenų apklausa vykdyta nuo 2015 m. lapkričio 4 d. iki 2015 m. lapkričio 30 dienos. Apklausoje dalyvavo 277 Kupiškio rajono gyventojų, iš jų 226 Kupiškio miesto gyventojai (įskaitant dirbančius/vykdančius veiklą Kupiškio mieste). Plačiau rezultatai aprašyti strategijos 3.3. dalyje.

Dėl Kupiškio miesto vietos strategijos rengimo aktyviai dalyvauti papildomai buvo kviečiami gyventojai ir organizacijų atstovai susitikime 2016 m. sausio 28 d. Susitikimo metu buvo pristatytas strategijos projektas (aptarti esamos būklės analizės duomenys, pristatyti gauti rezultatai po gyventojų apklausos, plačiau pristatyta SSGG analizė bei nustatyti strategijos tikslai, uždaviniai). Vykusioje diskusijoje buvo aptartos galimos priemonės, veiklos, pareiškėjai. Gyventojai ir organizacijų atstovai pristatė siūlomas veiklas, projektus, kuriuos galėtų įgyvendinti. Aktyviai renginyje dalyvavo neįgalių žmonių draugijų nariai, jaunimo ir verslo atstovai. Visi norintys, turėjo galimybę elektroniniu būdu pateikti pastabas dėl strategijos projekto po jo viešo pristatymo.

Kupiškio miesto vietos plėtros strategija tvirtinama pagal visas procedūras, numatytas Vietos plėtros strategijų rengimo taisyklėse, patvirtintose LR Vidaus reikalų ministro 2015 m. sausio 22 d. įsakymu Nr. 1V-36. Taikytos viešinio ir konsultavimosi priemonės yra pakankamos strategijai parengti, kadangi tai buvo ne vienkartinė, bet besitęsianti veikla visos strategijos rengimo metu. Apie strategijos rengimą buvo informuojama ir pasiūlymai renkami net

trimis skirtingomis priemonėmis: talpinant straipsnius ir informaciją internete; organizuojant susitikimus su interesų grupių atstovais; platinant anketas.

Numatant viešinimo ir konsultavimosi būdus buvo įvertinta alternatyvos ir pasirinkti tokie būdai, kurie yra pakankami užtikrinti kuo platesnį visų gyventojų grupių įtraukimą. Konsultacijų ir diskusijų metu bei elektroniniu būdu gauti pasiūlymai, kurie įvertinti strategijos rengimo grupės strategijos rengimo metu, buvo įtraukti į gyventojų apklausos rezultatus bei atsispindi SSGG analizėje.

4. VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS ĮGYVENDINIMO VEIKSMŲ PLANAS

Vietos plėtros strategijos (arba VPS) uždaviniai ir veiksmai	
Veiksmai	
<p>1.1. Uždavinys: Mažinti Kupiškio miesto bendruomenės narių socialinę atskirtį per bendruomenių inicijuojamas veiklas; 1.1.1. Veiksmas: Bendrųjų ir specialiujų socialinių paslaugų teikimas socialinę atskirtį patiriančioms asmenims.</p>	
1.1.1.1.	VPS veiksmo tikslas: Mažinti bendruomenės socialinę atskirtį teikiant bendras socialines paslaugas socialinę atskirtį patiriančioms asmenims.
1.1.1.2.	Uždavinio įgyvendinimas skirtas mažinti bendruomenės narių socialinę atskirtį teikiant bendras socialines paslaugas pagal nustatytą poreikį. Veiklos gali apimti: maitinimo paslaugų organizavimą su/be pristatymu į namus, teikiama psichologinė pagalba individualiai ar kitomis priemonėmis ryšio priemonėmis, teikiama pagalba į namus, organizuojamas asmens higienos ir priežiūros paslaugos, vaikų ir jaunimo užimtumo, sociokultūrinių paslaugų, sporto, sveiko ir aktyvaus gyvenimo būdo ir kt. paslaugų, galinčių sumažinti Kupiškio miesto gyventojų socialinę atskirtį ir kuriomis naudojasi tikslinės grupės nariai.
1.1.1.3.	Remiamų vietos projektų pobūdis: <i>Pažymėkite ženklu „X“, ar remiami pelno ar ne pelno projektai.</i> <i>Fizinių asmenų vietos projektai gali būti remiami tik pelno.</i>
	<i>pelno</i>
	<i>ne pelno</i>
	x
1.1.1.4.	Tinkami paramos gavėjai
1.1.1.5.	Galimi projektų partneriai
1.1.1.6.	Tikslinė grupė: 1. socialinę atskirtį patiriantys darbingi gyventojai; 2. darbingų gyventojų šeimos nariai, kurie dėl amžiaus, neįgalumo ar kitų priežasčių negali savarankiškai rūpintis asmeniniu gyvenimu ir savarankiškai dalyvauti visuomenės gyvenime.

1.1.1.7.	Tinkamumo sąlygos	Projekto veiklos turi būti vykdomos vietos plėtros strategijos įgyvendinimo teritorijoje arba su vietos plėtros strategijos įgyvendinimo teritorija besiribojančia teritorija, esančia Lietuvos Respublikoje arba kitose ES valstybėse narėse, jei jas vykdančios institucijos, rezultatai ir nauda atitinka strategijos įgyvendinimo teritorijos gyventojams ar šioje teritorijoje veikiančioms įstaigoms.
1.1.1.8.	Vietos projektų atrankos kriterijai	<p>Svarbiausi vietos projektų atrankos kriterijai, kurie naudojant balų sistemą bus taikomi siekiant atrinkti ir finansuoti geriausias (sukuriančias didžiausią pridėtinę vertę) vietos projektus:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kuo didesnis projekto naudos gavėjų skaičius kartu užtikrinant vietos bendruomenės socialinę sanglaudą; 2. Efektyvūs turimų išteklių naudojimas; 3. Savanorių įtraukimas į veiklų vykdymą; 4. Veiklos tęstinumas. <p>Projektas turi prisidėti prie rodiklių pasiekimo:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. BIVP projektų veiklų dalyviai (įskaitant visas tikslines grupes) 2. Gali siekti Priemonės įgyvendinimo stebėsenos produkto rodiklio „Projektų, kuriuos visiškai arba iš dalies įgyvendino socialiniai partneriai ar NVO, skaičius“; 3. Turi prisidėti prie Priemonės įgyvendinimo stebėsenos rezultato rodiklio „Socialinių partnerių organizacijose ar NVO savanoriaujančių dalyvių (vietos bendruomenės nariai) dalis praėjus 6 mėnesiams po dalyvavimo ESF veiklose“; stiekimo; 4. Gali prisidėti prie bent vieno iš šių Priemonės įgyvendinimo stebėsenos rezultato pokyčio rodiklių siekimo: <ol style="list-style-type: none"> 4.1. BIVP projektų veiklų dalyvių, kurių padėtis darbo rinkoje pagerėjo praėjus 6 mėnesiams po dalyvavimo ESF veiklose, dalis; 4.2. Darbingi asmenys (vietos bendruomenės nariai), kurių socialinė atskirtis sumažėjo dėl projekto veiklų dalyvių dalyvavimo ESF veiklose).
1.1.1.9.	Didžiausia paramos suma vietos projekto dalyviui (Eur)	Paramos suma vienam vietos projekto dalyviui negali viršyti 3.232,00 Eur.
1.1.1.10.	Tinkamos ir netinkamos išlaidos	<p>Tinkamos finansuoti išlaidos:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Projekto veikloms vykdyti reikalingų patalpų nuomos išlaidos (šios išlaidos tinkamos tuo atveju, jei pagrindžiama, kad: 1) projekto vykdytojas ar partneris panaudos, patikėjimo ar nuosavybės teise

<p>valdomų patalpų ploto nepakanka projekto veikloms vykdyti arba valdomos patalpos dėl numatomų vykdyti projekto veiklų pobūdžio ir šioms veikloms taikomų teisės aktuose nustatytų reikalavimų yra netinkamos; 2) projekto vykdytojas ir (ar) partneris, siekdamas projekto veikloms vykdyti reikalingas patalpas valdyti panaudos ir (ar) patikėjimo teise, ėmėsi visų priemonių, reikalingų įgyti teisę projekto veikloms vykdyti reikalingas patalpas valdyti patikėjimo ir (ar) panaudos teise) ir projekto veikloms vykdyti reikalingų patalpų, kurias projekto vykdytojas ar partneris valdo patikėjimo ar panaudos teise, paprastojo remonto išlaidos. Šios išlaidos gali sudaryti ne daugiau kaip 10 proc. visų projekto tinkamų finansuoti išlaidų.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 2. projekto veiklai vykdyti reikalingų baldų, įrangos ir įrenginių įsigijimo ir nuomos, taip pat tikslinių transporto priemonių nuomos išlaidos (įskaitant jų pristatymo, montavimo, parengimo naudoti išlaidas); 3. projekto veikloms vykdyti reikalingos kompiuterinės technikos, programinės įrangos įsigijimo ar nuomos išlaidos (įskaitant susijusias transportavimo, sumontavimo, paruošimo naudoti, apmokymo naudotis ir kitas susijusias išlaidas); 4. projekto veikloms vykdyti reikalingo trumpalaikio ir ilgalaikio turto įsigijimo ir nuomos išlaidos; 5. projekto veiklas vykdančių savanorių, kai savanoriškos veiklos organizatorius – projekto vykdytojas ar partneris, savanoriškos veiklos, tiesiogiai susijusios su projekto veiklų vykdymu, išlaidos: savanorių kelionių, maitinimo, pašto, telefono išlaidos; savanoriškai veiklai atlikti reikalingų priemonių, specialių drabužių įsigijimo išlaidos; savanoriškos veiklos sutarties galiojimo laikotarpiui tenkančios draudimo išlaidos ir savanorių skiepavimo ir sveikatos pažymos gavimo išlaidos (kai reikalinga pagal savanoriškos veiklos pobūdį); 6. projekto veiklas vykdančio personalo (t. y., projekto vykdytojo ir partnerio organizacijos darbuotojų) darbo užmokesčio ir susijusių darbavio išpareigojimų išlaidos už laiką, dirbtą vykdamas projekto veiklas. Šios išlaidos yra tinkamos finansuoti tik kaip projekto vykdytojo ir (ar) partnerio (-ių) nuosavas išlaidas. 7. Darbuotojų darbo užmokesčio išlaidos neturi viršyti atitinkamos specializacijos ir kvalifikacijos darbuotojų vidutinio darbo užmokesčio. <p>Netinkamos finansuoti išlaidos yra:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. tikslinėms grupėms skirtų maisto produktų, drabužių, higienos prekių, vaistinių preparatų įsigijimo išlaidos; 2. medicinos įrangos įsigijimo išlaidos; 3. socialinių ir kitų socialinei atskirčiai mažinti reikalingų paslaugų, atitinkančių veiklą, įsigijimo išlaidos;
--	---

Kupiškio miesto 2016–2023 metų vietos plėtros strategija

		4. tikslinių grupių apgyvendinimo socialinės priežiūros ir globos įstaigose ir su tuo susijusios išlaidos.																																																																																																																							
1.1.1.11.	Pareiškejo įnašas	Pareiškęjas prieš įgyvendinimą prisideda ne mažiau nei 5 proc. įnašu – nemokamu savanorišku darbu.																																																																																																																							
1.1.1.12.	Projektų vertės	Tinkamo finansuoti projekto vertė ne mažesnė nei 10.000 Eur ir ne didesnė nei 50.000 Eur.																																																																																																																							
1.1.1.13.	Planuojamo veiksmo įgyvendinimo pradžia ir pabaiga (metai / mėnuo)	2017-01 – 2022-12																																																																																																																							
1.1.1.14.	Lėšų poreikis ir finansavimo šaltiniai	Bendra numatoma finansavimo suma veiksmui – 394.304 Eur.																																																																																																																							
<table border="1"> <thead> <tr> <th rowspan="2">LĖŠŲ POREIKIS</th> <th colspan="2">2017</th> <th colspan="2">2018</th> <th colspan="2">2019</th> <th colspan="2">2020</th> <th colspan="2">2021</th> <th colspan="2">2022</th> <th colspan="2">Iš viso:</th> </tr> <tr> <th>Eur</th> <th></th> <th>Eur</th> <th></th> <th>Eur</th> <th></th> <th>Eur</th> <th></th> <th>Eur</th> <th></th> <th>Eur</th> <th></th> <th>Eur</th> <th></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Savivaldybės biudžeto lėšos</td> <td>10.500</td> <td></td> <td>6.300</td> <td></td> <td>10.500</td> <td></td> <td>6.300</td> <td></td> <td>5.250</td> <td></td> <td>2.552</td> <td></td> <td>41.402</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Valstybės biudžeto lėšos</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td>0</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Kitos viešosios lėšos</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td>0</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Privatačios lėšos</td> <td>5.000</td> <td></td> <td>3.000</td> <td></td> <td>5.000</td> <td></td> <td>3.000</td> <td></td> <td>2.500</td> <td></td> <td>1.215</td> <td></td> <td>19.715</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšos</td> <td>84.500</td> <td></td> <td>50.700</td> <td></td> <td>84.500</td> <td></td> <td>50.700</td> <td></td> <td>42.250</td> <td></td> <td>20.537</td> <td></td> <td>333.187</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Iš viso:</td> <td>100.000</td> <td></td> <td>60.000</td> <td></td> <td>100.000</td> <td></td> <td>60.000</td> <td></td> <td>50.000</td> <td></td> <td>24.304</td> <td></td> <td>394.304</td> <td></td> </tr> </tbody> </table>			LĖŠŲ POREIKIS	2017		2018		2019		2020		2021		2022		Iš viso:		Eur		Eur		Eur		Eur		Eur		Eur		Eur		Savivaldybės biudžeto lėšos	10.500		6.300		10.500		6.300		5.250		2.552		41.402		Valstybės biudžeto lėšos													0		Kitos viešosios lėšos													0		Privatačios lėšos	5.000		3.000		5.000		3.000		2.500		1.215		19.715		Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšos	84.500		50.700		84.500		50.700		42.250		20.537		333.187		Iš viso:	100.000		60.000		100.000		60.000		50.000		24.304		394.304	
LĖŠŲ POREIKIS	2017			2018		2019		2020		2021		2022		Iš viso:																																																																																																											
	Eur		Eur		Eur		Eur		Eur		Eur		Eur																																																																																																												
Savivaldybės biudžeto lėšos	10.500		6.300		10.500		6.300		5.250		2.552		41.402																																																																																																												
Valstybės biudžeto lėšos													0																																																																																																												
Kitos viešosios lėšos													0																																																																																																												
Privatačios lėšos	5.000		3.000		5.000		3.000		2.500		1.215		19.715																																																																																																												
Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšos	84.500		50.700		84.500		50.700		42.250		20.537		333.187																																																																																																												
Iš viso:	100.000		60.000		100.000		60.000		50.000		24.304		394.304																																																																																																												
1.1. Uždavinys: Mažinti Kupiškio miesto bendruomenės narių socialinę atskirtį per bendruomenių inicijuojamą veiklą;																																																																																																																									
1.1.2. Veiksmas: Bendrųjų socialinių paslaugų teikimas skatinant pagėgėlių socialinę integraciją Kupiškio mieste.																																																																																																																									
1.1.2.1.	VPS veiksmo tikslas:	Teikiant socialinę integraciją skatinančias paslaugas mažinti pagėgėlių socialinę atskirtį																																																																																																																							
1.1.2.2.	Apibūdinimas	Veiksmo įgyvendinimas skirtas skatinti socialinę pagėgėlių integraciją Kupiškio mieste. Veiklos gali apimti: būtinas socialines, psichologines ir pan. paslaugas, kurios būtinos sėkmingai pagėgėlių integracijai..																																																																																																																							
1.1.2.3.	Remiamų vietos	<i>Pažymėkite ženklą „X“, ar remiami pelno ar ne pelno projektai.</i>																																																																																																																							

Fizinių asmenų vietos projektai gali būti remiami tik pelno.	
projektų pobūdis:	
	<i>pelno</i>
	<i>ne pelno</i>
	x
1.1.2.4.	Vieši ir privatus juridiniai asmenys, kurie veiklą vykdo vietos plėtros strategijos įgyvendinimo teritorijoje, savivaldybės, kurios teritorijoje įgyvendinama vietos plėtros strategija, administracija.
1.1.2.5.	Viešieji ir privatus juridiniai asmenys, kurie veiklą vykdo vietos plėtros strategijos įgyvendinimo teritorijoje ar besiribojančiose teritorijose, savivaldybė, kurios teritorijoje įgyvendinama vietos plėtros strategija, administracija; savivaldybės, kurios teritorija ribojasi su teritorija tos savivaldybės, kurioje įgyvendinama vietos plėtros strategija, administracija.
1.1.2.6.	Pabėgėlių statusą turintys asmenys ⁸
1.1.2.7.	Projekto veiklos turi būti vykdomos vietos plėtros strategijos įgyvendinimo teritorijoje arba su vietos plėtros strategijos įgyvendinimo teritorija besiribojančia teritorija, esančia Lietuvos Respublikoje arba kitose ES valstybėse narėse, jei jas vykdančiam produktui, rezultatui ir nauda atitenka strategijos įgyvendinimo teritorijos gyventojams ar šioje teritorijoje veiklą vykdančiam verslui.
1.1.2.8.	Svarbiausi vietos projektų atrankos kriterijai, kurie naudojant baltą sistemą bus taikomi siekiant atrinkti ir finansuoti geriausius (sukuriančius didžiausią pridėtinę vertę) vietos projektus: 1.1. Kuo didesnis projekto naudos gavėjų skaičius kartu užtikrinant vietos bendruomenės socialinę sanglaudą; 1.2. Efektyvus turimų išteklių naudojimas; 1.3. Savanorių įtraukimas į veiklų vykdymą;

⁸ Pabėgėlio statusas suteikiamas užsieniečiui, kuris pripažįstamas pabėgėliu pagal 1951 m. Ženevos konvencijos nuostatas. Įstatymo „Dėl užsieniečių teisinės padėties“ 86 straipsnio 1 dalies nuostatos yra visiškai suderintos su minėtos Konvencijos 1 straipsnio A dalimi, kurioje pateikiamas pabėgėlio apibrėžimas. Įstatymo 86 straipsnio 1 dalyje skelbiama:

Pabėgėlio statusas suteikiamas prieglobsčio prašytojui, kuris dėl visiškai pagrįstos baimės būti persekiojamas dėl rasės, religijos, tautybės, priklausymo tam tikrai socialinei grupei ar dėl politinių įsitikinimų yra už valstybės, kurios pilietis jis yra, ribų ir negali ar bijo naudotis tos valstybės apsauga arba neturi atitinkamos užsienio valstybės pilietybės, yra už valstybės, kurioje buvo jo nuolatinė gyvenamoji vieta, ribų ir dėl išvardytų priežasčių negali ar bijo į ją grįžti.

	<p>1.4. Veiklos tęstinumas. Projektas turi prisidėti prie rodiklių pasiekimo:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. BIVP projektų veiklų dalyviai (įskaitant visas tikslines grupes) 2. Gali siekti Priemonės įgyvendinimo stebėsenos produkto rodiklio „Projektų, kuriuos visiškai arba iš dalies įgyvendino socialiniai partneriai ar NVO, skaičius“; 3. Turi prisidėti prie Priemonės įgyvendinimo stebėsenos rezultato rodiklio „Socialinių partnerių organizacijose ar NVO savanoriaujančių dalyvių (vietos bendruomenės nariai) dalis praėjus 6 mėnesiams po dalyvavimo ESF veiklose“ siekimo; 4. Gali prisidėti prie bent vieno iš šių Priemonės įgyvendinimo stebėsenos rezultato pokyčio rodiklių siekimo: <ol style="list-style-type: none"> 4.3. BIVP projektų veiklų dalyvių, kurių padėtis darbo rinkoje pagerėjo praėjus 6 mėnesiams po dalyvavimo ESF veiklose, dalis; 4.4. Darbingi asmenys (vietos bendruomenės nariai), kurių socialinė atskirtis sumažėjo dėl projekto veiklų dalyvių dalyvavimo ESF veiklose). 	
1.1.2.9.	Paramos suma vienam vietos projekto dalyviui negali viršyti 3.232,00 Eur.	Didžiausia paramos suma vietos projekto dalyviui (Eur)
1.1.2.10.	<p>Tinkamos finansuoti išlaidos:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Projekto veikloms vykdyti reikalingų patalpų nuomos išlaidos (šios išlaidos tinkamos tuo atveju, jei pagrindžiama, kad: 1) projekto vykdytojo ar partnerio panaudos, patikėjimo ar nuosavybės teise valdomų patalpų ploto nepakanka projekto veikloms vykdyti arba valdomos patalpos dėl numatomų vykdyti projekto veiklų pobūdžio ir šioms veikloms taikomų teisės aktuose nustatytų reikalavimų yra netinkamos; 2) projekto vykdytojas ir (ar) partneris, siekdamas projekto veikloms vykdyti reikalingas patalpas valdyti panaudos ir (ar) patikėjimo teise, ėmėsi visų priemonių, reikalingų įgyti teisę projekto veikloms vykdyti reikalingas patalpas valdyti patikėjimo ir (ar) panaudos teise) ir projekto veikloms vykdyti reikalingų patalpų, kurias projekto vykdytojas ar partneris valdo patikėjimo ar panaudos teise, paprastojo remonto išlaidos. Šios išlaidos gali sudaryti ne daugiau kaip 10 proc. visų projekto tinkamų finansuoti išlaidų. 2. projekto veiklai vykdyti reikalingų baldų, įrangos ir įrenginių įsigijimo ir nuomos, taip pat tikslinių 	Tinkamos ir netinkamos išlaidos

	<p>transporto priemonių nuomos išlaidos (įskaitant jų pristatymo, montavimo, parengimo naudoti išlaidas);</p>	
3.	<p>projekto veikloms vykdyti reikalingos kompiuterinės technikos, programinės įrangos įsigijimo ar nuomos išlaidos (įskaitant susijusias transportavimo, sumontavimo, paruošimo naudoti, apmokymo naudotis ir kitas susijusias išlaidas);</p>	
4.	<p>projekto veikloms vykdyti reikalingo trumpalaikio ir ilgalaikio turto įsigijimo ir nuomos išlaidos;</p>	
5.	<p>projekto veiklas vykdančių savanorių, kai savanoriškos veiklos organizatorius – projekto vykdytojas ar partneris, savanoriškos veiklos, tiesiogiai susijusios su projekto veiklų vykdymu, išlaidos: savanorių kelionių, maitinimo, pašto, telefono išlaidos; savanoriškai veiklai atlikti reikalingų priemonių, specialiųjų drabužių įsigijimo išlaidos; savanoriškos veiklos sutarties galiojimo laikotarpiui tenkančios draudimo išlaidos ir savanorių skiepijimo ir sveikatos pažymos gavimo išlaidos (kai reikalinga pagal savanoriškos veiklos pobūdį);</p>	
6.	<p>projekto veiklas vykdančio personalo (t. y., projekto vykdytojo ir partnerio organizacijos darbuotojų) darbo užmokesčio ir susijusių darbavio išpareigojimų išlaidos už laiką, dirbiantį vykdančią projekto veiklas. Šios išlaidos yra tinkamos finansuoti tik kaip projekto vykdytojo ir (ar) partnerio (-ių) nuosavas įnašas.</p>	
7.	<p>Darbuotojų darbo užmokesčio išlaidos neturi atitinkamos specializacijos ir kvalifikacijos darbuotojų vidutinio darbo užmokesčio.</p>	
	<p>Netinkamos finansuoti išlaidos yra:</p>	
1.	<p>tikslinėms grupėms skirtų maisto produktų, drabužių, higienos prekių, vaistinių preparatų įsigijimo išlaidos;</p>	
2.	<p>medicinos įrangos įsigijimo išlaidos;</p>	
3.	<p>socialinių ir kitų socialinei atskirčiai mažinti reikalingų paslaugų, atitinkančių veiklą, įsigijimo išlaidos;</p>	
4.	<p>tikslinių grupių apgyvendinimo socialinės priežiūros ir globos įstaigose ir su tuo susijusios išlaidos.</p>	
1.1.2.11.	<p>Pareiškejo įnašas</p>	<p>Pareiškęjas prie įgyvendinimo prisideda ne mažiau nei 5 proc. įnašu – nemokamu savanorišku darbu.</p>
1.1.2.12.	<p>Projektų vertės</p>	<p>Tinkamo finansuoti projekto vertė ne mažesnė nei 10.000 Eur ir ne didesnė nei 25.000 Eur.</p>
1.1.2.13.	<p>Planuojamo veiksmo įgyvendinimo pradžia ir pabaiga</p>	<p>2018-09 – 2019-12</p>

		Bendra numatoma finansavimo suma veiksmui – 25.856 Eur.									
1.1.2.14.	(metai / mėnuo) Lėšų poreikis ir finansavimo šaltiniai	LĖŠŲ POREIKIS	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Iš viso:		
			Eur	Eur	Eur	Eur	Eur	Eur	Eur	Eur	
		Savivaldybės biudžeto lėšos			2.715					2.715	
		Vaišybės biudžeto lėšos								0	
		Kitos viešosios lėšos								0	
		Privačios lėšos			1.293					1.293	
		Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšos			21.848					21.848	
		<i>Iš viso:</i>			25.856					25.856	
2.1. Uždavinys: Kupiškio miesto bedarbių ir neaktyvių darbingų gyventojų užimtumo didinimas įgyvendinant neformalias iniciatyvas;											
2.1.1. Veiksmas: Naujų profesinių ir kitų reikalingų įgūdžių įgijimas, savanoriškai veikla, praktinių darbo įgūdžių įgijimas ir ugdymas darbo vietoje.											
2.1.1.1.		VPS tikslas: Naujų profesinių ir kitų reikalingų įgūdžių formavimas per neformalaus švietimo ir neformalųjį profesinį švietimą įskaitant savanorišką veiklą, praktinių įgūdžių įgijimą, ugdymą darbo vietoje.									
2.1.1.2.	Apibūdinimas	Uždavinio įgyvendinimas skirtas bedarbių ir neaktyvių gyventojų užimtumui didinti. Veiklos gali apimti: profesinių ir kitų įgūdžių mokymą teikiant neformalųjį ir neformalųjį profesinį švietimą, praktinių įgūdžių mokymą, ugdymą darbo vietoje.									
2.1.1.3.	Remiamų vietos projektų pobūdis:	<i>Pažymėkite ženklu „X“, ar remiami pelno ar ne pelno projektai. Fizinių asmenų vietos projektai gali būti remiami tik pelno.</i>									
		<i>pelno</i>									
		<i>ne pelno</i>									
2.1.1.4.	Tinkami	x	Vieši ir privatus juridiniai asmenys, kurie veiklą vykdo vietos plėtros strategijos įgyvendinimo teritorijoje.								

	paramos gavėjai	savivaldybės, kurios teritorijoje įgyvendinama vietos plėtros strategija, administracija.
2.1.1.5.	Galimi projektų partneriai	Viešieji ir privatūs juridiniai asmenys, kurie veiklą vykdo vietos plėtros strategijos įgyvendinimo teritorijoje ar besiribojančiose teritorijose, savivaldybė, kurios teritorijoje įgyvendinama vietos plėtros strategija, administracija; savivaldybės, kurios teritorija ribojasi su teritorija tos savivaldybės, kurioje įgyvendinama vietos plėtros strategija, administracija.
2.1.1.6.	Tikslinė grupė	darbingi bedarbiai ir neaktyvūs gyventojai
2.1.1.7.	Tinkamumo sąlygos	Projekto veiklos turi būti vykdomos vietos plėtros strategijos įgyvendinimo teritorijoje arba su vietos plėtros strategijos įgyvendinimo teritorija besiribojančia teritorija, esančia Lietuvos Respublikoje arba kitose ES valstybėse narėse, jei jas vykdančiam produktui, rezultatai ir nauda atitenka strategijos įgyvendinimo teritorijos gyventojams ar šioje teritorijoje veiklą vykdančiam verslui.
2.1.1.8.	Vietos projektų atrankos kriterijai	Svarbiausi vietos projektų atrankos kriterijai, kurie naudojant balų sistemą bus taikomi siekiant atrinkti ir finansuoti geriausius (sukuriančius didžiausią pridėtinę vertę) vietos projektus: <ol style="list-style-type: none"> 1. Kuo didesnis projekto naudos gavėjų skaičius kartu užtikrinant vietos bendruomenės socialinę sanglaudą; 2. Efektyvus turimų išteklių naudojimas; 3. Savanorių įtraukimas į veiklą vykdymą; 4. Veiklos tęstinumas. <p>Projektas turi prisidėti prie rodiklių pasiekimo:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. BIVP projektų veiklų dalyviai (įskaitant visas tikslines grupes) 2. Turi prisidėti prie Priemonės įgyvendinimo stebėsenos rezultato rodiklio „BIVP projektų veiklų dalyvių, kurių padėtis darbo rinkoje pagerėjo praėjus 6 mėnesiams po dalyvavimo ESF veiklose, dalis“ siekimo; 3. Gali prisidėti prie Priemonės įgyvendinimo stebėsenos rezultato rodiklio „Socialinių partnerių organizacijose ar NVO savanoriaujančių dalyvių (vietos bendruomenės nariai) dalis praėjus 6 mėnesiams po dalyvavimo ESF veiklose“ siekimo; 4. Gali siekti Priemonės įgyvendinimo stebėsenos produkto rodiklio „Projektų, kuriuos visiškai arba iš dalies įgyvendino socialiniai partneriai ar NVO, skaičius“.
2.1.1.9.	Didžiausia paramos suma vietos projekto	Paramos suma vienam vietos projekto dalyviui negali viršyti 3.000,00 Eur.

2.1.1.10.	<p>dalyviui (Eur)</p> <p>Tinkamos ir netinkamos išlaidos</p> <p>Tinkamos finansuoti išlaidos:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. tuo atveju, kai atliekama projekto veiklų dalyvių neformalaus švietimo (įskaitant neformalųjį profesinį mokymą) veikla, tinkamos finansuoti išlaidos yra šios: <ol style="list-style-type: none"> 1.1. neformalaus švietimo paslaugų įsigijimo išlaidos. Vienam asmeniui skiriama lėšų suma negali viršyti 3 Vyriausybės patvirtintos minimaliosios mėnesinės algos dydžių; 1.2. projekto veiklas – neformalųjį profesinį mokymą - vykdančio personalo darbo užmokesčio ir atlygio tokias projekto veiklas vykdančioms asmenims pagal paslaugų (civilines), autorines ar kitas sutartis išlaidos (kai pats projekto vykdytojas ar partneris atlieka šias projekto veiklas ar jų dalį); 1.3. mokymo priemonių įsigijimo išlaidos, kai projekto vykdytojas ar partneris pats atlieka projekto veiklas ar jų dalį; šios išlaidos vidutiniškai vienam mokiniui gali sudaryti ne daugiau kaip 10 proc. visų projekte neformaliajam švietimui numatytų tinkamų finansuoti išlaidų. 1.4. projekto veiklų dalyvių - mokinių kelionės į mokymo vietą ir atgal išlaidos (pagal profesinio mokymo teikėjo pateiktą informaciją apie dalyvių lankomumą, kai kelionės iki profesinio mokymo vietos atstumas viršija 5 km); 1.5. projekto veiklų dalyvių - mokinių maitinimo išlaidos (pagal neformalaus švietimo teikėjo pateiktą informaciją apie dalyvių lankomumą); 1.6. visos projekto veiklų dalyvių privalomojo sveikatos tikrinimo ir skiepavimo nuo užkrečiamų ligų, jeigu tai nustatyta darbuotojų saugą ir sveikatą darbe reglamentuojančiuose teisės aktuose, išlaidos; 2. tuo atveju, kai projekto veiklų dalyviai atlieka savanorišką veiklą, tinkamos finansuoti yra savanoriškos veiklos išlaidos (kai savanoriškos veiklos organizatorius – projekto vykdytojas ar partneris): savanorių kelionės, maitinimo, pašto, telefono išlaidos; savanoriškai veiklai atlikti reikalingų priemonių, specialiųjų drabužių įsigijimo išlaidos; savanoriškos veiklos sutarties galiojimo laikotarpiui tenkančios draudimo išlaidos ir savanorių skiepavimo ir sveikatos pažymos gavimo išlaidos (kai reikalinga pagal savanoriškos veiklos pobūdį). Projekto veiklų dalyvio su savanoriškos veiklos vykdymu susijusios išlaidos finansuojamos ne ilgiau kaip 12 mėn. 3. tuo atveju, kai projekto veiklų dalyviai atlieka praktinių darbo įgūdžių įgijimo ar ugdymo darbo vietoje veiklą, tinkamos finansuoti išlaidos yra šios: <ol style="list-style-type: none"> 3.1. darbdavio darbo vietoje patirtos praktinio darbo įgūdžių įgijimo ar ugdymo darbo vietoje organizavimo išlaidos (mokamos iki 4 mėn. per kalendorinius metus, bet ne daugiau kaip 2 metus), t. y.: 1) darbuotojo, kuris darbdavio paskirtas atsakingu už darbo įgūdžių organizavimą, darbo užmokesčio už darbo laiką,
-----------	--

		<p>tiesiogiai skirtą darbo įgūdžių įgijimo ar ugdymo darbo vietoje organizavimui, dalies kompensavimas ir 2) projekto veiklų dalyviams darbo įgūdžiams įgyti reikalingų darbo priemonių (tiesiogiai su projektu susijusioms medžiagoms, įrankiams, įrangai, trumpalaikiam turtui) įsigijimo ir nuomos išlaidos. Šiame papunktyje nurodytos darbo įgūdžių įgijimo darbo vietoje organizavimo išlaidos vienam darbdaviui gali sudaryti ne daugiau kaip 20 tūkst. eurų ir neviršyti 20 procentų darbdavio įdarbintiems asmenims mokamo darbo užmokesčio sumos);</p> <p>3.2. projekto veiklų dalyviams reikalingų specialiausių drabužių įsigijimo išlaidos (kai reikalinga pagal darbo pobūdį);</p> <p>3.2. projekto veiklų dalyvių skiepėjimo ir sveikatos pažymų gavimo išlaidos (kai reikalinga pagal darbo pobūdį).</p> <p>Pagal 3 punktą deklaruojant išlaidas teikiama <i>de minimis</i> valstybės pagalba pagal 2013 m. gruodžio 18 d. Komisijos reglamente (ES) Nr. 1407/2013 dėl Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 107 ir 108 straipsnių taikymo <i>de minimis</i> pagalbai (OL 2013 L 352, p. 1) (toliau – de minimis reglamentas) nustatytus reikalavimus.</p>																																															
2.1.1.11.	Pareiškejo įnašas	Pareiškęjas prie įgyvendinimo prisideda ne mažiau nei 5 proc. įnašu – nemokamu savanorišku darbu.																																															
2.1.1.12.	Projektų vertės	Tinkamo finansuoti projekto vertė ne mažesnė nei 10.000 Eur ir ne didesnė nei 36.000 Eur.																																															
2.1.1.13.	Planuojamo veiksmo įgyvendinimo pradžia ir pabaiga (metai / mėnuo)	2017-09 – 2019-12																																															
2.1.1.14.	Lėšų poreikis ir finansavimo šaltiniai	<p>Bendra numatoma finansavimo suma veiksmai – 36.000 Eur.</p> <table border="1" data-bbox="1029 560 1316 1568"> <thead> <tr> <th rowspan="2">LĖŠŲ POREIKIS</th> <th>2017</th> <th>2018</th> <th>2019</th> <th>2020</th> <th>2021</th> <th>2022</th> <th>Iš viso:</th> </tr> <tr> <th>Eur</th> <th>Eur</th> <th>Eur</th> <th>Eur</th> <th>Eur</th> <th>Eur</th> <th>Eur</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Savivaldybės biudžeto lėšos</td> <td></td> <td>1.680</td> <td>2.100</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td>3.780</td> </tr> <tr> <td>Valstybės biudžeto lėšos</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td>0</td> </tr> <tr> <td>Kitos viešosios lėšos</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td>0</td> </tr> <tr> <td>Privatačios lėšos</td> <td></td> <td>800</td> <td>1.000</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td>1.800</td> </tr> </tbody> </table>	LĖŠŲ POREIKIS	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Iš viso:	Eur	Eur	Eur	Eur	Eur	Eur	Eur	Savivaldybės biudžeto lėšos		1.680	2.100				3.780	Valstybės biudžeto lėšos							0	Kitos viešosios lėšos							0	Privatačios lėšos		800	1.000				1.800
LĖŠŲ POREIKIS	2017	2018		2019	2020	2021	2022	Iš viso:																																									
	Eur	Eur	Eur	Eur	Eur	Eur	Eur																																										
Savivaldybės biudžeto lėšos		1.680	2.100				3.780																																										
Valstybės biudžeto lėšos							0																																										
Kitos viešosios lėšos							0																																										
Privatačios lėšos		800	1.000				1.800																																										

		Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšos					
		13.520	16.900			30.420	
		Iš viso:		16.000	20.000	36.000	
2.2. Uždavinys: Gyventojų verslumo skatinimas gerinant darbinių Kupiškio miesto gyventojų padėtį darbo rinkoje.							
2.2.1. Veiksmas: Gyventojų verslumui didinti skirtų neformalių iniciatyvų įgyvendinimas, siekiant pagerinti darbinių vietos veiklos grupės teritorijos gyventojų padėtį darbo rinkoje							
2.2.1.1.		VPS tikslas: Gyventojų verslumo didinimas įgyvendinant neformalias iniciatyvas, siekiant pagerinti darbinių vietos veiklos grupės teritorijos gyventojų padėtį darbo rinkoje.					
2.2.1.2.	Apibūdinimas	Uždavinio įgyvendinimas skirtas bedarbių ir neaktyvių gyventojų užimtumui didinti. Veiklos gali apimti: konsultavimą, pagalbą randant tiekėjus, klientus, verslui pradėti reikalingų priemonių suteikimą, mentorystę „verslas – verslui“, konsultacijas konkrečiau verslo kūrimo ir plėtros klausimais.					
2.2.1.3.	Remiamų vietos projektų pobūdis:	<i>Pazymėkite ženklą „X“ remiami pelno ar ne pelno projektai. Fizinių asmenų vietos projektai gali būti remiami tik pelno.</i>					
		<i>pelno</i>					
		<i>ne pelno</i>					
2.2.1.4.	Tinkami paramos gavėjai	Vieši ir privatus juridiniai asmenys, kurie veiklą vykdo vietos plėtros strategijos įgyvendinimo teritorijoje, savivaldybės, kurios teritorijoje įgyvendinama vietos plėtros strategija, administracija.					
2.2.1.5.	Galimi projektų partneriai	Viešieji ir privatus juridiniai asmenys, kurie veiklą vykdo vietos plėtros strategijos įgyvendinimo teritorijoje ar besiribojančiose teritorijose, savivaldybė, kurios teritorijoje įgyvendinama vietos plėtros strategija, administracija; savivaldybės, kurios teritorija ribojasi su teritorija tos savivaldybės, kurioje įgyvendinama vietos plėtros strategija, administracija.					
2.2.1.6.	Tikslinė grupė	<ol style="list-style-type: none"> 1. darbingi bedarbiai ir neaktyvūs gyventojai, 2. kiti darbingi gyventojai, kurių namų ūkio pajamos neviršija namų ūkio skurdo rizikos ribos; 3. vietos plėtros strategijos įgyvendinimo teritorijos gyventojai - verslininkai, kurie yra pradėję vietos plėtros strategijos įgyvendinimo teritorijoje vykdyti ūkinę komercinę veiklą ne anksčiau kaip prieš 1 metus iki pradėjimo dalyvauti projekto veiklose. Pagal verslo liudijimą, kuris galioja vienerius metus ar trumpiau, dirbantis asmuo priskiriamas šiai tikslinei grupei, jei jam verslo liudijimas atitinkamai veiklai yra išduotas pirmą kartą arba yra praėję ne mažiau kaip 3 metai nuo anksčiau jam šiai veiklai 					

Almuf

	<p>išduoto verslo liudijimo galiojimo pabaigos;</p> <p>4. ne anksčiau kaip prieš 1 metus iki projekcinio pasiūlymo pateikimo vietos veiklos grupei dienos (tuo atveju, kai atstovaujama įmonė yra pareiškėju ar partneriu) arba iki pradėjimo dalyvauti projekte veiklose (tuo atveju, kai atstovaujama įmonė nėra pareiškėju ar partneriu) Juridinių asmenų registre įregistruotų ir ūkinę komercinę veiklą vietos plėtros strategijos įgyvendinimo teritorijoje vykdančių įmonių darbuotojai ir valdymo organų atstovai.</p>	
<p>2.2.1.7.</p>	<p>Tinkamumo sąlygos</p> <p>Projekto veiklos turi būti vykdomos vietos plėtros strategijos įgyvendinimo teritorijoje arba su vietos plėtros strategijos įgyvendinimo teritorija besiribojančia teritorija, esančia Lietuvos Respublikoje arba kitose ES valstybėse narėse, jei jas vykdančios sukurti produktai, rezultatai ir nauda atitenka strategijos įgyvendinimo teritorijos gyventojams ar šioje teritorijoje veiklą vykdančiam verslui.</p> <p><i>Specialūs reikalavimai:</i></p> <p>1. vykdančios poveiklę „verslui (įskaitant savarankišką darbą pradedančius asmenis) pradėti reikalingų priemonių suteikimas“:</p> <p>a) gali būti finansuojamos priemonių, kurios reikalingos verslui (įskaitant savarankišką darbą) pradėti, įsigijimas (įskaitant atvejus, kai verslui (įskaitant savarankišką veiklą) pradėti skirtinas priemonės įsigyja tarpininkas, siekdamas šias priemones verslą (įskaitant savarankišką veiklą) pradedančiam subjektui perduoti laikinai valdyti), jei įsigytos priemonės naudojamos verslą pradedančios įmonės ar savarankišką darbą pradedančio asmens vykdomoje veikloje, neperduodant jų naudoti (nuomos, panaudos ar kt. pagrindais) tretiesiems asmenims;</p> <p>b) kai priemonės, kurios reikalingos verslui (įskaitant savarankišką darbą pradedančius asmenis) pradėti, įsigyja tarpininkas, numatantis šias priemones perduoti verslą (įskaitant savarankišką darbą) pradedančiam subjektui laikinai valdyti, verslui pradėti reikalingų priemonių įsigijimas gali būti finansuojamas jei tenkinamos taip pat ir šios sąlygos:</p> <p>1) priemonės perduodamos verslą pradedančiai įmonei ar savarankišką darbą pradedančiam asmeniui valdyti panaudos pagrindais ne ilgesniam kaip 12 mėn. laikotarpiui;</p> <p>2) pats tarpininkas iš priemonių negauna jokios tiesioginės ir netiesioginės naudos;</p> <p>2. vykdančios poveiklę „besikuriančio verslo (įskaitant savarankišką veiklą pradedančius asmenis) konsultavimas, pagalba randant tiekėjus, klientus; mentorysė, verslas verslui“, teikiant konsultacijas konkrečiam verslo kūrimo ir plėtros klausimais“; konsultavimo ir tarpininkavimo paslaugos įmonei ar savarankišką darbą pradėjusiam asmeniui gali trukti ne ilgiau kaip 12 mėn. laikotarpį;</p>	

	<p>3. vienam subjektui (imonei ar savarankišką darbą vykdančiam fiziniam asmeniui) skirta pagalba gali sudaryti ne daugiau kaip 2 tūkst. eurų; subjekto gaunamos pagalbos suma nustatoma pagal atitinkamų rinkos sąlygoms teikiamų prekių, paslaugų įkainius.</p> <p>4. Finansuojant Atmintinės 3.3 punkte nurodytų veiklų išlaidas teikiama <i>de minimis</i> valstybės pagalba pagal <i>de minimis</i> reglamento reikalavimus.</p>	
<p>2.2.1.8.</p>	<p>Vietos projektų atrankos kriterijai</p> <p>Svarbiausi vietos projektų atrankos kriterijai, kurie naudojant balų sistemą bus taikomi siekiant atrinkti ir finansuoti geriausius (sukuriančius didžiausią pridėtinę vertę) vietos projektus:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kuo didesnis projekto naudos gavėjų skaičius kartu užtikrinant vietos bendruomenės socialinę sanglaudą; 2. Efektyvus turimų išteklių naudojimas; 3. Savanorių įtraukimas į veiklų vykdymą; 4. Veiklos tęstinumas. <p>Projektas turi prisidėti prie rodiklių pasiekimo:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. BIVP projektų veiklų dalyviai (įskaitant visas tikslines grupes) 2. turi prisidėti prie Priemonės įgyvendinimo stebėsenos rezultato rodiklio „BIVP projektų veiklų dalyvių, kurių padėtis darbo rinkoje pagerėjo praėjus 6 mėnesiams po dalyvavimo ESF veiklose, dalis“ siekimo; 3. gali prisidėti prie Priemonės įgyvendinimo stebėsenos rezultato rodiklio „Socialinių partnerių organizacijose ar NVO savanoriaujančių dalyvių (vietos bendruomenės nariai) dalis praėjus 6 mėnesiams po dalyvavimo ESF veiklose“ siekimo; 4. gali siekti Priemonės įgyvendinimo stebėsenos produkto rodiklio „Projektų, kuriuos visiškai arba iš dalies įgyvendino socialiniai partneriai ar NVO, skaičius“ 	<p>Paramos suma vienam vietos projekto dalyviui negali viršyti 2.000,00 Eur.</p>
<p>2.2.1.9.</p>	<p>Didžiausia paramos suma vietos projekto dalyviui (Eur)</p>	
<p>2.2.1.10.</p>	<p>Tinkamos ir netinkamos išlaidos</p> <p>Tinkamos išlaidos:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. projekto veikloms vykdyti reikalingų patalpų nuomos išlaidos (šios išlaidos tinkamos tuo atveju, jei pagrindžiama, kad: 1) projekto vykdytojo ar partnerio panaudos, patikėjimo ar nuosavybės teise valdomų patalpų ploto nepakanka projekto veikloms vykdyti arba valdomos patalpos dėl numatomų vykdyti 	

- projekto veiklų pobūdžio ir šioms veikloms taikomų teisės aktuose nustatytų reikalavimų yra netinkamos;
- 2) projekto vykdytojas ir (ar) partneris, siekdamas projekto veikloms vykdyti reikalingas patalpas valdyti panaudoti ir (ar) patikėjimo teise, ėmėsi visų priemonių, reikalingų įgyti teisę projekto veikloms vykdyti reikalingas patalpas valdyti patikėjimo ir (ar) panaudos teise) ir projekto veikloms vykdyti reikalingų patalpų, kurias projekto vykdytojas ar partneris valdo patikėjimo ar panaudos teise, paprastojo remonto išlaidos. Šios išlaidos tinkamos finansuoti, kai pats projekto vykdytojas ir (ar) partneris atlieka projekto veiklas ar jų dalį; šios išlaidos gali sudaryti ne daugiau kaip 10 proc. visų projekto tinkamų finansuoti išlaidų;
2. projekto veikloms vykdyti reikalingų baldų, kompiuterinės technikos, programinės įrangos įsigijimo ar nuomos išlaidos (įskaitant susijusias transportavimo, sumontavimo, paruošimo naudoti, apmokymo naudotis ir kitas susijusias išlaidas);
3. projekto veikloms vykdyti reikalingo trumpalaikio turto įsigijimo ir nuomos išlaidos;
4. verslui (įskaitant savarankišką veiklą) pradėti reikalingų priemonių įsigijimo išlaidos;
5. projekto veiklas vykdančių savanorių savanoriškos veiklos, tiesiogiai susijusios su projekto veiklų vykdymu, išlaidos (kai savanoriškos veiklos organizatorius – projekto vykdytojas ar partneris): savanorių kelionių, maitinimo, pašto, telefono išlaidos; savanoriškai veiklai atlikti reikalingų priemonių, specialių drabužių įsigijimo išlaidos; savanoriškos veiklos sutarties galiojimo laikotarpiui tenkančios draudimo išlaidos ir savanorių skiepėjimo ir sveikatos pažymos gavimo išlaidos (kai reikalinga pagal savanoriškos veiklos pobūdį);
6. projekto veiklas vykdančio personalo (t. y. projekto vykdytojo ir partnerio organizacijos darbuotojų) darbo užmokesčio ir susijusių darbdavio įsipareigojimų išlaidos bei atlygio projekto veiklas vykdančiams fiziniams asmenims pagal paslaugų (civilines), autorines ar kitas sutartis išlaidos;
7. projekto veikloms vykdyti reikalingų paslaugų įsigijimo išlaidos;
8. projekto veiklas vykdančio personalo kelionių, dalyvavimo renginiuose išlaidos;
9. svečio iš užsienio kelionių ir apgyvendinimo išlaidos;
10. projekto veiklose dalyvaujančių asmenų darbo užmokesčio, apskaičiuoto ir išmokėto už darbo laiką, kurio metu darbuotojai dalyvavo projekto veiklose, ir susijusių darbdavio įsipareigojimų išlaidos (šios išlaidos yra tinkamos tik kaip projekto vykdytojo ir (ar) partnerio (-ių) nuosavas įnašas).
11. projekto veiklų dalyvių kelionių ir dalyvavimo renginiuose išlaidos;
12. projekto veikloms vykdyti reikalingų patalpų eksploatavimo (komunalinių, ryšio paslaugų ir pan.) išlaidos.

		Netinkamos išlaidos: 1. verslui žuvininkystės, akvakultūros ar žemės ūkio srityje pradėti reikalingų priemonių įsigijimo išlaidos; 2. verslo (įskaitant savarankišką darbą dirbančius asmenis) mokamų mokesčių padengimo išlaidos.																																																															
2.2.2.11.	Pareiškėjo įnašas	Pareiškėjas prie įgyvendinimo prisideda ne mažiau nei 5 proc. įnašu – nemokamu savanorišku darbu.																																																															
2.2.2.12.	Projektų vertės	Tinkamo finansuoti projekto vertė ne mažesnė nei 10.000 Eur ir ne didesnė nei 40.000 Eur.																																																															
2.2.2.13.	Planuojamo veiksmo įgyvendinimo pradžia ir pabaiga (metai / mėnuo)	2017-01 – 2022-12																																																															
2.2.2.14.	Lėšų poreikis ir finansavimo šaltiniai	Bendra numatoma finansavimo suma veiksmui – 40.000 Eur.																																																															
		<table border="1"> <thead> <tr> <th rowspan="2">LĖŠŲ POREIKIS</th> <th>2017</th> <th>2018</th> <th>2019</th> <th>2020</th> <th>2021</th> <th>2022</th> <th>Iš viso:</th> </tr> <tr> <th>Eur</th> <th>Eur</th> <th>Eur</th> <th>Eur</th> <th>Eur</th> <th>Eur</th> <th>Eur</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Savivaldybės biudžeto lėšos</td> <td>2.100</td> <td>0</td> <td>2.100</td> <td>0</td> <td>0</td> <td>0</td> <td>4.200</td> </tr> <tr> <td>Valstybės biudžeto lėšos</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td>0</td> </tr> <tr> <td>Kitos viešosios lėšos</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td>0</td> </tr> <tr> <td>Privatačios lėšos</td> <td>1.000</td> <td>0</td> <td>1.000</td> <td>0</td> <td>0</td> <td>0</td> <td>2.000</td> </tr> <tr> <td>Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšos</td> <td>16.900</td> <td>0</td> <td>16.900</td> <td>0</td> <td>0</td> <td>0</td> <td>33.800</td> </tr> <tr> <td>Iš viso:</td> <td>20.000</td> <td></td> <td>20.000</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td>40.000</td> </tr> </tbody> </table>	LĖŠŲ POREIKIS	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Iš viso:	Eur	Eur	Eur	Eur	Eur	Eur	Eur	Savivaldybės biudžeto lėšos	2.100	0	2.100	0	0	0	4.200	Valstybės biudžeto lėšos							0	Kitos viešosios lėšos							0	Privatačios lėšos	1.000	0	1.000	0	0	0	2.000	Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšos	16.900	0	16.900	0	0	0	33.800	Iš viso:	20.000		20.000				40.000
LĖŠŲ POREIKIS	2017	2018		2019	2020	2021	2022	Iš viso:																																																									
	Eur	Eur	Eur	Eur	Eur	Eur	Eur																																																										
Savivaldybės biudžeto lėšos	2.100	0	2.100	0	0	0	4.200																																																										
Valstybės biudžeto lėšos							0																																																										
Kitos viešosios lėšos							0																																																										
Privatačios lėšos	1.000	0	1.000	0	0	0	2.000																																																										
Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšos	16.900	0	16.900	0	0	0	33.800																																																										
Iš viso:	20.000		20.000				40.000																																																										

VPS įgyvendinimo veiksmų planas		Sąsaja su VPS ir uždaviniais
Planuojami veiksmai		
6.1.	2017 m.	
6.1.1.	<p>Susiję su VPS įgyvendinimu:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1-ojo kvietimo skelbimas (I ketvirtis) Kvietimo vietos projektų surinkimas, vertinimas ir tvirtinimas 1-ojo kvietimo sutarčių sudarymas Mokėjimo prašymų Agentūrai teikimas (ne rečiau kaip kas 3 mėn.) Vietos projektų mokėjimo prašymų ir ataskaitų vertinimas, patikrų vietoje organizavimas (nuolat, pagal poreikį) Metinės VPS įgyvendinimo ataskaitos teikimas Agentūrai (iki Taisyklėse nustatyto termino) Projektų pareiškėjų ir vykdytojų konsultavimas (nuolat, pagal poreikį) Metinio VPS administravimo išlaidų poreikio teikimas Agentūrai (iki Taisyklėse nustatyto termino) VPS įgyvendinimo stebėsenos organizavimas (nuolat, pagal patvirtintą VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos tvarką) 	1-asis kvietimas skelbiamas 1.1.1., 2.1.1. ir 2.2.1. veiksmams
6.1.2.	<p>Susiję su VVG teritorijos gyventojų aktyvumo skatinimu:</p> <ol style="list-style-type: none"> Interneto svetainės modifikavimas, palaikymas ir priežiūra. Informacijos apie VPS įgyvendinimo eigą talpinimas interneto svetainėje (I-IV ketvirtis) Vietinio lygmens konferencijos organizavimas (I ketvirtis) 	Aktyvumo skatinimo veiksmai
6.2.	2018 m.	
6.2.1.	<p>Susiję su VPS įgyvendinimu:</p> <ol style="list-style-type: none"> 2-ojo kvietimo skelbimas (I ketvirtis) Kvietimo vietos projektų surinkimas, vertinimas ir tvirtinimas Sutarčių pasirašymas Mokėjimo prašymų teikimas Agentūrai (ne rečiau kaip kas 3 mėn.) Vietos projektų mokėjimo prašymų ir ataskaitų vertinimas, patikrų vietoje organizavimas (nuolat, pagal poreikį) 	2-asis kvietimas skelbiamas 1.1.1., 2.1.1. veiksmams

	<p>6. Metinės VPS įgyvendinimo ataskaitos teikimas Agentūrai (iki Taisyklėse nustatyto termino)</p> <p>7. Projektų pareiškėjų ir vykdytojų konsultavimas (nuolat, pagal poreikį)</p> <p>8. Metinio VPS administravimo išlaidų poreikio teikimas Agentūrai (iki Taisyklėse nustatyto termino)</p> <p>9. 3-ojo kvietimo teikti vietos projektų paraiškas skelbimas (III ketvirtis)</p> <p>10. 3-ojo kvietimo vietos projektų surinkimas, vertinimas ir tvirtinimas (IV ketvirtis)</p> <p>11. VPS įgyvendinimo stebėsenos organizavimas (nuolat, pagal patvirtintą VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos tvarką)</p>	
6.2.2.	<p>Susiję su VVG teritorijos gyventojų aktyvumo skatinimu:</p> <p>1. Interneto svetainės modifikavimas, palaikymas ir priežiūra. Informacijos apie VPS įgyvendinimo eigą talpinimas interneto svetainėje (I-IV ketvirtis)</p> <p>2. Vietinio lygmens konferencijos organizavimas (I ketvirtis)</p>	Aktyvumo skatinimo veiksmai
6.3.	2019 m.	
6.3.1.	<p>Susiję su VPS įgyvendinimu:</p> <p>1. 3-ojo kvietimo skelbimas (I ketvirtis)</p> <p>2. Kvietimo vietos projektų surinkimas, vertinimas ir tvirtinimas</p> <p>3. Sutarčių pasirašymas</p> <p>4. Mokėjimo prašymų teikimas Agentūrai (ne rečiau kaip kas 3 mėn.)</p> <p>5. Vietos projektų mokėjimo prašymų ir ataskaitų vertinimas, patikrų vietoje organizavimas (nuolat, pagal poreikį)</p> <p>6. Metinės VPS įgyvendinimo ataskaitos teikimas Agentūrai (iki Taisyklėse nustatyto termino)</p> <p>7. Projektų pareiškėjų ir vykdytojų konsultavimas (nuolat, pagal poreikį)</p> <p>8. Metinio VPS administravimo išlaidų poreikio teikimas Agentūrai (iki Taisyklėse nustatyto termino)</p> <p>9. VPS įgyvendinimo stebėsenos organizavimas (nuolat, pagal patvirtintą VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos tvarką)</p>	3-asis kvietimas skelbiamas 1.1.1., 1.1.2. 2.1.1. ir 2.2.1. veiksams
6.3.2.	<p>Susiję su VVG teritorijos gyventojų aktyvumo skatinimu:</p> <p>1. Interneto svetainės modifikavimas, palaikymas ir priežiūra. Informacijos apie VPS įgyvendinimo eigą talpinimas interneto svetainėje (I-IV ketvirtis)</p>	Aktyvumo skatinimo veiksmai

Aliej

	<p>2. Vietinio lygmens konferencijos organizavimas (I ketvirtis)</p>	
<p>6.4.</p>	<p>2020 m.</p>	
<p>6.4.1.</p>	<p>Susiję su VPS įgyvendinimu:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. 4-ojo kvietimo skelbimas (I ketvirtis) 2. Kvietimo vietos projektų surinkimas, vertinimas ir tvirtinimas 3. Sutarčių pasirašymas 4. Mokėjimo prašymų teikimas Agentūrai (ne rečiau kaip kas 3 mėn.) 5. Vietos projektų mokėjimo prašymų ir ataskaitų vertinimas, patikrų vietoje organizavimas (nuolat, pagal poreikį) 6. Metinės VPS įgyvendinimo ataskaitos teikimas Agentūrai (iki Taisyklėse nustatyto termino) 7. Projektų pareiškėjų ir vykdytojų konsultavimas (nuolat, pagal poreikį) 8. Metinio VPS administravimo išlaidų poreikio teikimas Agentūrai (iki Taisyklėse nustatyto termino) 9. VPS įgyvendinimo stebėsenos organizavimas (nuolat, pagal patvirtintą VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos tvarką) 	<p>4-asis kvietimas skelbiamas 1.1.1. veiksmui</p>
<p>6.4.2.</p>	<p>Susiję su VVG teritorijos gyventojų aktyvumo skatinimu:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Interneto svetainės modifikavimas, palaikymas ir priežiūra. Informacijos apie VPS įgyvendinimo eigą talpinimas interneto svetainėje (I-IV ketvirtis) 2. Vietinio lygmens konferencijos organizavimas (I ketvirtis) 	<p>Aktyvumo skatinimo veiksmai</p>
<p>6.5.</p>	<p>2021 m.</p>	
<p>6.5.1.</p>	<p>Susiję su VPS įgyvendinimu:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. 5-ojo kvietimo skelbimas (I ketvirtis) 2. Kvietimo vietos projektų surinkimas, vertinimas ir tvirtinimas 3. Sutarčių pasirašymas 4. Mokėjimo prašymų teikimas Agentūrai (ne rečiau kaip kas 3 mėn.) 5. Metinės VPS įgyvendinimo ataskaitos teikimas Agentūrai (iki Taisyklėse nustatyto termino) 6. Projektų pareiškėjų ir vykdytojų konsultavimas (nuolat, pagal poreikį) 7. Metinio VPS administravimo išlaidų poreikio teikimas Agentūrai (iki Taisyklėse nustatyto termino) 	<p>5-asis kvietimas skelbiamas 1.1.1. veiksmams įgyvendinti</p>

	<p><i>nustatyto termino)</i></p> <p>8. 6-ojo kvietimo teikti vietos projektų paraiškas skelbimas (III ketvirtis)</p> <p>9. 6-ojo kvietimo vietos projektų surinkimas, vertinimas ir tvirtinimas (IV ketvirtis)</p> <p>10. VPS įgyvendinimo stebėsenos organizavimas (nuolat, pagal patvirtintą VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos tvarką)</p>	
6.5.2.	<p>Susiję su VVG teritorijos gyventojų aktyvumo skatinimu:</p> <p>1. Interneto svetainės modifikavimas, palaikymas ir priežiūra. Informacijos apie VPS įgyvendinimo eigą talpinimas interneto svetainėje (I–IV ketvirtis)</p> <p>2. Vietinio lygmens konferencijos organizavimas (I ketvirtis)</p>	Aktyvumo skatinimo veiksmai
6.6.	2022 m.	
6.6.1.	<p>Susiję su VPS įgyvendinimu:</p> <p>1. Mokėjimo prašymų teikimas Agentūrai (ne rečiau kaip kas 3 mėn.)</p> <p>2. Vietos projektų mokėjimo prašymų ir ataskaitų vertinimas, patikrų vietoje organizavimas (nuolat, pagal poreikį)</p> <p>3. Metinės VPS įgyvendinimo ataskaitos teikimas Agentūrai (iki Taisyklėse nustatyto termino)</p> <p>4. Projektų pareiškėjų ir vykdytojų konsultavimas (nuolat, pagal poreikį)</p> <p>5. Metinio VPS administravimo išlaidų poreikio teikimas Agentūrai (iki Taisyklėse nustatyto termino)</p> <p>6. VPS įgyvendinimo stebėsenos organizavimas (nuolat, pagal patvirtintą VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos tvarką)</p> <p>7. Kupiškio miesto vietos veiklos grupės įgyvendintos strategijos testinumo užtikrinimo veiksnių plano rengimas ir patvirtinimas.</p>	VPS įgyvendinimo veiksmai susiję su visų veiksnių įgyvendinimu
6.6.2.	<p>Susiję su VVG teritorijos gyventojų aktyvumo skatinimu:</p> <p>1. Interneto svetainės modifikavimas, palaikymas ir priežiūra. Informacijos apie VPS įgyvendinimo eigą talpinimas interneto svetainėje (I–IV ketvirtis)</p> <p>2. Vietinio lygmens konferencijos organizavimas (I ketvirtis)</p>	Aktyvumo skatinimo veiksmai
6.7.	2023 m.	
6.7.1.	<p>Susiję su VPS įgyvendinimu:</p> <p>1. Vietos projektų mokėjimo prašymų ir ataskaitų vertinimas, patikrų vietoje</p>	VPS įgyvendinimo veiksmai susiję su visomis priemonėmis

	<p>organizavimas (nuolat, pagal poreikį)</p> <p>2. Metinės VPS įgyvendinimo ataskaitos teikimas Agentūrai (iki Taisyklėse nustatyto termino)</p> <p>3. Projektų vykdytojų konsultavimas (nuolat, pagal poreikį)</p> <p>4. VPS įgyvendinimo stebėsenos organizavimas (nuolat, pagal patvirtintą VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos tvarką)</p> <p>5. Galutinio mokėjimo prašymo teikimas Agentūrai (III ketvirtis)</p>	
6.7.2.	<p>Susiję su VVG teritorijos gyventojų aktyvumo skatinimu:</p> <p>1. Interneto svetainės modifikavimas, palaikymas ir priežiūra. Informacijos apie VPS įgyvendinimo eigą talpinimas interneto svetainėje (I-IV ketvirtis)</p> <p>2. Vietinio lygmens konferencijos organizavimas (I ketvirtis)</p>	Aktyvumo skatinimo veiksmai

5. IETOS PLĖTROS STRATEGIJOS VALDYMO IR STEBĖSENOS TVARKA

Vietos plėtros strategijos įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos funkcijos pagal subjektus	
VVG nariai	<ol style="list-style-type: none"> 1. Išklauso VVG pirmininko ataskaitą apie VPS įgyvendinimo eigą 2. Teikia rekomendacijas/siūlymus VVG valdybai dėl vietos plėtros strategijos įgyvendinimo proceso tobulinimo
VVG valdymo organo nariai (valdyba)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Svarsto ir tvirtina VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos tvarką ir jos pakeitimus 2. Priima sprendimą dėl VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos grupės sudarymo, jos sudėties keitimo, papildymo, atskirų jos narių suspendavimo esant piknaudžiavimo atvejui 3. Svarsto ir tvirtina VPS įgyvendinimo ataskaitą ir VPS pakeitimus
VPS administravimo vadovas	<ol style="list-style-type: none"> 1. Teikia pasiūlymus VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos grupei ir VVG valdybai dėl VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos tvarkos, jos keitimo arba papildymo 2. Teikia pasiūlymus VVG valdybai dėl VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos grupės sudarymo, jos sudėties keitimo arba papildymo 3. Koordinuoja VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos grupės veiklą 4. Koordinuoja ir vadovauja VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos grupės vizitams į įgyvendinamą vietos projektų vietas 5. Koordinuoja VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos tvarkos, VPS įgyvendinimo ataskaitos ir VPS pakeitimų projektų rengimą 6. Užtikrina tinkamą su VPS įgyvendinimo vidaus valdymu, stebėseną ir vertinimu susijusių dokumentų saugojimą 7. Informuoja Europos socialinio fondo agentūrą ir (arba) LR Vidaus reikalų ministeriją apie VPS įgyvendinimo problemas, o taip pat pateikia siūlymus dėl jų sprendimo
VPS finansininkas ir (arba) buhalteris	<ol style="list-style-type: none"> 1. Renka, sistemina, analizuoja finansinę informaciją iš įvairių šaltinių apie VPS įgyvendinimo pažangą bei problemas ir ją teikia VPS administravimo vadovui 2. Saugo su VPS įgyvendinimo vidaus valdymu, stebėseną ir vertinimu susijusius finansinius dokumentus

<p>Kiti VVG administracijos darbuotojai:</p>	<p>VPS administratorius (-iai)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Identifikuoja VPS įgyvendinimo problemas, renka, sistemina, analizuoja informaciją iš įvairių šaltinių apie VPS įgyvendinimo pažangą ir ją teikia VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos grupei bei VPS administravimo vadovui 2. Rengia VPS įgyvendinimo ataskaitos ir VPS pakeitimų projektus 3. Organizuoja tyrimų/galimybių studijų, susijusių su VPS įgyvendinimu, atlikimą 4. Planuoja, organizuoja VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos grupės vizitus (patikras) į įgyvendinimų vietos projektų vietas 5. Saugo su VPS įgyvendinimo vidaus valdymu, stebėseną ir vertinimu susijusius dokumentus <p>VPS viešųjų ryšių specialistas (-ai)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Organizuoja ir vykdo VPS įgyvendinimo pažangos, stebėsenos ataskaitos, VPS pakeitimų viešinimą (VVG interneto svetainė, spauda, informaciniai biuleteniai ir t.t.)
<p>VVG darbuotojų gebėjimai įgyvendinti VPS</p>	<p>VPS administravimo vadovas</p> <p>Aukštasis išsilavinimas ir ne mažesnė nei 3 m. darbo patirtis projektų valdymo srityje; vadovavimo patirtis</p>
<p>VPS finansininkas ir (arba) buhalteris</p>	<p>Aukštasis išsilavinimas buhalterinės apskaitos tvarkymo srityje ir ne mažesnė nei 2 m. darbo patirtis buhalterinės apskaitos tvarkymo ir (arba) finansų valdymo srityje; arba ne mažesnė negu 2 m. darbo patirtis buhalterinės apskaitos tvarkymo ir (arba) finansų valdymo srityje įgyvendinant VPS</p>
<p>kiti VVG administracijos darbuotojai:</p> <p>VPS administratorius</p>	<p>Aukštasis išsilavinimas ir ne mažesnė negu 1 m. darbo patirtis projektų valdymo srityje; arba ne mažesnė negu 2 m. darbo patirtis VPS administravimo ir įgyvendinimo srityje</p>
<p>VPS viešųjų ryšių specialistas</p>	<p>Aukštasis išsilavinimas ir gebėjimas laisvai dėstyti mintis tiek žodžiu, tiek raštu</p>
<p>VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos vidaus sistemos apibūdinimas</p> <p>Trumpas sistemos apibūdinimas. Užtikrinant VPS įgyvendinimą, sukurta jos įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos vidaus sistema, kuri leis nuolat stebėti ir periodiškai vertinti VPS įgyvendinimo pažangą. VPS įgyvendinimo stebėseną yra sistemingas bei kompleksiškas priemonių, susietų su VPS įgyvendinimu, kokybinių ir kiekybinių pokyčių stebėjimo, vertinimo ir pasiūlymų dėl VPS įgyvendinimo tobulinimo procesas.</p> <p>VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos tikslas – sukurti patikimą ir objektyvią VVG atstovaujamos teritorijos plėtros koordinavimo, VPS įgyvendinimo stebėsenos tvarką, užtikrinti racionalų ES ir nacionalinės paramos lėšų paskirstymą ir jų įsisavinimą laiku, VVG valdymo organų, VVG administracijos darbuotojų</p>	

funkcijas, atskaitomybę ir jų atsakomybę, tenkančią įgyvendinant VPS.

VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos vidaus sistema sudarys tinkamas prielaidas ne tik tinkamai koordinuoti, periodiškai vertinti VPS įgyvendinimo eigą, bet ir vertinti VPS įgyvendinimo rezultatyvumą, efektyvumą ir poveikį VVG atstovaujama teritorijai, o prireikus papildyti ar keisti pačią VPS.

VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos sistema yra skirta VVG nariams, VVG valdybos nariams ir VVG darbuotojams, atsakingiems už VPS įgyvendinimo administravimą.

VPS įgyvendinime dalyvaujančių VVG subjektų vaidmuo VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos vidaus sistemoje. Svarbiausias vaidmuo užtikrinant VPS įgyvendinimo valdymą ir stebėseną tenka VVG valdybai, kuri pagal jai visuotinio VVG narių susirinkimo suteiktą kompetenciją svarsto ir tvirtina VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos tvarką, jos pakeitimus ir VPS įgyvendinimo ataskaitą bei VPS pakeitimus; priima sprendimą dėl VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos grupės sudarymo, jos sudėties keitimo, papildymo arba atskirų jos narių narystės suspendavimo esant piktnaudžiavimo atvejui.

Pagrindinis vaidmuo vykdant reguliarią VPS įgyvendinimo stebėsenos priežiūrą tarp VVG valdybos posėdžių teks VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos grupei, kurią VVG valdybos sprendimu sudarys paskirti VVG nariai kartu su VVG administracijos darbuotojais. Užtikrinant vietos valdžios, bendruomenių ir verslo sektorių efektyvų bendradarbiavimą, formuojant VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos grupės sudėtį bus laikomasi partnerystės principo, t.y., kad šios grupės nariai atstovautų visiems trims sektoriams (pilietinės visuomenės, vietos valdžios ir verslo).

VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos grupė turės kompetenciją teikti pasiūlymus VVG valdybai dėl VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos tvarkos, jos keitimo arba papildymo, dėl VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos grupės sudėties keitimo, papildymo arba atskirų jos narių suspendavimo, kai nustatomas piktnaudžiavimo atvejis. Taip pat VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos grupės nariai kartu su VVG administracijos darbuotojais vyks į vietos projektų patikras vietose, dalyvaus rengiant VPS įgyvendinimo stebėsenos ataskaitą ir VPS pakeitimų projektus.

VPS administravimo vadovas, administratorius, VPS finansininkas ir kiti darbuotojai, susiję su VPS administravimu, vykdys nuolatinį VPS įgyvendinimo valdymą ir stebėseną pagal aprašytas funkcijas.

Informacijos apie VPS įgyvendinimo eigą teikimo tvarka. Svarbi sėkmingo VPS įgyvendinimo sąlyga yra tinkamai organizuotas reikalingos statistinės informacijos rinkimas, sisteminimas ir analizė bei papildomų tyrimų arba galimybių studijų apie VPS numatytų tikslų, uždavinių, priemonių įgyvendinimą, atlikimas.

Už informacijos, reikalingos VPS įgyvendinimui užtikrinti ir stebėsenai atlikti bei ataskaitai parengti, rinkimą, sisteminimą ir analizę bei papildomų tyrimų, susijusių su VPS įgyvendinimu, organizavimą bus atsakingi VVG administracijos darbuotojai (VPS administravimo vadovas, administratorius, finansininkas, viešųjų ryšių specialistas).

Informacija apie VPS įgyvendinimo pažangą ir susidariusias VPS įgyvendinimo problemas bus gaunama iš vietos projektų įgyvendinimo ataskaitų, VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos grupės ir VVG administracijos darbuotojų vizitų (patikrų) į vietos projektų įgyvendinimo vietas ataskaitų, atliktų tyrimų ataskaitų ar galimybių studijų, susijusių su VPS įgyvendinimu ir kitų informacijos šaltinių.

Kupiškio miesto 2016–2023 metų vietos plėtros strategija

<p>VPS įgyvendinimo metinė ataskaita rengiama pagal Vietos plėtros strategiją, įgyvendinamų bendruomenių inicijuotos vietos plėtros būdu, administravimo taisyklių nustatytą formą ir reikalavimus.</p> <p>VPS įgyvendinimo stebėsenos ataskaita bus rengiama kasmet (apims laikotarpį nuo ataskaitinių metų sausio 1 d. iki gruodžio 31 d.). Už jos parengimą kartu VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos grupės nariais atsakinga VVG administracija, o už pateikimą VVG valdybai bus atsakinga VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos grupė. VVG valdybai nepriitarus metinei ataskaitai, ji gražinama tobulinimui, už kurį atsakinga VVG administracija.</p> <p>VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos grupė VPS įgyvendinimo metinę ataskaitą pateiks VVG valdybai ne vėliau kaip per vieną mėnesį pasibaigus ataskaitiniams metams, o galiausiai ataskaita bus pristatoma VVG narių visuotiniam susirinkimui, kuris VPS įgyvendinimo ataskaitą viešai apsvartys. Ataskaita taip pat bus viešai skelbiama www.kupiskis.lt.</p> <p>Atskaitomybės tarp atskirų VVG subjektų, dalyvaujančių įgyvendinant VPS, sistema. Pagal VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos vidaus tvarkos aprašą visi VVG darbuotojai, susiję su VPS administravimu, bus tiesiogiai pavaldūs ir atskaitingi VPS administravimo vadovui. VPS administravimo vadovas už savo veiklą bus tiesiogiai atskaitingas VVG valdybai, o tarp jos posėdžių VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos grupei, kuri kaip ir VPS administravimo vadovas, už savo veiklą atskaitinga VVG valdybai. VVG valdyba kartu su VVG pirmininku už savo veiklą atsiskaito prieš visuotinį VVG narių susirinkimą, kaip aukščiausią VVG valdymo organą.</p> <p>Detalesnė atskaitomybė (pavaldumas) tarp atskirų VVG subjektų, dalyvaujančių įgyvendinant VPS, bus aprašyta VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos tvarkoje, kuri tvirtinama VVG valdybos sprendimu.</p> <p>Atsakomybės sistema, taikoma įgyvendinant VPS. Pastebėjus ar nustatius VVG administracijos darbuotojų piktnaudžiavimo (neteisoto veikimo arba neveikimo) atvejį, VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos grupė kreipiasi į VVG valdybą dėl šių darbuotojų atsakomybės arba laikino nušalinimo nuo pareigų. VVG valdyba taip pat turės teisę esant piktnaudžiavimo atvejui arba interesų konfliktui priimti sprendimą dėl atskirų VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos grupės narių narystės joje suspendavimo to, kol bus pašalintas interesų konfliktas.</p> <p>Iškilius tam tikriems VPS įgyvendinimo sunkumams (pvz., atsilikimas nuo VPS įgyvendinimo plano), VVG valdybos sprendimu gali būti rengiama ir jai teikiama svarstyti tarpinė, t.y. pirmojo pusmečio (apims laikotarpį nuo ataskaitinių metų sausio 1 d. iki birželio 30 d.) VPS įgyvendinimo ataskaita.</p> <p>Esant poreikiui arba iškilus sunkumams įgyvendinant VPS į VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos grupę VVG valdybos sprendimu gali būti įtraukti papildomi nariai, kuruosiantys sritis, kuriose susiduriama su sunkumais įgyvendinant vietos projektus ir siekiant VPS tikslų.</p> <p>Kupiškio miesto 2016–2023 metų vietos plėtros strategijos valdymo ir stebėsenos tvarkos grafikas:</p>				
Eil. Nr.	Darbo etapas	Pateikimo terminas	Teikėjas	Gavėjas
1.	Pateikiama informacija reikalinga Vietos Plėtros strategijos įgyvendinimo metinių priežiūros ataskaitų	iki einamųjų metų sausio 15 d.	Vietos plėtros strategijos projektų vykdytojai	Asmuo, atsakingas už vietos plėtros strategijos priežiūrą

Atuof

Kupiškio miesto 2016–2023 metų vietos plėtros strategija

	parengimui			
2.	Metinės/galutinės ataskaitos parengimas	iki einamųjų metų vasario 15 d./ ne vėliau kaip per 2 mėn. nuo vietos plėtros strategijos įgyvendinimo pabaigos	Asmuo, atsakingas už vietos plėtros strategijos priežiūrą	-/-/-
3.	Metinės/galutinės ataskaitos tvirtinimas	iki einamųjų metų kovo 15 d./ ne vėliau kaip per 4 mėn. nuo vietos plėtros strategijos įgyvendinimo pabaigos	Asmuo, atsakingas už vietos plėtros strategijos priežiūrą	Vietos veikos grupės visuotinis narių susirinkimas arba kolegialaus valdymo organas
4.	Metinės/galutinės ataskaitos pateikimas ministerijai	iki einamųjų metų balandžio 1 d./ ne vėliau kaip per 6 mėn. nuo vietos plėtros strategijos įgyvendinimo pabaigos	Asmuo, atsakingas už vietos plėtros strategijos priežiūrą	LR Vidaus reikalų ministerija
5.	Bendravimas su LR Vidaus reikalų ministerija	iki einamųjų metų balandžio 1 d./ ne vėliau kaip per 6 mėn. nuo vietos plėtros strategijos įgyvendinimo visu strategijos įgyvendinimo ir atsiskaitymo už rezultatus laikotarpiu	Asmuo, atsakingas už vietos plėtros strategijos priežiūrą	LR Vidaus reikalų ministerija

Detalesnė atsakomybės sistema, taikoma atskiriems VVG subjektams, dalyvaujantiems įgyvendinant VPS, bus aprašyta VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos tvarkoje.

Įgyvendinimo procedūra, nustatant, kaip bus atrenkami veiksmai ir juos įgyvendinančių projektų vykdytojai

Asociacijos visuotinis narių susirinkimas arba kolegialus valdymo organas, jeigu jam visuotinis narių susirinkimas yra suteikęs šią teisę, tvirtins vietos projektų atrankos kriterijus, kurie privalo būti nediskriminuojantys ir skaidrūs.

Numatoma, kad vietos projektų atrankos kriterijai bus numatyti vietos projektų atrankos ir įgyvendinimo taisyklėse, kurias numatoma patvirtinti per 3 mėn. nuo Kupiškio miesto 2016–2023 metų vietos plėtros strategijos patvirtinimo Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijoje.

Kvietimus teikti vietos plėtros projektinius pasiūlymus atrankai skelbs Kupiškio miesto vietos veiklos grupė.

Skelbiami kvietimai turės atitikti šiuos reikalavimus: būti skelbiami lietuvių kalba; pateikti Kupiškio savivaldybės internetiniame tinklapyje (kvietimai atrankai taip pat galės būti skelbiamas papildomai kitais būdais: kituose internetiniuose tinklapiuose, leidiniuose, išsiuntinėjant kvietimus galimiems pareiškėjams, dalinantis informacija su kitomis organizacijomis ir pan.), užtikrinant, kad informacija apie kvietimus atrankai bus vieša ir prieinama galimiems vietos plėtros projekto pareiškėjams ir visuomenei.

Skelbiant kiekvieną kvietimą, bus patvirtintos ir kvietime nurodytos projektinių pasiūlymų pateikimo sąlygos, tokios kaip: vietos projektinių pasiūlymų teikimo

laikotarpis (kuris bus numatomas ne trumpesnis kaip 30 kalendorinių dienų), planuojama skirti lėšų vietos plėtros projektams įgyvendinti suma, atsakingi asmenys už kvietimą, nurodytas adresas, kuriuo turi būti pristatyti projektiniai pasiūlymai, kontaktinis asmuo gauti papildomai informacijai dėl projekcinio pasiūlymo teikimo. Taip pat bus pridedama projekcinio pasiūlymo forma (LR Vidaus reikalų ministro įsakymu patvirtintų „Vietos plėtros strategijų atrankos ir įgyvendinimo taisyklių“ 2 priedas). Numatoma, kad Kupiškio miesto VVG skelbdama kvietimą atrankai vadovausis LR Vidaus reikalų ministro įsakymu patvirtintų „Vietos plėtros strategijų atrankos ir įgyvendinimo taisyklių“ 1 priedu.

Kupiškio miesto VVG numato, kad taip pat reikalui esant gali skelbti papildomą kvietimą teikti rezervinius vietos plėtros projektinius pasiūlymus. Skelbdama tokį kvietimą, Kupiškio miesto VVG jame aiškiai nurodys, kad priimami vietos plėtros projektiniai pasiūlymai, kuriems finansuoti vietos plėtros strategijoje lėšų nėra. Numatoma, kad pateiktus projektinius pasiūlymus vertins Kupiškio miesto VVG paskirti vietos plėtros projektų vertintojai, kuriais negalės tapti Kupiškio miesto VVG kolegialaus valdymo organo nariai. Vertinimo eiga ir procedūra bei vertintojų reikalaujamos kompetencijos ir įsipareigojimai bus apibrėžti atskiru dokumentu, kurį patvirtins Asociacijos visuotinis narių susirinkimas arba kolegialus valdymo organas, jeigu jam visuotinis narių susirinkimas yra suteikęs šią teisę, per 3 mėn. nuo Kupiškio miesto 2016–2023 metų vietos plėtros strategijos patvirtinimo Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijoje.

Numatoma, kad kiekvienas projektinis pasiūlymas turi atitikti du vertinimus: (1) administracinės atitikties vertinimą ir (2) naudos ir kokybės vertinimą. Detalūs administracinės atitikties vertinimo ir naudos ir kokybės vertinimo procedūra ir kriterijai bus apibrėžti projektų atrankos ir įgyvendinimo taisyklėse, kurias numatoma patvirtinti per 3 mėn. nuo Kupiškio miesto 2016–2023 metų vietos plėtros strategijos patvirtinimo Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijoje.

Planuojama, kad pateikti projektiniai pasiūlymai turės būti įvertinti per 20 darbo dienų nuo paskutinės nustatytos dokumentų pateikimo konkursui dienos. Kupiškio miesto VVG pirmininkas, atsižvelgdamas į gautų projektinių pasiūlyimų skaičių ir apimtį, turės galimybę terminą pratęsti iki 10 darbodienų.

Tvirtinant projektų atrankos ir įgyvendinimo taisyklėse bei skelbiant projektinių pasiūlyimų atrankos kvietimus, bus atsižvelgiama į tai, kad siūlomų finansuoti vietos plėtros strategijos įgyvendinimo projektų sąrašas kartu su visų Kupiškio miesto VVG sąrašė esančių vietos plėtros strategijos įgyvendinimo projektų aprašymais turi būti pateiktas Ministerijai per 12 mėnesių nuo vietos plėtros strategijos patvirtinimo dienos, bet ne vėliau kaip iki 2019 m. gruodžio 30 d. Numatoma, kad šis terminas gali būti pratęstas ne ilgiau kaip 3 mėnesiams tuo atveju, jeigu atsiranda nuo Kupiškio miesto VVG nepriklausančios aplinkybės, kurių Asociacija negalėjo numatyti iš anksto ir jų išvengti.

Kupiškio miesto VVG numato, kad iki 2022 m. pabaigos paskelbs ne mažiau kaip 4 ir ne daugiau kaip 8 kvietimus teikti projektinius pasiūlymus.

Kupiškio miesto VVG įsipareigoja užtikrinti, kad vietos plėtros projekto vykdytojams ir (ar) jojų partneriams bei vietos bendruomenėms būtų prieinama informacija apie visus Asociacijos priimtus sprendimus, susijusius su jo (ju) vietos plėtros projekciniu pasiūlymu, ir tokių sprendimų motyvus.

Vietos plėtros strategijos pakeitimų iniciavimo procedūra

Kupiškio miesto VVG gali pati inicijuoti vietos plėtros strategijos keitimą.

Vietos plėtros strategijos pakeitimus tvirtina visuotinis jos narių susirinkimas arba kolegialus valdymo organas, jeigu jam visuotinis narių susirinkimas yra suteikęs šią teisę.

Vietos plėtros strategijos keitimas turi būti raštu suderintas su LR Vidaus reikalų ministerija.

Numatoma, kad Kupiškio miesto VVG gali keisti vietos plėtros strategiją:

- būtina keisti dėl teisės aktų, reglamentuojančių vietos plėtros strategijų įgyvendinimą, pakeitimų;
- būtina keisti suplanuotų lėšų paskirstymą tarp vietos plėtros strategijos uždavinių ir veiksmo sričių;
- būtina keisti didžiausią galimą paramos sumą vienam vietos plėtros strategijos veiksmui įgyvendinti pagal skirtingus vietos plėtros strategijos uždavinius;
- būtina peržiūrėti veiksmų, numatytų vietos plėtros strategijoje, sąrašą, siekiant įgyvendinti vietos plėtros strategijoje numatytus rodiklius.

Kupiškio miesto VVG, norėdama keisti vietos plėtros strategiją, privalo raštu pateikti LR Vidaus reikalų ministerijai motyvuotą prašymą leisti pakeisti vietos plėtros strategiją, miesto vietos veiklos grupės kolegialaus valdymo organo protokolo kopiją ir kartu su prašymu pateikti visą informaciją ir dokumentus, kuriais pagrindžiamas prašymas.

LR Vidaus reikalų ministerija, gavusi prašymą leisti pakeisti vietos plėtros strategiją per 5 darbo dienas pateikia jį Jungtiniam vietos plėtros strategijų atrankos komitetui.

Komitetas per 15 darbo dienų įvertina prašymo aplinkybes ir priima sprendimą dėl vietos plėtros grupės prašymo (komitetas priimdamas sprendimą dėl vietos veiklos grupės prašymo leisti keisti vietos plėtros strategiją įvertina, ar atlikus tokį pakeitimą vietos plėtros strategija duos tiek pat arba daugiau naudos ir efektyviau bus siekiama vietos plėtros strategijoje nustatyto tikslo įgyvendinimo; jeigu Jungtinis vietos plėtros strategijų atrankos komitetas nustato, kad dėl vietos plėtros strategijos pakeitimų vietos veiklos grupė negalės pasiekti vietos plėtros strategijoje nustatyto tikslo ir tolesnis vietos plėtros strategijos įgyvendinimas bus neefektyvus, komitetas nepritaria vietos plėtros strategijos keitimui). Komitetas vietos veiklos grupės prašymą leisti keisti vietos plėtros strategiją gali: patenkinti; patenkinti iš dalies arba su tam tikromis sąlygomis; atmesti.

Priėmusi sprendimą dėl vietos veiklos grupės prašymo leisti keisti vietos plėtros strategiją, Jungtinis vietos plėtros strategijų atrankos komitetas per 5 darbo dienas informuoja LR Vidaus reikalų ministeriją.

Ministerija per 5 darbo dienas išsiunčia vietos veiklos grupei pranešimą apie Jungtinio vietos plėtros strategijų atrankos komiteto priimtą sprendimą.

6. FINANSINIS PLANAS

Siekiant įgyvendinti Kupiškio miesto vietos plėtros 2016–2023 metų strategiją, numatytiems įgyvendinti veiksams įgyvendinti reikalingos lėšos ir vietos plėtros strategijos administravimo išlaidos kiekvienais vietos plėtros strategijos įgyvendinimo metais pateikiami žemiau lentelėje.

Pažymime, kad vietos plėtros strategijai įgyvendinti (įskaitant administravimo išlaidas) numatytas Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšų poreikis iki 84,05 proc. visų planuojamų išlaidų (lėšų poreikio), tinkamų finansuoti pagal 2014–2020 metų veiksmų programos 8.6.1 konkretų uždavinį „Pagerinti vietines įsidarbinimo galimybes ir didinti bendruomenių socialinę integraciją, išnaudojant vietos bendruomenių, verslo ir vietos valdžios ryšius“. Taip pat nurodome, kad vietos plėtros strategija administruoti numatyta iki 15 procentų vietos plėtros strategijai įgyvendinti numatytų Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšų, kuri sudaro 68.840 Eur.

1. TIKSLAS: Didinti bendruomenių socialinę integraciją, išnaudojant vietos bendruomenių, verslo ir vietos valdžios ryšius.							
1.1. UŽDAVINYS: Mažinti Kupiškio miesto bendruomenės narių socialinę atskirtį per bendruomenių inicijuojamas veiklas.							
VEIKSMAS	LĖŠŲ POREIKIS	2017 m.	2018 m.	2019 m.	2020 m.	2021 m.	2022 m.
		<i>Eur</i>	<i>Eur</i>	<i>Eur</i>	<i>Eur</i>	<i>Eur</i>	<i>Eur</i>
<i>1.1.1. Bendrųjų ir specialiųjų socialinių paslaugų teikimas socialinę atskirtį patiriantiems asmenims</i>	Savivaldybės biudžeto lėšos	10.500	6.300	10.500	6.300	5.250	2.552
	Valstybės biudžeto lėšos						
	Kitos viešosios lėšos						
	Privačios lėšos	5.000	3.000	5.000	3.000	2.500	1.215
	Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšos	84.500	50.700	84.500	50.700	42.250	20.537
	<i>Iš viso:</i>	100.000	60.000	100.000	60.000	50.000	24.304
<hr/>							
<i>1.1.2. Veiksmas: Bendrųjų socialinių paslaugų teikimas skatinant pabėgėlių socialinę integraciją Kupiškio mieste.</i>	Savivaldybės biudžeto lėšos			2.715			
	Valstybės biudžeto lėšos						
	Kitos viešosios lėšos						

	Privačios lėšos			1.293			
	Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšos			21.848			
	<i>Iš viso:</i>			25.856			
2. TIKSLAS: Pagerinti vietines įsidarbinimo galimybes, išnaudojant vietos bendruomenių, verslo ir vietos valdžios ryšius.							
2.1. UŽDAVINYS: Kupiškio miesto bedarbių ir neaktyvių darbingų gyventojų užimtumo didinimas įgyvendinant neformalias iniciatyvas.							
<i>2.1.1. Veiksmas: Naujų profesinių ir kitų reikalingų įgūdžių įgijimas, savanoriškai veikla, praktinių darbo įgūdžių įgijimas ir ugdymas darbo vietoje.</i>	Savivaldybės biudžeto lėšos		1.680	2.100			
	Valstybės biudžeto lėšos						
	Kitos viešosios lėšos						
	Privačios lėšos		800	1.000			
	Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšos		13.520	16.900			
	<i>Iš viso:</i>		16.000	20.000			
2.2. UŽDAVINYS: Gyventojų verslumo skatinimas gerinant darbingų Kupiškio miesto gyventojų padėtį darbo rinkoje.							
<i>2.2.1. Gyventojų verslumui didinti skirtų neformalių iniciatyvų įgyvendinimas, siekiant pagerinti darbingų vietos veiklos grupės teritorijos gyventojų padėtį darbo rinkoje</i>	Savivaldybės biudžeto lėšos	2.100	0	2.100	0	0	6
	Valstybės biudžeto lėšos						
	Kitos viešosios lėšos						
	Privačios lėšos	1.000	0	1.000	0	0	6
	Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšos	16.900	0	16.900	0	0	6
	<i>Iš viso:</i>	20.000		20.000			
<i>Strategijos administravimo išlaidos, eurais</i>	Savivaldybės biudžeto lėšos	1.205	1.205	1.205	1.205	1.205	1.205
	Valstybės biudžeto lėšos						

Kupiškio miesto 2016–2023 metų vietos plėtros strategija

	Kitos viešosios lėšos						
	Privačios lėšos	574	574	574	574	574	574
	Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšos	9.695	9.695	9.695	9.695	9.695	9.696
	<i>Iš viso:</i>	11.473	11.473	11.473	11.473	11.473	11.475

Bendras Kupiškio miesto 2016–2023 metų vietos plėtros strategijos biudžetas, reikalingas iš viso vietos plėtros strategijai įgyvendinti:

LĖŠŲ POREIKIS (Eur)	2017 m.	2018 m.	2019 m.	2020 m.	2021 m.	2022 m.	Iš viso (Eur)	Iš viso (proc.)
Savivaldybės biudžeto lėšos	13.805	9.185	18.620	7.505	6.455	3.757	59.325	10,5
Valstybės biudžeto lėšos	0	0	0	0	0	0	0	0,0
Kitos viešosios lėšos	0	0	0	0	0	0	0	0,0
Privačios lėšos	6.574	4.374	8.866	3.574	3.074	1.789	28.250	5,0
Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšos	111.095	73.915	149.843	60.395	51.945	30.233	477.425	84,5
Iš viso:	131.473	87.473	177.329	71.473	61.473	35.779	565.000	100,0

Pažymėtina, kad suplanuotos lėšos vietos plėtros strategijos veiksmams yra pakankamos vietos plėtros strategijos tikslui pasiekti, įgyvendinant numatytus uždavinius ir pasiekiant apibrėžtus rezultatus.

6⁺
 Kupiškio miesto
 vietos veiklos grupės
 vadovė *Amf*
 Asta Nisockienė